SCRIITORII
ROMANI
CONTEMPORANI

ION PILLAT

POEZII

VOL. I

1906—1918

FUNDAŢIA REGALĂ PENTRU
LITERATURĂ ŞI ARTĂ

POEZII

ION PILLAT

POEZII

1906—1941

EDIŢIE DEFINITIVĂ
INGRIJITĂ DE AUTOR

VOL. I

1906—1918

B U C U R E Ş T I
FUNDAŢIA REGALĂ PENTRU LITERATURĂ ŞI ARTĂ
39, Bulevardul Lascar Catargi, 39
1 9 4 4

CASA AMINTIRII

1906—1910

I. PILLAT «POEZII» ESTE AL DOISPREZECELEA VOLUM DIN COLECȚIA «SCRIITORII ROMÂNI CONTEMPORANI, EDIȚII DEFINITIVE». VERSURILE STRÂNSE ÎN PREZENTUL VOLUM AU FOST ALESE DE AUTOR, IAR TEXTUL LOR REVIZUIT DE DÂNSUL. ACEASTĂ PRIMĂ EDIȚIE S'A TRAS ÎN TREI MII DOUĂ SUTE DOUĂZECI ȘI ȘASE EXEMPLARE PE HÂRTIE VELINĂ VERGÉ, NUMEROTATE DELA 1 LA 3226.

JUSTIFICAREA TIRAJULUI

Ion Pillat

3067

IN CATEDRALĂ

NOTRE DAME DE CHARTRES

O lumină aurie face flori tremurătoare
Şi le-aruncă şi le prinde în mănunchiuri trecătoare
De-arcuite ziduri negre; în altare curge sânge
Când în ploaie purpurie de vitralii se răsfrânge.

Şi pierdută 'n adâncire omenirea se alină;
Frânte glasuri se ridică; frânte inimi se înclină
Printre sfinţii reci de piatră; iar în umbră îmbrăcat,
Stă norodul ce se 'nchină ne'ncetat, îngenunchiat.

Dar de dincolo de moarte, cu surâs neomenesc
In icoanele 'nvechite sfinţii morţi parcă zâmbesc.
Ce le pasă lor de chinul dat mulţimii fără nume
Ce se 'mpinge şi se roagă şi se stinge iar în lume.

Ce le pasă de potopul de dureri! Curg, nu-i urnesc
Veacuri multe ca nisipul şi popoare — ei trăesc,
Căci de piatră le sunt ochii şi au suflet de granit:
Obosiţi de veşnicie, pentru veci au adormit.

Decemvrie 1906

IN CATEDRALĂ

NOTRE DAME DE PARIS

Sub bolţile catolici în umbra catedralii
Plutea amorţitoare credinţa nevăzută.
Văpaie mai albastră ca 'n vis cădea cernută
Din pacea înstelată a vechilor vitralii.

Icoane afumate, scăldate în lumină,
Păreau că redeşteaptă din somnul ei de veci
Durerea unei inimi trecută 'n pietre reci,
Şi fiece icoană de suflet era plină.

Norod din veacuri stinse, credeai în veşnicie —
Din viaţa ta îngustă prin rugă te scăpai
Şi mistic catedrala în aer înălţai
Spre a uita 'n văzduhuri a lutului domnie.

Azi am pierdut credinţa în tine, Nemurire!
O, Dumnezeu din ceruri, azi cerul Tău e gol.
Dar sufletul îmi cere cu spaimă un idol,
Căci blestemat-ai omul să creadă în iubire.

1907

DRUMUL STRĂMOŞESC

E seara — brazii lung. şoptesc
Şi stă telega 'n poartă.
E seara — brazii lung şoptesc,
S'aşterne drumul strămoşesc,
Iar dorul lui ne poartă.

Luceferi ard de veghe sus,
Prelung talanga sună.
Luceferi ard de veghe sus,
Izvoarele poveşti ne-au spus
Ţesute 'n mreji de lună...

Departe — caii merg întins,
Potcoava 'n noapte sună.
Departe — caii merg întins,
Iar drumul tot e parcă nins
Stropit cu stropi de lună.

Zăpadă n'a căzut pe drum,
Dar a brumat în mine.
Zăpadă n'a căzut pe drum,
Doar brazii mari visează-acum
Un dor din vremi străine.

LEGENDĂ

Cu pletele plutind nebune
Ca şoimii 'n sbor ei au pornit.
Lăsându-şi vetrele străbune,
Prin zări s'au năpustit.

S'au dus pribegii călători
Pe cai mărunţi, săltând în şele.
S'au dus ca umbra după nori
Şi luna după stele.

S'au dus... şi seara la izvor
Cu ochii 'n zări steteau femei,
Iar fetele plângeau de dor
Cu sufletul la ei.

S'au dus demult... Acum în sat
Cu cofa 'n mână o bătrână
De mai oftează pe'nnoptat
Când merge la fântână.

S'au dus... Ciobanu 'ntins sub ulmi,
Voinicul fugărit pe cal,
Mai spun povestea lor, pe culmi,
Din flintă şi caval.

S'au dus... şi lunca i-a uitat.
Pădurea 'n deal s'a veştejit,
Izvoru 'n vale a secat,
Şi ei n'au mai venit.

CÂNTEC ÎN AMURG

Strunele vioarei tale plângeau.
Un cântec foarte vechi
Se legăna pe ele.

Veneau din vale adieri,
Venea din lunci
Miros de fân cosit şi ud. de ploi.

Iar trandafiri subţiri, umplând cerdacul,
Spre tine aplecaţi ca spre lumină,
Petalele răcoritoare le scuturau uşor.

SBÂRNÂE COBZA

Iar sbârnâe cobza în vuet uşor,
S'aprinde pe ceruri lin nor după nor,
Şi plopii din vale se tânguie 'n vânt;
Domol te cuprinde al serii descânt...

Frunzişul e veşted şi sboară 'n pridvor,
Prin zare se şterge un stol călător,
Vin cântece, duse în leagăn de vânt;
Domol te pătrunde al toamnei descânt.

Se scutură clipele noastre şi mor —
Oglinzi sunt deapururi aceluiaş dor.
Revine trecutul pierdut ieri în vânt;
Domol te vrăjeşte al vremii descânt.

RUGAT-AM NORUL...

Rugat-am norul călător
Pe necuprinsul mării:
— Din suflet smulge-mi vis şi dor,
Dă-mi farmecul uitării!

Şi el, fugarul, le-a răpit,
S'a dus plutind pe ape.
Şi 'n mine nu a mai venit
Durerea să s'adape.

Dar norul vântului i-a spus
Dorinţele-mi de-o noapte —
Şi mării vântul de apus
Le povesti în şoapte.

Pe ţărm pădurea le-a aflat,
Şi 'n ropot de izvoare
Trimise carte pe 'nserat
La stelele din zare.

Iar azi răvaşul ne-a găsit
Plimbându-ne 'mpreună.
In ochii tăi l-am recitit
Prin raze lungi de lună.

CÂNTEC DE TOAMNĂ

Lin frunzele cad, plâng apele 'n vad,
Lung buciumul toamnei în noapte răsună.

Prin ramuri de tei ning molcum scântei,
Işi cerne vrăjirea văpaie de lună.

Trec nori după nori în veci călători
Pe 'ntinsele şesuri în sboruri deşarte.

Pe-al inimii gol se-aşterne domol
Durerea trecută cu frunzele moarte.

CÂNTEC IN NOAPTE

Prin nucii din vie,
Pe plopii din zare e stins asfinţitul —
Dar stăruie 'n mine
Şi 'n geamul deschis al ferestrii,
In rază târzie.

Dela cules, arare ori,
Un cântec vechi mai vine încă...
Adusă 'n vânt şi dusă 'n vânt,
Ce cată vremea de demult
Cu jalea ei, de-mi cântă?

Şi glasuri de fete, în chiot, pe drum
Coboară la crama din vale.
Mai scârţâie prelung un car
Sub dealuri date cu lună,
Pe-urcuşuri ninse de var.

NOCTURNĂ

Pace pe noi, glas de cimpoi şi lună.

Izvoare plâng: departe 'n crâng răsună.

Prin codrul nins, ce cânt s'a stins pe strună?

Timpul trecut, în ochi, tăcut s'adună.

ROMANȚĂ

Ți-am dat un trandafir, jucând
L-ai aruncat în mare
Și valurile mi l-au luat
In larga înserare.
S'a dus — și nimeni nu mai știe
De-un trandafir ce moare.

Ți-am dat și inima 'ntr'o zi,
O zi de sărbătoare.
Râzând ai prins-o, te-ai jucat
Cu ea cu nepăsare.
Te-ai dus — și nimeni nu mai știe
De inima ce moare.

IN PRIMĂVARĂ

In primăvară au sosit să-mi cânte la fereastră
Din fluier, din cobză, din naĭ:
Nădejdea, credinţa, iubirea albastră
Aduse de veselul Mai.

Făceau o larmă —m'au trezit din lunga mea visare,
Le-am aruncat un icusar;
S'a dus taraful cerându-mi iertare —
Şi tot l-aştept să vină iar...

PENTRU ALTA

Pe cărarea unde astăzi
Ne-a legat un lung fior,
Va veni chiar mâine alta
Să-i şoptesc acelaş dor.

Şi 'n izvorul unde astăzi
Ca 'n oglindă îmi răsai,
Cine ştie dacă mâine
N'o privi alt chip bălai.

Pentru alta o să-şi spună
Visul, codri vechi de brad;
Pentru alta o să-şi frângă
Plânsul, apele din vad.

Stele, lună, pentru alta
Vor luci pe deal şi lunci —
Pentru alta... Tu în umbră
Te vei adânci atunci.

ACELAŞ FREAMĂT

Acelaş freamăt trece 'n crâng,
Aceleaşi ape 'n văi se frâng
Căzând din stâncă 'n stâncă,

Acelaş a rămas şi-acum
Conacu 'n margine de drum,
In linişte adâncă.

De-asupra lui pier stoluri-stol
Pribegii nori pe cerul gol,
Şi 'n nopţile cu lună

Ca ieri alături amândoi
Stăm ascultând glas de cimpoi
Din munţi în munţi cum sună...

PRIVEAM ALĂTURI

Priveam alături din pridvor
In ceasul blând al serii
La vraja zilelor ce mor
Prin zarea primăverii...

In noi ce căutai, fior
Prevestitor durerii,
In vraja zilelor ce mor,
In ceasul blând al serii?...

ECOU

Era aceeaşi lună 'n cer,
Aceiaşi brazi pe dealuri,
Şi apa 'n spumă frământa
Cântând aceleaşi valuri.

Şi tu aceeaşi tot erai,
Cum te născuse dorul.
Cu-acelaş zâmbet ascultai
Ce murmură izvorul.

Iar eu o clipă m'am făcut,
Cutreerând aleea,
Copilul ce fusei pe vremi;
Acelaş pentru-Aceea.

CÂNTEC TÂRZIU

Iţi lasă mânile tale
In ale mele uşor.
A nins pe tâmplele tale —
Amurgul aşteaptă 'n pridvor.

Şi fruntea ţi-o lasă uşure
De tot pe umărul meu —
Ascultă cum sună 'n pădure
Trecutul din bucium mereu.

CASA AMINTIRII

E casa amintirii o casă cu pridvor,
Cu brâne şi chilimuri pe încăperi zidite,
In drumul către dânsa ţin strajă dreaptă plopii,
Şi în pereţi icoane de morţi bătrâni veghează:
Strămoşi din altă vreme de cari, uitând de jocuri,
Copii, ne apropiarăm privind cu ce sfială
La feţele lor şterse de sfinţi în mănăstiri.

In casa amintirii nu-i *astăzi* şi nu-i *ieri*,
Căci orologiul vremii a încetat să bată
Şi clipa netrăită a îngheţat pe el.
Dar prin iatac adesea te-apucă şi te fură
Miresmele cosite cu florile de fân
Păstrate sub răcoarea pânzetului de in.
Şi, seara, pe divane în liniştite-odăi
Tot mai pogoară cântec şi zumzănit de strună
Ca de pe alăuta plăpândelor visări,
Când, în apus de soare şi răsărit de lună,
Simţim zădărnicia întâilor uitări.

Rămân aceleaşi toate, şi somnul fără sbucium
Il dorm sub coperişul aceluiaş trecut.
Stafie, trece gândul prin casa mea străveche
Sub raza călăuză a visului tăcut...

Şi închizând în urmă odăile străine,
M'am dus, m'am dus în lume, cu-atâţia morţi în
[mine.

INTOARCERE

Prin crăpături de-obloane lumina, pete-pete,
Pătrunde pe podele, pe pat şi pe perete,
Aşa cum altădată încet s'a aşternut
Când odihneam aicia sub albul aşternut.
Iatacul e acelaş şi 'n tihna lui adie
In bâzâit de muşte, bătrâna melodie
Şi ornicul rosteşte clipita de demult —
Da toate sunt aceleaşi: le văd şi le ascult.
Şi zilele pierdute revin. Simt că mă chiamă
Privirea mea uitată din poza prinsă 'n ramă,
Cu ochii mei, cu ochii dintâi — şi simt pe piept
Cum giulgiul amintirii se lasă — şi deştept
Privesc cum îl atârnă drept coviltir pe toate.
Pe zid mai e hârtia cu flori încondeiate,
Şi puşca ruginită mi-o văd pe un dulap.
I-e frică iar — o clipă — copilului, de-un cap
De cerb cu ochi de sticlă şi coarne rămurate...

Adorm în paza unor descântece curate.

TEMPLUL MEU

Nu e moscheea sfântă, în nopţi de Ramazan
Când umbra de pe lespezi se 'nalţă ca o mare,
Şi candele-atârnate de boltă, funerare
Veghează stranii şlove culese din Coran;
Pe când desculţi Moslimii, proptiţi în frunte, visul
Nedeslegat, desleagă.

Nu e nici catedrala scăldată în amurg,
Cu stâlpi svârliţi spre ceruri ca braţe rugătoare,
De veci încremenită pe-a timpului cărare.
Ca lacrămi stropi de apă din cripte negre curg;
Pe când plecaţi Creştinii, proptiţi în piatră, visul
Nedeslegat, desleagă.

E casa bătrânească sădită printre nuci,
Pe-un vârf de deal. — In toamnă, pe gardul de [uluci
Atârnă'n grape grele, dulci, strugurii şi 'n vii
Işi împletesc albastrul cu frunze ruginii...
Dar sita înserării suflată 'n aur, visul
Nedeslegat îl lasă.

LA CULESUL VIEI

Toamna şi-a întins marama de aramă pe zăvoi;
Taie aerul cu sboruri mici şi frânte, rândunele;
Frunze cad şi 'n praf de aur, de la munte după ele
Pică şi treptat se umflă gârla turmelor de oi.

Am lăsat pridvorul casei sub umbrarele de nuci;
Urmărim, urmând poteca, şipotul de apă vie;
Pasul nostru sperie sturzii hrăpăreţi şi sus în vie,
Dulci, se pârguiesc la soare strugurii de pe butuci.

Să-i oprească dela jafuri nu vedem niciun pândar
Şi ciorchina rumenită, bob cu bob, o s'o aleagă...
Nu te 'mpotrivi, iubito: e al lor al toamnei dar.
Lasă-te de voie bună, braţul meu să te culeagă!

TÂRZIU DE TOAMNĂ

Pe drum mergeam alături. A toamnei melodie,
Tăcută, se lăsase cu seara peste vie;
Prin codrul de rugină, pe pajiştea pustie,
Simţeam acelaş freamăt în suflete că 'nvie.

Era un vaier dulce şi dureros, un cânt
Ce 'n inimi se născuse şi 'n ele ni s'a frânt.
Apropiaţi deodată şi fără un cuvânt,
Am stat să ne petreacă prin toamnă rece vânt.

Cu vocea ta sub ramuri sunând a părăsire,
Mi-ai spus: — Să ne rămână trecutul nălucire,
Când clipa veşniciei mi-o dai cu o privire...
De ce în umbră glasul părea o amintire?

IN TOAMNĂ

Te iau, te strâng la pieptu-mi. Copilo, ce departe
Te simt! Căci vezi acuma e ceasul liniştit
Când bate iar la garduri cu pasul ostenit
Cobzarul toamnei, vântul, în strai de frunze
[moarte.

Nu plânge. E zadarnic şi oaspele-i poftit.
E scris să vie astăzi purtând a morţii carte;
Şi câte-au fost pe lume, ne par ce sunt: deşarte.
Deschide numai poarta, rostindu-i bun venit.

Deschide largă poarta bătrânului cobzar —
Ne-o spune jalea veche uitată de demult,
Şi hora amintirii se va roti mai rar.

Auzi? Se depărtează spre zarea de cenuşe
Cu sufletele noastre... Sunt singur şi ascult
Cum bate veşnicia în pieptu-ţi de păpuşe.

*

Pustie e grădina, pustie casa toată
In care o iubire crescuse an de an.
Ce mari sunt azi copacii! Sub ramuri de castan,
Pridvorul alb în frunză de ederă înnoată.

Fântâna părăsită rămase fără roată,
Se pierde şerpuirea potecii într'un lan,
Şi sub boltirea verde a codrului, oltean
Chilim aştern arinii în zilele de sloată.

Cărările înguste zardarnic le cutreer!
Străine îmi sunt astăzi sau eu le sunt străin?
Dar neschimbat prieten un ţârâit de greer,

Acelaş ca şi-atuncia, în clipe de tăcere
Reînflorind visarea cu roze efemere,
Imi sângerează pieptul cu veşnicul său spin.

*

Plutaşul Moarte trece pribeag pe râul lumii.
Iar după dânsul veacuri, popoare, 'n jocul spumii,
Târîte de puhoiul pătat de înserări,
Se şterg spre veşnicia potolitoarei mări.

Şi Moarte, surugiul cu frâu 'n dinţi, călare,
Noroadele goneşte pe-a timpului cărare.
Iar veac de veac se leagă în urmă: nor de scrum,
Şi pulbere se-aşterne prin colbul de pe drum.

Şi Moarte, pivnicerul din toamnele târzii,
Ciorchine de popoare ca struguri culegând,
La linurile vremii le duce cu pas rar.

Dar pentru noi, iubito, al morţii lăutar
Să cânte.—Simţi cum piere trecutul rând pe rând,
Uitarea cum burează în suflete pustii?...

SFÂRŞIT DE TOAMNĂ

Nu mai vorbi, nu râde, nu te gândi, nu plânge,
Nu mai visa zadarnic: e prea târziu acum.
Nu vezi ce toamnă tristă? Cu pete mari de sânge
Se iroseşte frunza pornită 'n sbor pe drum.
Prin codrul de cărbune pluteşte-al iernii fum —
Nu mai vorbi, nu râde, nu te gândi, nu plânge.

Cu faţa ei asemeni iubirii ce-a trecut,
Pe tâmpla din Văratic, din vremuri legendare,
O Sfântă-i zugrăvită de un necunoscut.
Icoana tăinuită ce farmec straniu are!
Tăcut o şterge veacul, dar tot mai blândă pare
Cu faţa ei asemeni iubirii ce-a trecut.

A DOUA MOARTE

Izvorul amintirii se pierde ne 'nceput...
Acelaş fân în floare ne urmăreşte 'n luncă
Şi rugăciunea serii nădejdea îşi aruncă
Pe dealul unde doarme întregul meu trecut.

Urmăm cărarea noastră în liniştea mai mare...
Acei ce ne lăsară doar dorul lor în piept,
Mai mor a doua oară cu noi în înserare
Sau ne măresc trecutul cu ochiul înţelept?

CA'N POVESTE

Domnea în vremea veche un Crai şi o Crăiasă.
Mai buni ca pita albă dospită de pe masă,
Purtau zăpadă 'n creştet şi primăveri în piept,
Căci gândul le fusese curat şi înţelept —
Şi flori târzii crescute sub neaua iernii 'n drum,
Doar amintiri de bine mai culegeau acum.

Dar le certa norocul un singur rău mereu:
Copii să aibă 'n casă nu dase Dumnezeu,
Şi mult le-ar fi fost dorul s'adoarmă-o zi pe spate
Ca brazii dela munte cu crengile rotate,
Umbriţi de însăşi umbra roditului vlăstar.
— Nădejdile apuse ademenesc mai rar
Şi vă găteaţi obşteşte şi singuri spre mormânt,
Când se 'ndură Prea Sfântul de traiul vostru sfânt
Şi-o bună dimineaţă trimise 'n casa voastră
Un pui de fată-adusă de-o pasăre măiastră.
Iar când v'aţi zărit visul alăturea de voi,
Albastrul din privire v'a înflorit. Apoi
Ileana i-aţi pus nume şi-aţi poruncit să fie
Botez cum n'apucase a voastră 'mpărăţie.
Din patru părţi de lume, acum curgeau şirag
La Curte mosafirii cinstiţi — de ţi-era drag
Să vezi voinicii mândri din şea cum se desprind
Şi mândre Cosânzene pe praguri răsărind
Ca floarea după ploaie; vestiţii Impăraţi
Cu pravila în mână şi 'n zale înmbrăcaţi,
Vlădicii, cuvioşii, în cârje şi 'n potcap,
Şi cărturarii gârbovi ce poartă lumea 'n cap...

Dar iată şi o Zână în mersu-i legănat —
Ea portul la păianjen în zori şi l-a lucrat
In două iţe numai, când iarba moale, naltă,
Adună pietre scumpe şi rouă la olaltă.
De borangic năframe pe plete lungi îi flutur'
Şi poartă pe spinare o aripă de flutur,
Şi unde 'i sboară ochii s'aprinde strop de soare.
Iar Luna, însăşi Luna, veni cu Carul Mare
Când noaptea înveleşte pădurile de rodii
Şi vezi trecând pe ceruri rătăcitoare zodii.
Piticii de la munte, cu graiul ne 'nţeles,
Drept cărucior de poştă, în pripă, şi-au ales
Ciupercă roşie trasă de patru iepuri sprinteni
Ce broască, surugiul, îndeamnă dând din pinteni.
Iar când sunând din frunză pădurile de laur
Deschiseră cărare, sosi şi un Balaur.
Luceferii veniră călări pe curcubee
Şi Soarele, departe mai mult nevrând să stee,
— De necrezut povestea-i, dar încă nu vă mint —
Ivitu-s'a din umbră în straie de argint...

*

Şi a trăit fetiţa de 'mpărat
Mai mândră ca lumina lunii pline,
Dar ochii ei aveau priviri străine
Şi inima-i era cleştar curat,
Căci Dor nu turburase niciodată
Cu visul lui, visarea ei de fată.

Venit-au ca s'o ceară la părinţi
Din patru zări de lume, peţitorii —
Ea îi oprea cu zâmbetul surorii
Şi îi gonea cu ochii ei cuminţi.
Şi fruntea Impăratului se 'ncruntă,
Dar casa lui rămase fără nuntă.

Zadarnic întruni bătrânul Crai
Cu zor la Curte babele şi vracii,
Din trupu-i tânăr să alunge dracii
Şi s'o îmbrace cu-al miresei strai,
Copila lui rămase de zăpadă —
S'au dus şi peţitorii toţi, grămadă.

Şi luni de zile au trecut şi ani...
Sub arcuirea merilor în floare,
Se plimbă singură 'n apus de soare
Domniţa străjuită de castani;
Când, iată, în vederea-i nu se 'ncrede,
Pe Făt Frumos călare că mi-l vede.

Semeţ grăieşte fiul de 'mpărat:
— Prin nouă ţări venii, Domniţă dragă,
Iubirea ta să-mi fie ca o fragă
Unui drumeţ de drumuri însetat. —
Obrazul fetii i se face nalbă,
Pe ram de măr îşi culcă faţa albă.

Incet răspunde fata de 'mpărat:
— Când ramul meu purta-va măr de aur,
Eu voi simţi al dorului tezaur.
Ia ramul şi te du neturburat! —
Şi Făt Frumos îl ia cu minte dreaptă,
Spre Răsărit nădejdea lui se 'ndreaptă...

*

Şi primăveri dearândul se înveliră merii
Şi iarna foi de aur din pomi a scuturat,
Şi ea privea amurgul pe drumul depărtat
Pe care el pornise în zarea primăverii...
Dar primăveri şi ierni pustii s'au îngropat
Şi nu s'a mai întors feciorul de 'mpărat.

LANTERNA MAGICĂ

Pe-omătul nepătat de pe cearceaf,
In umbra ce se 'nchiagă în odaie,
A tresărit lumina ca un praf
Când şi-a deschis pupila ei bălaie

Lanterna magică privind pieziş
Cu 'n singur ochi în frunte ca 'n poveste —
Şi glasuri de copii în luminiş
De râs curat, ţâşniră fără veste.

Acolo unde-a fost doar scrumul şters,
Răsare-o lume veche şi ciudată.
Scufiţei Roşii-i ard obrajii 'n mers,
O vezi zorind spre casa de-altădată.

Spre casa albă şi cu nalbă 'n prag
In care o aşteaptă blând bunica —
Prin fumul vremii, prin trecutul drag,
Mai stau privind cum piere lin fetica.

Zadarnic cerc zăvorul ferecat
Pe care tot copilul îl descuie...
Prin vremi Scufiţa Roşie a plecat
Şi lupul sur mai stă pe cărăruie.

VISĂRI PĂGÂNE

1910—1912

SUNT ZILE

Sunt zile când mi-e dorul flămând ca un barbar,
Războinicii călare i-aş năpusti cu vântul
Şi aş cânta cu dânşii prin stepe; iar pământul
Invins ca de cutremur s'ar prăbuşi. Cuvântul
Ce mântue 'n biserici s'ar cere în zadar.

In alte zile dorul mă leapădă sătul,
Şi singura-mi dorinţă e ca pe ţărm de mare
Să urmăresc cu ochii corăbiile 'n zare,
In mine amintirea să piară călătoare,
Şi umbra umbrei mele s'o am, mi-ar fi destul.

Sunt zile când mi-e dorul aşa de bun, s'ar duce
Să dea întregu-mi suflet cum alţii dau un ban
Şi inima-mi deschisă la toţi, s'ar face han
La care năvăli-va norodu 'n lung chervan.
Sunt clipe când în spate aş vrea să port o cruce.

In alte zile dorul mă face rău şi rece
Trăind de piatră parcă, nepăsător idol...
Şi miezul vieţii însuşi îmi pare că e gol,
Că omul e o mască şi mila e un rol
Şi, orb, privesc durerea ce lângă mine trece.

Sunt zile când re'nvie copilul. Zile când,
Moşneag, stinşi îmi sunt ochii ca două stele moarte.
Sunt zile când tot pieptul iubirea mi-l împarte,
Iar altele când singur mă chinuiesc departe,
Inchis ca într'o boltă zidită 'n al meu gând.

Necunoscutul cine-i, titanicul artist
Ce 'n suflete şi trupuri se 'mbracă cum îi place
— Vorbesc şi el vorbeşte, şi tac cu el când tace —
Străinul care 'n mine pe mine mă desface
Făcându-mă tot una cu-o fiară sau cu'n Christ?

VOCI IN AMURG

I

Vei fi cuceritorul! — Sub mâna ta de fer
Popoarele sdrobite cădea-vor la pământ,
Şi knejii, împăraţii, ca frunze luate 'n vânt
Se vor băga 'n ţărână, când steagul neînfrânt
Il vor zări în sboru'i de sânge roş pe cer!

Şi de nu vrei, poete, cuvântul îţi va fi
Mai dulce ca şoptitul iubirii pe o strună
Şi mai curat ca neaua în luciul alb de lună...
Iar noaptea pe pustiuri când stelele se-adună
La gândul tău izvoare din piatră s'or ivi!

Şi de nu vrei, profete, vei adăpa un neam
La râul plin de soare al bunătăţii tale,
Şi toţi nefericiţii îţi vor ieşi în cale —
Tu nu le vei da sfaturi, nici pilde, nici parale,
Blajin, le vei întinde blagoslovitul ram.

Şi de nu vrei... Atuncea ce vrei? Nu ţi-e destul
Pământul tot să-l birui, să-l cânţi, pe veci să-l [mântui?
— Timùr mâncat de vreme e pulbere 'n mor- [mântu-i,
Firdùsi nu mai ştie de i-a fost dulce cântu-i,
De mântuirea lumii Isùs chiar e sătul.

II

De-o aripă, de-un sânge cu noi e doar condorul!
Suntem învingătorii: Genghis, Xerxes, Cesar.
Deasupra lumii pradă rotim în cercuri sborul
Şi ghiara ne-o înfigem deodată 'n ea. Soborul
Ingenunchiat ne 'nalţă ca unor zei altar.

In nor de fum şi flăcări se năruie şi piere
Khanat, regat, imperiu din Tibru la Baikal.
Pe urma noastră creşte neghină şi tăcere,
Şi pasărea de pradă şi corbul nu ne cere
Să'i spunem, de ni-e faima Baber sau Hasdrubal.

In faţă ni se 'ntinde pustiul, ca o mare
Şi fug, corăbii smulse de un vârtej de vânt,
Inebunind de spaimă, cu miile, popoare
Când, numai umbra noastră zărind-o, li se pare
Că noaptea morţii vecinici se lasă pe pământ...

— De-o lege cu Sokrates, cu Christ, cu Sakya Muni,
Suntem alinătorii. Păşind pe drumul lor
Din inime noi smuls-am chiar dorul unui dor.
Lăsând mireasa 'n urmă, părinţii şi străbunii
Iubirea ni se scurge fântână tuturor.

Suntem cei fără nume. — Zadarnică se duce
Prin omenire mila ca apele prin vad —
Deşi culegem ura şi pietrele ce cad
Nădejdea nu se stinge şi pilda noastră luce
Pe veacuri ca şi luna pădurilor de brad...

— Cel răstignit în cuie şi cel răstignitor
Eterni sunt deopotrivă în mintea ce'i desparte,
Dar eu, Iehova, jalnic mă simt legat de moarte!
M'au ferecat în lanţuri credinţele deşarte
Prea slab ca să fiu jertfă, prea tare ca să-omor!

VISAI DE O CETATE

Visai de o cetate pe margine de mări...
Trec peste ea cocorii sburând spre alte ţări.

Pe cer pier nori târîndu-şi penumbra de pământ...
Fug legănând corăbii catargele în vânt.

Intrai tăcut într'însa, umblai în lung şi 'n lat...
Se înălţa doar murmur de ape, depărtat.

Urcai pe scări de piatră în turle până 'n nori...
Se auzea doar freamăt de aripi de cocori.

Dormea pe veci cetatea: un straniu mauzoleu...
Şi cum priveam, simţit-am că mortul eram eu.

DIVAN DIN BRUSSA

In oraşul sfânt, la Brussa
Tot mai vezi moscheea veche
Verde-albastră. Spun moslimii:
— Stai privind o viaţă 'ntreagă

Făr'a şti de este verde
Ori albastră dacă este.
Tainic mii de ani trecut-au
Oglindind-o 'n mii de feţe...

In moscheea verde-albastră
Curge 'n marmură fântâna:
Izvoreşte — spun moslimii —
Şi-o asculţi întreaga viaţă

Făr'a şti de râde vecinic
Ori de plânge de apururi,
Căci o mie ani trecut-au
Râs şi plâns svârlind într'însa...

N'am văzut moscheea sfântă
N'am grăit nici cu moslimii,
Cei ce sub turban adună
Vechea lumii 'nţelepciune.

Dar zărit-am doi ochi numai,
Verzi şi-albaştri de-opotrivă.
Auzit-am glasul numai,
Râsul, plânsul îmbinându-l.

DIVAN DIN BASRA

Lângă drumul care duce
Peste munţi şi văi la Basra,
O fântână izvoreşte
Din trei şipote de piatră;

Dar catârul nu se-opreşte
Să s'adape, nici moslimul;
Ne'ncepută curge apa
Şi se pierde ne'ncepută.

Căci turbane împletite
Cercetând cu sârg Coranul,
Cărturari de slavă veche
Spun: — Fântâna 'i fermecată.

Sună astfel zicătoarea:
Din trei şipote de piatră
Cine bea dintr'unul, pierde
Raza ochilor de-apururi.

Cine bea din amândouă
Cade la pământ şi moare.
De tustrele de se-atinge,
Pradă va cădea iubirii.

DIVAN DIN BAGDAD

La Stambul îmi spun muftii,
Cercetaşii slovei sfinte,
Spun dervişii, ştiutorii
Legilor ce nu stau scrise:

Harun Al-Raşid, khaliful,
Timp de-o mie nopţi şi una
Fermecat de Şehrazada
I-ascultă tăcut povestea.

Timp de-o mie nopţi şi una
El a stat sorbind cuvântu-i
Şi uită, pentr'o minciună,
Şi Coranul şi Profetul.

Timp de-o mie nopţi khaliful
Se gândea privind-o: Mâine,
Mâine gâtul ei de fildeş
Va purtà mărgele roşii.

Inflorit-au oleandrii
La Bagdad ca stropi de sânge,
Creşte 'n zare luna nouă
Iataganu-i de lumină.

Dar hangerul ca argintul,
Gâtul fraged ca zăpada,
Au rămas —
Muri khaliful
Şi-a trăit Şeherazada.

DIN RUBAIYATUL LUI YUSSUF

Din ori şi ce iubire dorinţe vechi răsar:
In zori de zi amurgul revine parcă iar.
Paharnice, ne toarnă în primăvara nouă
Străvechiul vin al toamnei ce scântee 'n pahar.

*

Din paltinul în frunză curg picături de lună,
Departe clopoţeii cămilelor răsună,
Miros de iasomie ne vine prins în vânt,
Iar eu visez povestea ce'n ochii tăi se-adună.

*

Legându-mi, doritoare, colan de braţe moi,
Mă 'ntrebi: E luna nouă alunecând prin foi?
— Iubito, nu e luna, ci chipul tău îmi creşte
Pe ceruri, în oglinda răsfrântă peste noi.

*

Miros de fân cosit curând în plete negre are,
Chiar trandafirii la Şiraz ca buzele-i nu sunt.
Poţi călări un an întreg din Ispahan la mare
Şi parcă tot în ochii ei luceafărul răsare.

*

Cu caravana mâine plecând din nou prin lume,
Nisipul şi pustiul pe drum or să mă 'ndrume,
Dar azi ce-mi pasă mie, strângându-te, de-aud
Cum muezinul Morţii mă chiamă lung pe nume.

DIN SAMISEN

I.

Munte Fuji, munte Fuji,
Peste tine sboară norii —
Berze albe, berze negre,
Cu aripile întinse.

Mi se cerne lin iubirea
Pe cărări la Kumamoto.
La Kitzumo rânduri-rânduri,
Vântu-mi ninge tot trecutul.

— Samisen cu două coarde,
Tremurând te-ating şi tremuri:
Strună veche, suflet tânăr,
Laolaltă ni se frâng.

II.

Lângă templul vechi din Niko,
E un lac şi în oglinda-i,
Ca un nufăr printre nuferi,
Chipul de-aur al lui Buddha.

Sfântul chip cu o privire
Apele înseninează —
Vezi din fundul apei limpezi,
Albă, luna cum răsare.

Şi pe coastele Japoniei
Kuno-Şivo se numeşte
Un curent marin şi apa-i
E atât de-adânc albastră

Că pescarii cred: e cerul
Ce în zori îşi spală faţa...
Dar cunosc doi ochi, doi numai,
Mai albaştri decât Şivo.

RUGĂ LUI BUDDHA

Am fost, o Sakya Muni, acela ce visase
— Viteaz fără putere şi vultur fără sbor —
Năprasnic să vâneze popor după popor,
Dar neputând să 'nvingă, milog pe drum rămase.

Am fost, o Sakya Muni, acel ce vrând să ştie
— Adept fără ştiinţă şi fir fără fuior —
Desţeleni cu trudă al gândului ogor,
Dar nu putu să iasă din mintea lui pustie.

Am fost, o Sakya Muni, acel ce vru să curme
— Monah fără credinţă şi mire fără dor —
Zadarnica iubire la ori şi ce izvor,
Dar neputând să bee pieri fără de urme.

Din veac în veac tot altul, acelaş om în veci,
Născând mereu din moarte, murind spre a renaşte,
Sunt obosit, Stăpâne, de mine şi mă paşte
Un dor să dorm de-apururi prin constelaţii reci.

VISĂRI BUDISTE

I.

Nu e întâia oară când ne 'nchinăm iubirii
Şi sub umbrar de ramuri ne spunem orbul dor.
De-o seară ne cunoaştem, dar farmecele firii
De mult în noi sădiră năvalnicul fior...
Ne prinde veşnic Zeul în plasa amăgirii.

Ne căutam dorinţa pe drumul către moarte:
In valul verde-al mării, învăluiţi de foi,
In noi, cu noi, scânteia iubirii mai departe
Purtând din treaptă 'n treaptă spre alte chi-
[puri noui —
Iluzia vrăjise cărările deşarte.

Mai ţii tu minte-amurgul pe apele polare,
Noi, două foce, sprinten spărgând val după val?
Pluteau măreţi gheţarii topindu-se prin zare
Şi noi plecaţi cu dânşii — iar turma de pe mal
Privea lung pribegia pe mări crepusculare.

O seară, primăvara, pornirăm împreună
— Când fluviile se umflă şi punţi de ghiaţă cad —
Căci nu găsea de hrană poporul meu pe dună.
Un râu înnot urcarăm şi din păduri de brad
Ieşi, ca azi senină, spre noi aceeaşi lună.

Mai ştii cetatea moartă în zidurile mute,
Lianele pe arcuri de marmură, pe porţi?
Şi noi lungiţi pe soclul statuelor căzute,
Doi şerpi, în nemişcarea acelor ce sunt morţi,
Domniam sfinţiţi de veacuri pe templele tăcute.

La Angkor-Vath, când noaptea cinocefalii latră,
Când leneşi crocodilii din iazuri se desfac,
Pe idolii de-aramă, de-argilă şi de piatră
Zăream aceeaşi lună pe ceruri şi în lac,
O clipă — şi pe urmă ne 'ncolăceam la vatră.

Mai îţi aduci aminte ce falnic tu, condorul,
Iţi părăseai cuibarul acoperit de stânci?
Deodată întinzându-ţi aripa îţi luai sborul,
Iar eu, rotind deasupra genunilor adânci,
Cu penele sbârlite îmi aşteptam odorul.

Porneam brăzdând prin aer lungi pârtii de lumină;
Fugeau muflonii negri sărind din pisc în pisc,
Căzându-le pe spate îi sfâşiam drept cină.
Flămânzi purtând spre ceruri fâşii de carne 'n plisc
Urcam — şi pe văzduhuri aceeaşi lună plină.

Apoi cu armăsarii dorinţa-mi reîncepe:
Cutreeram pământul din Volga la Altài,
Şi 'n herghelii sălbatici nu fură alte iepe
Mai mândre când, fugară, tu nările 'nălţai —
Şi valuri, valuri iarba se legăna pe stepe.

Apoi... dar e zadarnic trecutul să'l deşir!
Să ne lăsăm mai bine furaţi de vraja lumii.
Ne vin în vânt miresme de fân şi trandafir,
Din nou îmbracă marea talazurile spumii
Şi Zeul ţese iarăşi al amăgirii fir.

II.

De când pe valul vremii tot urc şi tot cobor
Sub mii de învelişuri aceeaşi suferinţă
— Impins din formă 'n formă de altă năzuinţă —
De moarte nu mi-e teamă, m'am învăţat să mor.

Dar când desgroapă luna capela-mauzoleu
Din umbra unde mâne voi fi întins — aminte
Mi-aduc deodată straniu de vechile morminte
In care dorm de veacuri acei ce fură *eu.*

Pe lângă-o mare albă, tăcută ca un lac,
Mă îngropă cu psalme poporul meu, nomadul.
De două ori acelaş nu'mi fuse 'n viaţă vadul:
Acuma cu nisipul deapururea mă 'mpac.

Djebè, cuceritorul, nebiruitul khan,
Pământul îl călcase sub tropot de copite:
Acuma peste mine cu sboruri liniştite
Şiraguri trec cocorii gonind spre alt liman.

Cu trandafiri sălbatici sădiţi jur împrejur,
Intr'o grădină unde îţi pierzi sub muşchi cărarea,
Lin odihnesc. Copacii de vânt îşi lasă floarea.
Mormântul mi se pare că e la Nişapur.

Pe-atunci poet sufitic cuvântul tălmăceam;
Iar când m'am stins în toamnă, culegătorii viei
Priveau, uitând Coranul cu rodul nebuniei,
Cum se strecoară pacea în ochii lui Khayyam...

Şi noaptea câteodată mă 'ntreb în care ţări
Işi vor găsi uitarea mormintele de mâne.
Dormi-voi iar sub paza grădinilor bătrâne?
Visa-voi în cadenţa neturburatei mări?

De moarte nu mi-e teamă, m'am învăţat să mor
Impins din formă 'n formă de altă năzuinţă
— Sub mii de învelişuri aceeaşi suferinţă —
De când cu valul vremii tot urc şi tot cobor.

III.

O Buddha Sakya Muni! tu singura-mi credinţă,
Tu ce luceşti luceafăr pe mările durerii,
In calea spre odihnă a mistuit pusderii
De suflete şi chipuri eterna mea fiinţă.

Chiar ruga mea de astăzi şi ruga mea de mâine
— Nădejdea care fost-a, nădejdea ce va fi —
Inchipuiri sunt numai şi se vor isprăvi...
Pieri-vor pieritoare ca un lătrat de câine.

Deci, nemişcat, Alesul spre formele ce mor
Privească: el cu sine, când roata vremii trece.
De-acuma va rămâne în viaţă pururi rece:
Un schimnic înfrăţitul cu al Nirvanii fior.

Va trece, spune legea, de mii de ori un an
Ca să te poţi desface de rodul unei fapte,
Şi aşteptând în tremur mă 'ntreb cu ochii 'n noapte:
Din ce afund de patimi răsare-al meu *karman*?

Străbat de mii de veacuri poteca desrobirii
Şi oameni fără număr în sânge m'au purtat,
In cicluri planetare când fată, când bărbat,
Străpuns pe rând de teama şi dorul nemuririi.

De oarece dorinţa de viaţă-i născătoare
Mă sperie chiar ruga de a fi o nefiinţă,
Că poate, cine ştie, rodind ca o seminţă,
Din haos voi renaşte cu capul către soare,

Spre altă transmigrare împins neîncetat.
— De e acesta scopul şi dacă n'oi ajunge
Să sfarăm în Nirvana *destinul* ce mă 'mpunge,
De mine mă desleagă, o Sakya Baghavat!

IMN DE INCHINĂCIUNE

Ţi-e dat oceanul stiinţei cu valul lui de lumină,
Ca luna rotundă ţi-e chipul, atins-ai culmile vieţii,
Ajuns-ai golul gândirii: aceasta-i blagoslovenie!
Printr' însa întemeiază odihna fiinţelor toate.

Invins-ai fără durere, pătruns-ai inima vieţii,
O prea slăvite! eşti ctitor al tuturor faptelor bune,
Şi măsuri cu mintea ce'i bine: aceasta-i blago-
[slovenie!
Printr' însa întemeiază odihna fiinţelor toate.

O Buddha! ce dai ca podoabă podoaba faptelor
[bune,
Ce dai drept avere ştiinţa întreagă şi nemincinoasă,
Ţi-e dată comoara veciei: aceasta-i blagoslovenie!
Printr' însa întemeiază odihna fiinţelor toate.

Locaş al gândirii, al rugii, al slovei înalte şi drepte,
Deasupra mrejii iluziei ţi-e dată viaţa deapururi,
Da, vecinic ţi-e dată viaţa: aceasta-i blagoslovenie!
Printr' însa întemeiază odihna fiinţelor toate.

Spre binele lumii se scurge izvorul milei din suflet
Şi mântui de umbră fiinţa în umbră încătuşată;
Ţi-e dată puterea luminei: aceasta-i blagoslovenie!
Printr' însa întemeiază odihna fiinţelor toate...

Dar nu mai pot crede, o Buddha, în faptele bune
[ori rele,
In imnul cu care monahii ajung în ţara Nirvanii.
Ajuns-am eu golul credinţii: aceasta-i blago-
[slovenie?
Printr' însa în veci n'oi atinge odihna fiinţelor
[toate.

CENTAURII

I.

VIS ŞI CENTAURI

Am văzut în vis întinderi adumbrite de castani,
Ziduri vechi de piatră 'n pietre dărâmate ani cu ani,
Ederă de ele prinsă şi dealungul lor de strajă
Brazi înalţi.
Pe iarba deasă stam culcat atins de
[vrajă,
Ascultând povestea apei săltăreţe de pe prund.
Tu, tăcută, de grumazu-mi aduceai un braţ rotund.
— De-un trecut ce nu-i al nostru îţi aduci aminte
[oare?
Te 'ntrebai — şi plete, plete, ca un râu stropit
[cu soare,
Am simţit pe-obraz, pe frunte părul tău adus
[de vânt...
Şi spre seară când pe pajişti e o pace de mormânt,
Urmărind poteca strâmtă ce se pierde prin livadă,
Cerbi în cârd veniţi din codri s'au oprit miraţi să vadă
Sub salcâmul nins de floare doi străini în ţara lor,
Şi când luna de pe dealuri ca un arc de vânător
S'a 'ndoit pe cer şi ceaţa se lăsă prin crâng fâşii —
Se ivi ieşind din umbră şi din vremile pustii,
Alb, mai alb ca spuma mării, cu copitele de aur,
Izvorind din întuneric, rând pe rând, câte-un
[Centaur!

II.

CENTAURUL

Trei zile 'n nemişcare privise stana. Gândul
Nu cuprinsese forma ce pribegea prin haos.
A patra zi deodată simţi că un Centaur
Incătuşat în piatră îl aştepta să vie.
Trei zile visătorul îşi făuri visarea:
Când mângâia cu mâna, când crud lovea cu dalta,
Şi tresărea lung piatra atinsă, cum tresare
Femeea ce ascunde în sânu-i viitorul.
A şaptea zi prin dafini amurgu 'ncet se stinse,
Gemea în umbră visul cu marmură robit,
Şi falnic semizeul, mai alb ca spuma mării,
De noapte se desprinse când lună fu 'n văzduhuri.

Cutează Creatorul să 'nfrunte-a lui-făptură
Şi, muritor, măsoară o clipă nemurirea.
Dar iată că se mişcă Centaurul, grăieşte:
— Dece din somnul pietrei m'ai deşteptat, Stăpâne?
De ce mi-e strâmtă haina-ţi, dece mă strânge lutul?
Sunt zeu şi sunt fiinţă deodată. O! durere
De-a şti ce-i nemurirea de mă pătrunde moartea,
De-a şti că nu-i iubire când îmi trăiesc dorinţa.
Ce nu putură zeii să facă, ai făcut-o:
Ingemănarea stranic. Fii blestemat, Părinte,
De cel dintâi Centaur! — Dar glasul i se frânse
Şi nechezând sălbatic porni în larg de lume.

III.

BLESTEMUL

Scandat pe drumul vremii copita lui răsună,
Umplură tot pământul fugarii semizei...
Dar noaptea câteodată, în nopţile cu lună
Când fiecare rază e ploaie de scântei,

Indrăgostiţi poeţii, atunci când îi adună
Iubirea sau norocul prin codri vechi de tei,
Zăriră, spun cu groază, în goana ei nebună
Năvala de Centauri strângând la piept femei.

Şi blestemul de veacuri pe neamul lor apasă,
Căci zeul, ce tresare în trup de armăsar,
De-apururea dori-va femeea ca mireasă.

Deşi n'avem potcoava răsunătoare de-aur,
Gonim, o Zevs, prin lume frumosul în zadar:
In pieptul meu se sbate năprasnic un Centaur!

IV.

RENAŞTERE

In sgomot de potcoavă şi freamăt de stejar,
Centaurii din noapte se nasc în herghelii.
Mă înfrăţesc cu ele cărărilor pustii:
Prin ramuri îndoite luceferii transpar,
Iar sunetul copitei pe frunze argintii
Răzbate cu putere, înăbuşit şi rar.

Nebuni de nemurire gonim prin codrul sfânt,
Pribegi prin ţări de umbră şi goluri de lumină.
Pe valuri de verdeaţă se 'nalţă luna plină;
Văpaia ei urmează sălbaticul avânt.
Deodată mă simt slobod. Gândirea mea străină
O leapăd, mă cutremur ca un copac în vânt.

Pricep tot ce nechează iubitul meu popor.
Mărire ţie, Zeus, al veşniciei faur!
Azi unul sunt, de-un sânge, cu aprigul Centaur
Colind pădurea largă cu el rătăcitor—
Iar noaptea, pe sub bolta de stele şi de laur,
Pornim fără mişcare cu râul mişcător.

V.

FUGĂ DE CENTAURI

Coboară povârnişul, cu coamele în vânt,
Centaurii. Văzduhul prin văi prelung răsună
De sgomotul copitei lovite de pământ.

Dar neamul, isgonitul, în herghelii s'adună —
Işi potoleşte goana pe ţărmul nalt şi frânt,
Privind la valul mării rostogolit pe dună.

Poseidon doar mai este pe mări nemuritor,
Din nai de mult nu cântă Satirul pe câmpie
Şi Nimfa n'o mai afli în ape de izvor.

Se risipiră zeii. Dar groaznic azi învie
In cele două piepturi al morţii crud fior,
Şi spaima-i biciuieşte prin liniştea pustie.

Pe stânca goală vine un tropot neînfrânt,
Cu umbra se întinde şi-l creşte înserarea...
Nebuni îşi încordează puternicul avânt

Centaurii — Se 'nalţă, ieşind din lună 'n zarea
Apusului, vestindu-l şi veşnicul mormânt,
Un armăsar, întâiul, tăindu-le cărarea.

VI.

CEL DIN URMĂ CENTAUR

Visasem cel din urmă Centaur că eram...
Dormea sub lutul vremii pierdute hippogeea
Şi seara, când în treacăt umbream în mers aleea,
Potcoava mea de aur îmi scăpăra scânteea
Pe care 'n drumul nopţii sonor o cadenţam.

Cutreeram zadarnic pădurile de brad,
In van cătam poporul stăpân eri pe câmpie:
Fugeau orbiţi de spaimă cârlanii 'n herghelie
Când mă iveam din umbră pe 'ntinderea pustie
Sau când purtat de sete mă coboram la vad.

Sirena cea din urmă visasem că erai...
Imi nechezam dorinţa pe ţărmul nalt al mării,
Nebun sdrobeam copita de pietrele cărării
Privind prin valuri roşii în sângele 'nserării
Lui Okeanos pradă cum trupul tot ţi-l dai.

VII.

RUGĂ PĂGÂNĂ

Indură-te, Părinte, şi dă-ne alt idol!
Frământă iarăşi lutul şi fă-te iarăşi faur!
Din nou pe noi domnească încununat cu laur
Prin codri fără margini sălbaticul Centaur
Şi mândrul neam colinde planeta pân'la Pol.

Iar dacă semizeul din ţarină nu 'nvie
Şi herghelii fugare din moarte nu se rup,
Imbracă-ne dorinţa, Stăpâne, cu alt trup.
Mai bine prăzi de vultur, vânat gonit de lup —
Dar scapă-ne pământul de-a Omului urgie.

Tiranul şchiop, copilul maimuţelor, să piară.
Să vie urşii haită prin rariştea de brad,
Incet să'şi mâne zimbrul cirezile la vad,
Şi stoluri, pe deasupra gheţarilor ce scad,
Condorii să rotească, ţinând în a lor ghiară

Mânjit şi plin de sânge pe cel din urmă Om.
Tăcerea să sporească pe şesuri ca o mare,
Cetăţile zidite să se cufunde 'n zare,
Şi singur câte-un raget de fiară 'n înserare
Să urce ca o rugă spre-al cerurilor dom...

VIII.

VEDENIE

Ca ieri izvorul curge în amfora de lut,
Dar azi, pe malul apei, altarele Dianii
Se prăbuşe 'n ciorchine de bozii, iar castanii
Podoaba şi-o desbracă pe templul decăzut.

Ca ieri izvorul curge, dar unde mai sunt anii
Când Satirul, glumeţul, şi Faunul tăcut,
Veniau să-şi cânte 'n trestii un dor necunoscut
Şi urmă de copită în crâng lăsau Silvanii?

Poteca e pustie şi vremea depărtată
A zeilor din timpul cu visuri legendare —
Dar noaptea cel din urmă Centaur, câteodată,

Din codri plini de freamăt, ieşind nemuritor,
Cu două piepturi albe sub luciul lunii, pare
Un bust uitat de veacuri pe-un soclu mişcător.

IX.

ARTEMIS

Un val de umbră creşte pe şesuri cenuşii.
Sub grindină de tropot se culcă iarba moale.
Din negurile vremii vin negre herghelii,
Mânate ca de viscol de-a patimii răscoale.
Spre ceruri se înalţă cu mugete de tauri
Chemarea milenară a marilor Centauri.

Işi clatină tulpina pădurile de fag
Şi 'n vânturi îşi resfiră pletoasa frunzătură.
Frontonul îşi sfărâmă înaltul sarcofag:
Artemis dă în lături a veacurilor zgură.
Vibrând, din arc de fildeş porneşte o săgeată
Şi, ca o rază 'n umbră, se 'nfige 'n neagra ceată.

Infrângerea îşi urlă poporul legendar.
Se macină pământul sub grelele copite
Şi pe lunara faţă a câmpului de var,
Se 'mprăştie o goană de umbre prelungite...
Pe când ivit din ramuri ce vântul despreună,
Fosforescent, în noapte, se 'ndoae-un arc de lună.

UNUI HERMAFRODIT DE MARMURĂ

găsit pe marginea mării

Robi neîntregiţi noi suntem deapururi...
Prin alţii 'ncercăm a noastră fiinţă,
Nebuni, s'o 'nchiegăm în chinul iubirii
Pentru vecie.

Turburător prin amurguri văzut-am,
El însuşi bărbat, femee ea însăşi,
Dorinţă şi ţel deodată ca zeii,
Trupul lui rece.

Intins pe nisipul mării spumoase,
Priveşte la valuri cum se frământă—
Şi chipuri, ce-i trec în priviri, le oglindă
Cu nepăsare.

MĂRII PĂGÂNE

Cum scoica svârlită pe plaje păstrează
In golul ei freamătul mării sălbatici,
In mine talazul vremii lăsat-a
Un suflet păgân.

Poseidon răsară din valuri; Tritonii
Să vie cu apa în turmă nebună;
Păstorul Nereus din bucium să 'ntoarne
Pescarii spre stânci.

In pârtia de spumă din urma corăbii,
Vâslaşii uitând de lopeţile grele,
Privească tăcuţi şi plini de mirare,
Sirene jucând.

Iar eu părăsindu-mi pământul şi legea,
La mare m'oi duce, la veşnica mare,
Căci astăzi dorinţa mă face de-un sânge
Cu neamul străbun.

Şi noaptea când brumă de lună se lasă
Şi valuri se sparg şi iarăş se 'nalţă,
Porni-voi, stăpân pe mugetul apei,
Cu zeii delfini.

CĂTRE PROTEU

Lui Zevs din Dodona şi nici lui Poseidon
Stăpân pe talazul mării păgâne,
Ci ţie, Proteus mai tainic ca valul,
Mă voi ruga.

Căci fata în tine iubeşte doritul,
Doreşte iubita băiatul în tine:
Nici dânsul, nici dânsa tu nu eşti, ci numai
Zeul Proteu.

Privirea ta râde şi plânge-a ta gură?
Iţi plânge privirea şi gura ta râde?
Suspini că eşti vesel? zâmbeşti de durere?
Cine va şti!

Cu tine, Nereus, tritoni şi sirene,
Urmară 'n amurguri, băsmeau corăbierii,
Triremele albe pe Marea Egee,
Pe Helespont.

Mai mult ca strigarea tritonilor noaptea,
Ca dorul sirenii cu părul de aur,
Proteus, privindu-i prelung şi 'n tăcere,
I-a turburat.

NECREDINCIOASEI

Copil, aprindeam lumânări de ceară,
Mă 'nchinam cântând la icoane sfinte
Şi păşind simţeam că-mi merge alături
Mântuitorul.

Ca băiat visai de Sakya Muni: zile,
Nemişcat steteam recitind cuvântu-i
Şi basmul lui Jizo şi vechea poveste-a
Fecioarei Kwanon.

Ca flăcău zărit-am Centauri o noapte,
Mai albi ca lumina lunii prin ramuri.
Frăţie legai cu neamul sălbatic
Şi zeii păgâni.

Apoi mi-am fost singur tovarăş şi lege,
Dorinţa dintâi şi visul din urmă.
Orbiseră ochi-mi ţintiţi deapururi
In sufletu-mi trist.

Dar azi mi se cern credinţele moarte.
Se scutură, pier ca frunzele toamnei,
Căci tu mi-ai ieşit în cale, tăcută,
Necredincioaso!

ANOTIMPURILE

— Inscripţii —

De muguri pădurea e plină şi ghiaţa şi-a spart-o
[izvorul,
Cocorii se 'ntorc şi prin zare răzbate lung ţipătul
[lor.
Găsim ghiocei pe potecă păşind-o alături, iubito:
Lui Amor copilul, să-i ducem, cunună să-şi facă
[din flori.

*

Pe pajişti domneşte lumina, ne-ascundem în
[umbră de luncă.
Cu maci înfloriţi e stropită câmpia şi grâul pe
[lanuri;
Stăpâno, cu stropi mari de sânge iubirea ne este
[pătată
Căci Amor arcaşul străpuns-a de-apururea ini-
[ma mea.

*

Din crânguri cad frunzele moarte, se-aştern pe ni-
[sipul cărării.
Pustie şi jalnică-i viea şi viţa de struguri lipsită.
De brumă e ninsă grădina — şi Amor, băiatul
[şăgalnic,
Zadarnic spre noi îşi îndreaptă săgeata şi arcul
[de bronz.

*

Zăpadă curată aduse pe noapte eri Crivăţ bătrânul.
Cu sania pe drumuri de ţară pleca-vor lin oamenii
[astăzi;
Dar posomorît sunt, şi singur privesc prin geamul
[ferestrei
Pe Amor, iubitul tovarăş, de viscol trântit la
[pământ.

PICTOR IGNOTUS

I.

O ICOANĂ

Băiat e sau femeie? Doar capul se 'ntrevede
Şi bustul ce 'n penumbră alunecă. Ai crede
Că mugurul, în floare nu s'a deschis deplin.
Ca fund: munţi, văi şi lacuri, în stilul florentin.
E de bărbat privirea, dar ochii sunt de fată;
Te-ating cu-o întrebare sfioasă şi ciudată,
Dar îi priveşti mai bine şi nu mai poţi să-i crezi.
In plete negre părul se lasă. Parcă vezi
Durerea unui zâmbet pe buza sa subţire...
Turburător amestec! Şi-atunci când o simţire
De farmec te pătrunde neliniştit, subtil
Te 'ntrebi: e Salomeea sau Sfântul Ion copil?

II.

EL INSUŞI

L-am fost văzut pe zidul unui « palazzo » 'n Sienna
Necunoscutul meşter de care nu se ştie
Nici numele nici viaţa, ci numai că trăise
In veacul lui Cellini şi, îndrăgit de sine,
O singură icoană, pe-a lui, o iconise.
Privindu-se artistul, zărind a sa făptură,
Recunoscând în ochii-i pe lângă dânsul altul,
Purtat mereu în suflet —şi nu credea că-l poartă —
De groaza lui el singur se otrăvi, se spune.
— O faţă îmbrăcată cu plete lungi, o faţă
De Christ păgân şi tânăr răsare 'n umbra pânzii.
Nevinovat un zâmbet pe buza crudă trece;
Alene mâna albă se joacă cu pumnalul
Ce scânteiază printre scântei de pietre scumpe.
In purpură stă bustul ascuns de faldul mantii.
Dar schimbători sunt ochii, cu ape-adânci şi limpezi
Se-aprind ca şi amurgu 'n lagune la Ravenna
Şi dacă stai privindu-i, turburător deodată
La tine parcă altul se uită, altul care
Dintr'un noian de patimi se 'nalţă, se închiagă...
Şi iar cu ochi de înger zâmbeşte blând copilul.

Plutea o seară dulce de vară pe Sienna...
Iar eu gândind la omul acel necunoscut
M'am dus visând pe drumuri o 'ntreagă tragedie,
Pe când pe zarea sfântă: pe cerul unui Lippi,
De sânge roşii norii se frământau în vânt.

III.

GEMENII

Cunoşti icoana ştearsă din San Zeno Maggiore
Şi strania poveste păstrată la Verona?
In fiecare toamnă de ea mă prinde dorul
Şi de grădina Giulia ce-atinge două lacuri
— Atât de părăsită când vine înserarea —
Şi unde ne cuprinse amurgul, la Bellagio...
Vasari nu vorbeşte de-acest «pictor ignotus»
Ce nu voi să-arunce sub ochii fiecărui
— Să-l pângărească gura ce trece — al lui nume,
Ci-i îngropă mândria în vecinică uitare.
Spun unii că Gioconda lui Leonard da Vinci
Ar fi luată după o veche Monna Lisa
De dânsul făurită, pe care-o nimicise
Căci îi găsea surâsul prea limpezit de vină...
Şi cei mai mulţi se 'ntreabă dacă-a trăit vreodată.
Dar simt o voluptate sălbatică şi nouă
Zărind păgâna artă în pacea mânăstirii,
Pe lângă-un Pisanello din umbră când răsare.
Vedenia lui pătată-i de sânge ca şi gându-i;
Iar gemenii, a căror poveste se şopteşte
De franciscani cucernici ca sfântul din Assisa,
Stau lung să mă privească, cum au privit artistul
O seară la castelul San Pietro din Verona
Când chipul lor de-apururi el zămisli pe pânză.

Se-asemănau atâta, se zice, între dânşii
Incât ca să se vadă, el viu, murind el însuşi

— De mic copil năvalnic îl urmărise visul —
Un frate — care? — ucise pe cel'lalt cu pumnalul.
Tăcut o noapte 'ntreagă el îşi privi sfârşitul
Şi, împăcat cu moartea, putu să mai trăiască
— De oarece pierise — de-acuma pentru alţii...
Iar cronicele-s pline de faptele-i miloase.
Se pomeneşte încă de-o lege în cetate,
Ce pedepsea cu ştreangul şi fierul pe oricine
Ar fi ucis un grangur sau o privighetoare,
« Căci unul ne e frate şi soră ne e una ».

A fost o jale mare prin ţară când se stinse,
Când mort îl coborîră pe funii în mormântul
De piatră, unde doarme Can grande dela Scala,
Căci el era de-o viţă cu Scaligerul falnic.

— Trei bolţi cu stâlpi de umbră şi arcuri de lumină
Prin care vezi cum norii trec în fâşii pe şesuri
Ce pier şi ele 'n zare, încât nu ştii la urmă
De unde 'ncepe zarea şi cerul dus de vânturi...
Iar pe câmpii vârtejul premergător furtunii.
Dar răzemaţi de umbră se nasc ciudat deodată,
In ochi purtând cruzimea ereţilor de pradă,
Cu fruntea 'ntunecată de-aceeaşi presimţire,
Doi tineri foarte palizi în purpura domniei,
Aşa la fel că-ţi vine să crezi că nu-i putinţă,
Că nu sunt două feţe, ci-o singură făptură.
Şi te căzneşti zadarnic, să afli din privire
Din ei cine-i ucisul, şi cine-ucigătorul?

IV.

FRESCA DIN URBINO

« Un farmec straniu are, pătrunzător şi tainic,
« Pe care viaţa însăşi nu-l poate reînvia.
« Acel ce vede-o clipă doar, fresca din Urbino,
« Cum vrei să mai găsească frumoasă vreo femeie
« Sau inima vrăjită, vrăjit să-şi o mai deie...
« Şi dacă-ai fost acolo... străinule, revino! »
Din cartea lui Vasari cuvintele 'nţelepte
Mă chinuiau acuma când pe cotite trepte
Monahul călăuză prin ganguri îl urmam,
Şi se juca pe ziduri lin umbra unui ram
Când printre colonade din ce în ce mai lungi
Ne-atinseră cucernic ale 'nserării dungi —
Ajunşi eram cu-amurgul pe marginea grădinii.
Suflată 'n aur parcă de aurul luminii,
Prin şiruri îndoite de chiparoşi subţiri,
Deodată o zărirăm în tainici licăriri
Madona măestrită în ceasul nebuniei.

Fusese iconarul de tâmple prin biserici
Necunoscutul meşter, zis meşterul Mariei,
Lucra cu stângăcie icoana Maicii sfinte
Inţepenită, dreaptă, cu zâmbetul cuminte
Prin fumul de tămâie şi psălmuiri de clerici.
Mergea din ţară 'n ţară pentr' un coltuc de pâine:
Assisa eri, azi Anzio 'l primea, Arezzo mâine,
Rătăcitor pe drumuri...

Şi iată într'o zi
Frà Bartolo egumen, cu dânsul se trezi
La poarta mânăstirii papale din Urbino,
Purtând priviri ciudate şi vorbe fără şir:
— Am întâlnit, părinte, Fecioara prea curată
In scânteeri de stele şi 'n raze îmbrăcată
Şi îi plutea în vorbă miros de trandafir.
Pe pajişti înflorite umblat-am şi mi-a zis:
— Icoana-mi zugrăveşte-o — şi noaptea ceea 'n vis
Din nou am revăzut-o şi 'n fiecare noapte...

Nebunul făurit-a o frescă minunată.
Lucrase-o zi? O viaţă?

O seară, fără plată,
Pieri «pictor ignotus» necunoscut lui însuşi.

Atâta ştie numai monahul... Triste şoapte,
Cântări tânguitoare se înălţau din naos,
Veneau întunecate de vecinicul repaos...
Eu cu privirea plină de rugă şi dorinţă
Priveam Madona, blânda Fecioară din Urbino,
Cu faţa luminată de vis şi de credinţă
Ce se pierdea în vremuri în clipa înserării,
Turburător de dulce...

Şi din adâncul zării
Tot auzeam în noapte: străinule — revino!

BARBARUL

E 'n mine-o herghelie de armăsari. Sunt unii
Mai albi ca spuma 'nvoaltă, svârlită 'n vânt de
[mare,
Mai albi decât e coama Licornei legendare;
Sunt alţii, fără pată, mai negri ca tăciunii.

Toţi încordaţi aşteaptă şi rânchiezând, nebunii,
Bugeacurile vremii să le despic călare.
M'aştern cu ei câmpiei, dar prăbuşit în zare
Mă ridic iar; mai aprig sub nepăsarea lunii

M'arunc stăpân pe altul; mă 'ntunec în pustie...
Şi voi urla năpraznic în liniştea târzie,
Când calul cel din urmă va necheza spre stele:

Tovarăşe, cu mine în moarte o să sari,
Tu, cel mai fără margini al sufletelor mele!
— E 'n mine-o herghelie de falnici armăsari.

KRUM CUCERITORUL

I.

Pe armăsar în spume oprit, ca un erete
Privirea o roteşte flămândă pe câmpii.
Oştirile-i în urmă se 'nalţă, mii şi mii,
Desfăşurând spre zare un mişcător perete.

Planeta sub copite e roabă... Multe fete
De kneji le-a dus legate de şeaua-i, prade vii,
Şi râurile 'n vaduri cu valuri purpurii
Curgeau când năvăliră năprasnicile cete.

Pământul tot îl ţine sub paloş... O poruncă:
Apusul, Răsăritul, în moarte le aruncă;
Impărăţii de veacuri cad pulbere 'n mormânt.

Dar sloi de spaimă albă se clatină în vânt;
Biruitor pe-o lume, ca trestia se frânge,
Cu ochi holbaţi de vede în juru-i numai sânge.

II.

Şi când fu scris să piară pe stepa fără zare
Cel care-o stăpânise din Volga 'n Kara-Kum,
L-a dus cântând poporul cu tămâieri de fum,
Pe-un armăsar sălbatic să-l lege 'n şea călare.

Apoi, rupându-i hăţul, cu chiot i-a dat drum—
Şi calul o porneşte săgeată drept spre soare,
Prin ape fără vaduri şi văi făr' de cărare,
Purtând pe-acel ce fuse cuceritorul Krum.

Toţi călăreţii gloată, sărind pe deşelate,
S'au aruncat în urma-i cu bocete turbate,
Să vadă unde cade să-i sape un mormânt.

Dar calul, zi şi noapte gonind ca dus de vânt,
A stat, stăpân o clipă pe ţărmul rupt al zării,
Şi nechezând îl surpă în nesfârşitul mării.

LĂPUŞNEANU

Moţoc, capul lui Moţoc vrem...

Norodul e 'n vâltoare. De patru zile 'n rând
Se sbate, se împinge. Nemulţumit şi gol,
Mereu loveşte zidul cetăţii, mai flămând
Decât sunt iarna corbii ce cad pe leşuri, stol.

De patru nopţi Voivodul veghează 'n jeţ, pe gând —
Şi neagra lui făptură aşteaptă-al morţii sol.
In juru-i tot Divanul, Boerii tremurând
Stau gârbovi, muţi de groază în blănuri de sobol.

Şi Vodă, ziua cincea, în Culă iese. — Vrem
Un cap: Moţoc, din ţeasta-i crunt sângele să-l bem!
Norodul urlă. Domnul nu spune un cuvânt.

De trei Vlădici, cu sila, Moţoc e spovedit.
Il dau mulţimii pradă: e sânge şi pământ —
Să dormi, tu, Lăpuşnene, la noapte liniştit!

UNOR MORI DE VÂNT

O, straşini cu-aripi negre pe discul alb al lunii,
Care-şi aduc aminte, aşa bătrâne sunt,
De Don Quihote 'n luptă, cu morile de vânt
Zărite pe 'noptate pe drumul Pampelunii!

Sub şiţa învechită îşi întocmesc lăstunii
In primăvară cuiburi de pae şi pământ,
Şi fiecare toamnă vă sapă un mormânt
In stâncă, pe ţărână, sau prin nisipul dunii.

Deşi vă paşte moartea cumplită an de an,
Tot mai păstraţi trufie de nobil castilian;
Subţire, braţul vostru înalţă parcă-o spadă...

Şi cum staţi nemişcate — pricep: pândiţi grămadă
Să vie 'n licărire de zale ce răsun'
Hidalgo de la Mancha şi visul lui nebun.

NECUNOSCUTEI

Bruges la morte

Cum cerceta un suflet dorinţa mea ciudată
Mi-a spus necunoscuta: Iluzii multe n'am.
Sinceritatea-i totul ce 'n mine ascundeam...
Doar cei ce n'au să lupte visează câteodată.

Dar pentru chip şi vârstă era prea învăţată...,
Inflăcărat şi sceptic în faţa ei steteam.
Mă turbura blândeţea-i din glas, dar nu credeam
In trista renunţare din zâmbetu-i de fată.

Şi, aplecat pe braţu-i, visai cetatea moartă
In care alte timpuri şi poate altă soartă
Ar fi făcut dintr'însa o sfântă de altar.

Căci Memling, numai dânsul, păstrează 'nge-
[mănată,
Sub arta nedibace, voinţa încordată
Şi zâmbetul acela fermecător de rar.

RĂSĂRIT DE LUNĂ

Precum lumini de ceară cucernic mor prin naos,
Fanalurile 'şi stinge catarg după catarg.
In port auzi tăcerea, iar pe al mării larg
A stelelor sămânţă a zămislit repaos.

Dar frământate valuri cu vuet iar se sparg
Şi fierbe oceanul ca 'n vremile de haos,
Căci iată se înalţă, pe valuri lung adaos,
Cu discul ei în zare turburător de larg,

Lin luna roditoare rotundă ca o rodie...
Luceafărul s'aprinde pe bolta de onix,
Spre nord Săgetătorul roteşte a lui zodie,

Talazul apei moarte s'a preschimbat în Stix,
Şi 'n mugetul furtunii, ce Pitho, care ptix
Rosteşte veciniciei prelung: « Da nobis hodie »?

VENEŢIA

Pătrunde luna înălbind pereţii
Eminescu

Mijeau ca licuricii în noaptea aurie
Gondole luminate pe Marele Canal:
Uita Veneţia toată sub măşti de carnaval
Şi 'n foşnet de mătase că morţii nu învie.

Dar astăzi când e stinsă iubita nebunie,
Când s'a golit de larmă portal după portal,
Când nu mai vezi pe ape o luntre, un fanal;
De ce spre tine pleacă dorinţa mea pustie?

De mult e mort San Marco. In umbră mandoline
Sub « Ponte dei sospiri » mai picură suspine,
Şi sgomot de talazuri din largul mării vine.

Departe, mai departe răsună tainic struna,
Şi iată că răsare înfiorând laguna:
De aur, arcuită ca o gondolă, luna!

SPOVEDANIE

Anno Domini 15..

De ce mă spovedesc? O spune-mi, Sfinte!
Tu ce citeşti în suflete, Părinte,
Ce nu ştiu eu, tu poate ştii mai bine.
Străin pricepi durerile străine
Şi mila dai ca pâinea tuturora.
Mai falnic nume n'a urcat pe prora
Corăbii botezate « Bucentaur »
Când doge, aruncând inel de aur,
Cu apele îmi înfrăţeam domnia!
Stăpân pe spada-mi şi stăpân pe mâna-mi,
Veneţia toată cunoştea stăpâna-mi,
Stăpâna dogelui Delrio: Mia.
Frumoasă? nu, mai mult decât frumoasă!
Zadarnic noaptea pe canaluri marea
Sunând din valuri asvârlea chiemarea,
Eu n'ascultam ursita mea mireasă,
Căci Mia izvorîtă 'n raza lunii
Purta în ochi tot farmecul lagunii.
Frumoasă? nu, mai mult decât frumoasă!
La glasul ei îmi regăseam mândria.
Mi-era pe-atunci mândria fără pată.
— « Atunci » pe vremuri, astăzi « altădată » —
Azi în genunchi îmi pocăesc trufia
In faţa unei gratii. Drept credinţă
Te-am pus, şi după tine o vecie.
O mască eşti sau poate o fiinţă
Ce-a suferit şi dânsa? Cine ştie!

Dar nu răspunzi — deci iată a mea poveste:
Iubeam pe Mia, o iubeam cu ură.
Când alţii o priveau simţeam că-o fură,
Şi mă durea să ştiu că Mia este
Un trup chiar altul decât trupul meu...
Şi nopţi întregi voit-am să fiu zeu
Spre a putea trăi urmându-i gândul
Acelaş dor, acelaş vis de-arândul
Cu Mia — să fiu unul fiind doi.

Era tăcută şi grăia arare
Şi cum urma cu ochii duşi în zare
Corăbiile pornite dela noi,
Mă întrebam: Iubeşte, dar pe cine?
Pe Pietro, pe Luigi ori pe mine?
— O noapte Luigino, alta Pietro
Găsiţi au fost cu un pumnal în spate.
Dar ea privea corăbii depărtate
Cu pânze roşii ce piereau prin zare...
Şi 'n ochii ei nu se zărea mirare.

Frumoasă? nu, mai mult decât frumoasă!

O seară aruncă — se-opri să cadă —
Unui nebun de dor şi serenadă
Un trandafir — şi fu ucis băiatul.
— Iubeam pe Mia dureros de tare —
Dar ochiul ei privea, neturburatul,
Adânc şi dulce, chiar în seara ceea,
Amurgul nepătruns ca şi femeea.

Mă întrebam: Iubeşte, dar pe cine?

O toamnă sau o vară, nu ştiu bine,
Un florentin cu nume Loredano
Ochind-o, ea roşi bătând din gene

Şi se plecă din gondolă, alene
— O toamnă sau o vară la Murano —
Cu ochii urmărind corabia lui...

Iubeam nebun pe Mia — ce să spui!
I-am dat cu mâna mea să bea otravă,
Otravă slabă ce omoară 'ncet,
Intr'un pahar cu mândru vin de Cipru
Intins de mine.

Se simţea bolnavă,
Iar eu ca Borgia mă simţeam poet.
Lin am pornit cu gondola spre mare
Şi când amurgul între cer şi zare
Făcu din luciul apei lac de-argint,
Lumini ardeau pe cheiul «dei Schiavoni»
Şi luna răsărind pe Campanil
Zărit-am faţa blândă de copil
Cu ochii mari şi negri ai Madonii.
Şedea tăcută şi deodată somnul,
Prevestitorul morţii, o atinse,
Şi adormi cu braţele ei prinse
De gâtul meu. — Părinte, spune-mi, mint
In visuri chiar femeile iubite? —
Cum odihnea plăpândă şi cuminte,
Eu aplecat cercam să-i sparg mândria,
O clipă doar să ştiu ce-ascunde Mia,
Ce dragoste? ce ură?... şi să moară.
Şi cum o cercetam ca pe-o comoară,
Şopti, prin visul ei zâmbind: Delrio.

Delrio! a grăit, Delrio!... nume
Mai dulce nu e 'n cer, cum nu-i pe lume.
Delrio! a şoptit, pricepi Părinte?
Pe mine mă iubea, pe mine! înţelegi?

Viaţa ei eram şi visul ei şi tot!
Eu, eu... şi am ucis.

Dar poate minte
Chiar visul nevisat de noi, Prea sfinte?
Ce nu ştiu eu, tu poate ştii mai bine.
Tu crezi în Dumnezeu! Să cred în tine?

NĂZUINŢI

— Delrio, ne e sete de-o amăgire nouă!
Arată-mi iarăşi fresca atât de scumpă nouă.
Un Sforza a păstrat-o sau poate un Medicis
Şi nu s'a spus povestea, viaţa nu s'a scris
A meşterului tainic din insuli Boromee,
Ce-şi iconi icoana şi nu voì s'o dee
Nici lui Cesare Borgia s'o pună în Sixtină...

Ne-am coborît dorinţa pe trepte în grădină,
Măceşul sta în floare pe zidul dărâmat.
Prin ramuri aplecate, şi noi ne-am aplecat,
Văpaea înserării pe umbra ei să vie,
Să iasă fresca toată deodată 'n faţă, vie,
Căci praf ne va fi chipul, dar ea etern rămâne.
— Pe care ţărm, Delrio, ne vom opri noi mâne?
Nisipul vremii sterge o urmă şi-altă urmă...

Dar firul prea subţire al gândului se curmă.
Ne vin de pe Maggiore cu noaptea, în surdină,
Cântările scandate de ritmul vâslei grele.
Şi noi, privind prin ramuri mai dese ca zăbrele,
Ca robi cerşim zadarnic o rază de lumină.

— Delrio, ne e sete de-o amăgire nouă.

*

—Spre Nord, Delrio, astăzi să ne cârmim visarea...
In purpura 'nserării îşi moaie nemişcarea,

Incremenit deapururi, polarul ocean.
Azi albatroşii repezi, ce 'n fiecare an
Revin la cuib, ţipară deasupra casei noastre,
Readucând vrăjirea zăpezilor albastre
In nopţile pierdute călătorind pe drum.

Delrio, ne vom duce lăsând în vatră scrum.
Trecutul să se stingă din inimă ca focul —
Un alt trecut să vină pribeag să-i ţie locul,
Când azi dorim Fecioara stăpână pe ninsoare.
Trăieşte 'n cea mai albă din ţările polare
Şi neaua e murdară pe lângă trupul ei;
Luceferi poartă 'n suflet şi 'n limpezi ochi, scântei;
Ii flutură năframă şi păr bălai în vânt.
Fecioara şi zăpada, la margini de pământ,
Stau singure, Delrio...
Iar norii după nori,
In taina nemişcării plăpânzi şi mişcători
Se duc pe ceruri clare ca golful la Corint,
Vrăjind prin înserare mari păsări de argint.

Iar când îi bate luna şi goana le-o străbate,
Se nasc din întuneric în licăriri ciudate
Sfioasele Licorne în jurul Ei grămadă,
Cu cornul lor de fildeş şi coama de zăpadă,
Din mări crepusculare cu ape de smarald...

*

Doresc fiorduri negre prin zidul alb de stâncă.
Lumina nu pătrundă penumbra lor adâncă,
Iar sus, pe povârnişuri, gheţarii să coboare.
N'auzi isbiri de valuri nici murmur de izvoare,
Au amorţit sub ghiaţă cascadele sglobii.
Pe plaiuri troenite şi cline străvezii
Doar umbra lui îşi plimbă un vultur dus de vânt...
Pe ţărm o mânăstire, locaş străvechi şi sfânt,

Cu turle mari de carpen boltite de ninsoare,
Ca un Kremlin fantastic se oglindeşte 'n mare.
Acei ce 'n ea se roagă nu râd şi nu mai plâng,
Ci 'n fiecare seară, când clopotele frâng
Chiemarea lor pe ape, ei ies privind grămadă
Cum pier încet prin noapte corăbii de zăpadă...

Doresc o oază moartă uitată în pustiu,
Şi numele ei dulce ca rodia, nu-l ştiu.
De mult au năpădit-o nisipurile roşii,
S'au stins frunziş şi ape, dar straniu chiparoşii
Cu stâlpii lor de taină, ei singuri, au rămas.
Şi de apune luna de sânge pe Hedjas,
Călătorind, hagiii, cu caravana 'n zare,
Se 'ntreabă plini de grijă ce Mekă nouă-apare —
Şi văd, cum se închină cu palma la pământ,
Tăcute minarete în legănări de vânt.

*

— Ce stranie voluptate găsim în suferinţi,
Delrio! Unde-i vraja întâilor dorinţi
Şi farmecul ce zace în cea dintâi durere!
Pe-atunci ca şi copiii plângeam de-un *miserere*,
Azi sângerăm iubirea ca să putem iubi.
Prietene Delrio, ce buddha, ce rabbì
Veni-va să-mi întindă al amăgirii sbor?

Nebun, mi-aş da viaţa să capăt un fior;
Mi-aş omorî toţi zeii netrebnici ca pe-o turmă,
De-aş şti că 'n ei aş crede o clipă doar, pe urmă.

*

Antàres, Altaìr, Arctùr, Aldebaràn,
Ca focuri de mătase pe-un firmament persan

Şi prin desprinse ramuri în scăpărări de cremeni
Cu razele unite lucind cereştii gemeni...
In nepăsarea oarbă a negrului repaos,
Voi, singura nădejde şi singurul adaos
Pe care Creatorul l-a scris cu slove de-aur
Să ştie toţi poeţii c'a fost pe vremi un faur!

— Delrio, ne vom face tălmăcitori de zodii.
Destul ne amăgiră grădinele cu rodii,
Dorinţele zărite prin gene de femei,
Visările lipsite de-al visului temei,
Iubirile secate de-al dragostei îndemn...

Delrio, pe podeţe de piatră şi de lemn,
Prin pasuri troenite, să mergem către astre.
Să întocmim în stâncă pe culmile sihastre,
Nedumeriţi călugări, o pustnicie sfântă,
Acolo unde apa sub ghiaţă nu mai cântă
Şi nu mai simţi povara humeştilor dorinţi...

Dar ni s'a stins puterea de-a crede în credinţi.
Delrio, pentru suflet nu-i nici o mânăstire!
Prea slabi să 'ntindem ruga, prea tari pentru iubire,
Deşertăciunii noastre nu-i văd decât un scop:
Să măsure veciea cu 'n rece telescop.

NOAPTE PĂGÂNĂ

... noiane de veacuri păgânești
Macedonski

Tăcere... întuneric... şi flacăra palpită:
Când fuge pe podele, când sue pe tavan,
In licăriri nebune din vatra părăsită.
Şi tot privesc pe gânduri, din vechiul meu divan,
Şi flacăra şi umbra şi visul... e în van,
N'alung melancolia ce 'n inimă 'palpită.

Tăcere... întuneric... şi nici un foşnet... dorm?
Dar ceasul pretutindeni a început să bată
Şi-aud cum bate tâmpla şi creerul inform
A prins ecouri surde, răsunător deodată.
Fantastic cord şi vreme s'au năpustit să bată
Şi clipele egale în veacuri le transform.

S'a stins pe vatră focul şi s'a făcut albastru...
Ce rădăcină 'n umbră a prins de-a înflorit?
Să fie 'nchipuire, visare de sihastru —
Răsună 'n orologiu scandat şi deslușit
Un sgomot de copită de marmură isbit,
Un sgomot de copită pe poduri de-alabastru.

E bestia scăpată, din veacuri legendare,
Fiinţa nevisată de niciun visător;
Curată ca zăpada ce poartă în spinare.
Nechează — şi-a mea teamă s'a preschimbat în dor;
Nechează lung — şi 'n mine se naşte-un aprig dor.
Pe cercul lunii cornul Licornului răsare...

— Heraldic vis şi straniu, mă du în depărtări
Cu sgomot de copită vijelios pe cale...
Uitare, timp şi spaţiu să piară brusc. In zări
Să crească sub potcoave câmpie, munte, vale;
Pământul să-mi rotească feeric, tot în cale,
Pustiuri fără margini, neţărmurite mări!

Dar iată peste capu-mi se 'ndoae bolţi stelare...
Divan, odae, casă în urmă au pierit.
De sânge urcă luna deodată — până 'n zare
Ni se întinde umbra fugară. A murit
Uitare, timp şi spaţiu, sfârşit şi nesfârşit...
Şi tropotul ritmează cadenţe lapidare.

Frig: tremură pe ceruri un praf de zodiac,
Se sparg în curcubee cunune boreale
Şi marea fără valuri tăcută-i ca un lac...
E cald şi palmierii lung ne şoptesc în cale,
Cu stânci coralifere din ape tropicale
Necunoscute insuli prin umbră se desfac.

Cutreerăm acuma păduri adânci de brad:
Pe vârfuri troenite luceferii scântee,
Şi auzim cascade în depărtări cum cad.
Acum ne duce mersul titanic prin alee
De sicomori în floare în parc de azalee.
Geamii, cupole de-aur, de sticlă şi de jad,

Prin frunze ochiul nostru le prinde doar o clipă
Şi pier întrezărite prin ceaţa unui vis.
Cetăţi cu minarete răsar şi se risipă...
Iar Meka şi Medina, Misorul şi Memfis
Cetăţile închise la toţi, ni s'au deschis,
Şi la potcoava vremii trecutul se 'nfiripă.

Trecutul, viitorul sunt prada unui vis.

Şi veacuri fug şi ele cu sborul monoton...
Privim prin zări cum creşte himeric Ecbatana,
Trireme cum se 'ndreaptă spre Tir şi spre Sidon.
Pe mări e iar stăpână Carthago, suverana;
Dar timpul nu se-opreşte în drumul spre Nirvana:
Străluce luna nouă din nou pe Parthenon.

Apoi Astarte, zeea visărilor ce mint,
Ne-arată cornul fraged al recelui ei astru,
Alunecând subţire prin dafini la Corint;
Şi golful sub vrăjire se face mai albastru,
Pe când în noaptea ninsă cu stele, sus în castru
Buccinatorii sună în buciume de-argint.

Şi luna înfloreşte întregul Helespont...
Pe ape irizate de ea, pe ce carene
Sosim pe drumul vremii trecute? Ce arhont
Ne-arată tot Bizanţul puternicei Irene?
Serbează Verzi şi-Albaştri luptându-se 'n arene
Izbânda îndoită din Thracia şi Pont.

Acum pe cer Vezuviul şi-aprinde 'n umbră lava...
Mă ţine 'n loc o clipă dorinţa la Pompei.
Am togă de mătase, mă 'mbracă laticlava
Şi mi-oglindesc iubirea, străin, în ochii ei,
In ochii-i de opale cu ape şi scântei
Când cu amforă greacă pe umăr vine sclava.

Şi tot rămâne 'n urma uriaşului galop...
Şi veacuri prăbuşite deschid adânci abise.
Veciea parcă n'are decât un singur scop,
S'aşterne cale largă fantasticilor vise
Ce 'n peştere sonore sub bolţi întredeschise
Nu fură făurite de niciun zeu ciclop.

De aur era luna şi s'a făcut ca varul —
Apar trei cruci de sânge pe cer de ametist
Şi 'n tropotul năpraznic se 'nalţă sfânt Calvarul
Cu patima credinţei şi dragostei lui Christ.
Răsare blând obrazu-i şi dureros de trist
Sub palida lumină mai albă decât varul.

Dar şi-a oprit avântul Licornul sforăind:
Il ţintueşte groaza şi tremură deodată...
Iar ochii mei de cruce nu pot să-i mai desprind,
Christos mă fulgerează cu faţa lui ciudată.
Mă turbură privirea în veci neturburată,
Fiori din tălpi la creştet mă ţin şi mă cuprind.

E vis sau nebunie? dar Christ nu e pe cıuce,
Ci eu mă văd eu însumi de cuie răstignit...
Şi luna suie cerul şi vine şi se duce
Prin zări de întuneric... Tăcere... Am murit?
De veacuri stau de strajă pe cruce pironit
Şi nimbul nemuririi pe fruntea mea străluce.

ULTIMA FUGĂ

— Fragment dintr'un poem părăsit: « Sfârşitul Pământului » —

Albatroşii, cormoranii, goelanzii, pe vecie
Părăsesc şiraguri marea înghieţată şi pustie,
Unde soarele pe zare răsărind, rotund şi larg,
Nu-i brăzdat de profilarea legănatului catarg.
Vulturii pleşuvi, ereţii, gipaeţii şi condorii,
Vin ţipând spre oceanul ce inundă sicomorii,
Oglindind pentr'o clipită în oglinde ce dispar:
Umbra frunzei nemişcate, sborul tremurat şi rar.
Ibişi roşii, berze albe şi flaminzi trandafirii,
Inviază cu lumine orizonturi străvezii,
Fâlfâind în faptul serii ca petale duse 'n vânt...

Cea din urmă caravană pribegită pe pământ,
Elefanţii care poartă veacurile în spinare,
Se înalţă: povârnişuri prăvălindu-se prin zare,
Şi pe pasul lor pantere vin târîş, din salt în salt.
Nu-i cetate să înfrângă ne 'nfrânatul lor asalt:
Infrunzesc smochini pe ziduri şi tăcerea 'n vec [domni-va
La Angkor, la Siracusa, la Pergam şi la Niniva...

Dar isbind cu valul prăbuşitele pustietăţi,
Legănând pe undă soare şi rupându-l în bucăţi,
Pe câmpia unde greeri îşi torceau prelung cântarea,
Se revarsă tot mai mare, cu murmur şi muget, [marea.

Zei, altare se afundă. Toţi Cezarii şi toţi Porii,
Sub aureola verde ce le-o lasă madreporii,
Dorm tot una cu nisipul risipiţi prin ocean.
Peste dânşii hipocampii şi delfinii fug. In van
Gârbovită se trudeşte pretutindeni, cariatida,
Din sargase să ridice în spre soare Atlantida —
Niciodată! strigă lumii corbii morţii, legendari.

Vine noaptea, vine umbră, vine gerul, vin gheţari...
Şi planeta 'şi mână viaţa, ruga, dorul, fuga, sborul,
Spre limanul de lumină ce încinge Ecuatorul...

(In colaborare cu Horia Furtuna)

ETERNITĂȚI DE-O CLIPĂ

1912—1914

Culege înțeleptul pe drumu-i orice floare,
Și floarea 'n vântul serii se scutură 'n risipă.
Dar el zâmbind le lasă ca fluturii să sboare...
Căci, trecător, visează eternități de-o clipă.

INGERUL AMINTIRII

Nu ştiu în care seară pe tainica alee
— O 'ncondeiase toamna cu-amurgul ei subtil —
Sub fagi păşind alături de umbra lui Virgil,
Am întâlnit un înger cu gene de femee,

Am întâlnit un înger cu ochii de copil.
Grăì: Sunt Amintirea — şi eu strigai: O, zee,
Zadarnic vrea poetul din suflet să te iee,
Prin visul nefiinţei îl urmăreşti tiptil.

Ca heruvimii Legii ai aripi de lumină,
Şi eşti de-o frumuseţe atâta de deplină
Că reînviezi trecutul în fremătarea lirii...

Tăcusem... şi când noaptea prin codrul secular
Ne 'nvălui cu pace şi cu argint stelar,
Orbit, îi zăream numai luceferii privirii.

NOAPTE PE LAGUNĂ

Iar când amurgul între cer și zare
Făcu din luciul apei lac de-argint

LOPĂTARII CÂNTARĂ:

Nori purpurii
Prin zări pustii
Spre Lido pier.
Pe-al mării larg
Nu e catarg,
Nici stea pe cer.

CÂRMACIUL:

Cetatea Leului dispare...
Ce e: rămâne o nălucă...
Spre Zante vântul să ne ducă...

Ohé! de pază marinare!

UN LOPĂTAR:

In depărtare
O pânză apare
Ca de lumină.
Nu-i pânză 'n zare,
E luna plină
In depărtare.

Ohé! de pază marinare!

CÂRMACIUL:

Santa Maria del Salute —
Vin porumbieii mii şi sute
Vin doi copii să se sărute,
Şi 'n grape

Se scutură glicina 'ntr-una,
Pe când, străluminând laguna,
Ii oglindeşte albă luna
Pe ape.

Santa Maria del Salute —
Pier porumbieii mii şi sute,
Pier primăverile cernute
Intruna.

Doar amintirea mai încape
Prin chiparoşi şi peste groape,
Când palid tremură pe ape
Lin luna.

EL:

Un om cânta pe proră...
Nu vezi ce albă-i luna din valuri? — Pare soră
Cu luna de pe ceruri adânci. — E moartă una
Şi nebuloasa roată ce tremură laguna
E numai amăgirea ce 'n mare se oglindă.

EA:

De ce vorbit-a omul de pe proră?
Lorenzo, spune-mi pentru ce învie
Un biet cuvânt o 'ntreagă simfonie
De amintiri, când sterp trecutul moare
Şi vremea pururi nouă se perindă?

Santa Maria del Salute vorbă
Mai dulce ca un cântec de teorbă

Ce tremură pe coarde 'n depărtare...
Mai ştii amurgul vânăt prin grădine,
Imbătător mirosul de glicine,
Adormitor răsunetul de valuri,
Şi fruntea ta fierbinte, pe-al meu piept?

EL:

Imbătător mirosul de glicine...
Adormitor... şi lună pe canaluri,
Iar eu visând deşi eram deştept.

EA:

Lorenzo mai ţii minte noaptea ceea?

EL:

Ce vrajă ne 'nţeleasă cuprinde 'n ea femeea
De poate cu fuiorul aducerii aminte
Din nou să te robească... şi totuşi ştii că minte.

EA:

Turburător de dulce e minciuna.
Priveşte cer şi mare! — Minte luna?

EL:

Să piară cerul arcuit pe lume,
Intinsul cer cu feţe de păun!
Să sece marea unda ei în spume
Şi soarele rămână un tăciun!
N'am părul tău adânc? — Nu-mi trebuie noapte.
Privirea ta n'o am? — Ce-i stea şi soare
Şi raza lunei albe, când răsare
Privirea ta? Iar de te-aud, ce's şoapte
Şi plângeri de vânt şi murmur de mare?...

CÂRMACIUL TÂRZIU:

Ohé! de pază marinare!

FRESCA DIN ORVIETTO

Lumina ca şi umbra de viaţă-i născătoare.
Pe orizonturi limpezi luceafărul veghează,
Dar el străluce numai când noaptea îl atinge...
Pe zidul mânăstirii cuprins de întuneric
Necunoscuta frescă uitată-i pe vecie,
Dar în amurguri numai sub mângâieri de raze
Invie plămădită de-o nevăzută mână,
Se smulge pentr'o clipă trecutului ce moare.

Şi minunaţi zărirăm icoana minunată,
De-un visător visată ce 'n vremea lui fusese
Poet în zugrăvire şi zugrav în sonete,
Condotier în viaţă, în dragoste, în ură.
Păgână-i fuse arta precum i-a fost simţirea—
Renaşterea într'însul îşi oglindise gândul,
Iar el în fresca vie şi-a 'ntruchipat iubirea.

Trec patru chipuri şterse în lungă teorie.
In noapte-şi scaldă trupul întâia. Ar vrea parcă
Deapururi să-i ascundă ruşinea sau păcatul?
Stau ochii verzi ca marea şi nepătrunşi. Un deget
La gură duce tainic — chemare sau tăcere?
Surâsul îndolenic te lasă 'n întrebare.
Ea poartă ca băeţii în plete scurte părul
Aprins ca focul. Are o buză sângerată.
Turburătorul farmec al vrajii androgine...
Şi simţi că-a ei iubire e doar perversitate,
Perversitate scumpă mai rară ca iubirea.

In ceaţă lin îşi pierde, a doua, părul de-aur;
Şi ochii ei albaştri ca faptul înserării
Lucesc ca doi luceferi şi îţi aduc în suflet,
Sclipind, o bucurie fierbinte de scântee...
Molatecă, mlădioasă, fecioară sau iubită?
Nu ştim, dar e femeea din toate mai femee
Şi farmecul, ce-ascunde sub vălul ce-o trădează,
Il înţelegi şi totuşi rămâne ne 'nţelesul...
Şi simţi că-a ei iubire e dragoste păgână,
E dragoste ce arde mai tare ca iubirea.

A treia e Madona de Rafael visată
Cu doi ochi mari şi negri, plăpânzi, sfioşi şi
[limpezi,
Privesc miraţi prin pleoape ce bat încet din gene
Parc'ar voi să sboare cu ele mai departe...
Privesc şi înviorează cu raza lor văzduhul
Albastru, şi-l brăzdează cu dungă aurie.
Ce fericire blândă, aproape întristată
De-un lung trecut ce 'n inimi nu mai putea să
[moară!
Şi poate e o soră cu îngrijiri de mamă,
Ori poate e o mamă cu zâmbete de soră,
Şi simţi că a ei iubire e numai amintire,
O amintire vie mai dulce ca iubirea.

Lumină, e 'n lumină... a părăsit pământul
Şi două lungi aripe o învelesc... Ce albe-s!
Din ele vezi doar fruntea şi părul de lumină
Şi ochii fără vină ţintiţi în spre Pleiade.
Adânc ei sorb într'înşii nemărginiri stelare.
O! nu mai e femeea, căci ea nu urcă astfel,
Şi îngerul nu este, căci el e nefiinţă.
E îngerul-femee, tovarăşul de sboruri
Aceluia ce-ascunde în suflet o aripă!

Şi simţi că-a ei iubire e doar credinţă sfântă,
Credinţă ce se 'nalţă mai sus decât iubirea.

Din umbră spre lumină prin mrejile penumbrii
Trec patru chipuri şterse ţinându-se de mână
In văluri fluturate pe trupuri de femee...
Deoparte prins de zale, şi 'n mantă purpurie,
Stă răzemat de spadă, cu capul gol, un tânăr.
Doar faţa îi răsare: trufaşă, crudă, rece...
De veacuri le priveşte cu-aceeaşi nepăsare
Aproape dureroasă de nu ar fi semeaţă.
Cred mulţi că e artistul el însuşi acel tânăr,
Că palidele umbre ar fi trăit pe timpuri...
Cred mulţi... dar cine ştie de-i faptă sau poveste!

CITHERA

Necunoscute stele din unde se 'nălţară,
Pe mări necunoscute cu ape de cleştar.
Aluneca trirema pe valul solitar,
Purtându-ne făptura spre a iubirii ţară.

Răsare din talazuri, Cithera, ca din vis...
Pluteşte în acorduri de harfe-eoliane,
Coloane între ele se leagă cu liane
Şi trandafiri atârnă de templul lui Cipris.

Cascade se aruncă şi se opresc în cale;
Se frâng în curcubee, căzând din lac în lac;
Şi din păduri cu ramuri întinse, se desfac
Picând ca pasări moarte pe iarbă, portocale.

Şi ostrovul din ape se naşte aprilin,
Incununat cu frunză de rodii şi de laur.
Sub soarele ce scade e bulgăre de aur
Şi vârf de-argint înfruntă al stelelor declin.

Lovind în spuma albă cu rostrul de aramă,
Incalecă trirema, tăind al mării larg,
Talazul — Valuri repezi cu mugete se sparg,
Când, despicate 'n două, în urmă le destramă.

Şi când talazul verde roşì în zorii zilei,
Cithera — visul mării — pe legănatul val,
In noapte îşi topise omătul sideral
Şi 'n vânt îşi risipise miresmele zambilei...

CITHERA

— Prima versiune —

Amurgul limpezise al visului izvor,
Tăcuseră departe orice şoptiri de liră,
Şi sufletele noastre încet se potoliră
Cu freamătul pădurii şi valul sunător.

Şi Ea vorbi: — Cithera pe nesfârşita mare
Aşteaptă să ne-aducă mângâetor talaz —
Vorbi cu luciul lunii pe palidu-i obraz:
Cithera înfloreşte pe nesfârşita mare.

Dar toţi, întinşi la umbră cu capul răzemat
Priveau miraţi femeia cu fruntea în lumină.
Din gloata lor nici-unul n'a cutezat să vină
Şi singur spre Cithera cu dânsa am plecat.

*

Necunoscute stele din unde se 'nălţară
Pe mări necunoscute cu ape de cleştar.
Aluneca trirema pe valul solitar
Purtându-ne făptura spre a iubirii ţară.

Dar goală era zarea şi vântul era mort:
Legată de catarge sta pânza de mătase,
De zile nici-o dungă de ţărm nu se-arătase,
Şi nopţi în şir veghiasem de dorul unui port,

Când Ea încrezătoare, privind spre aurоră:
Cithera e aproape! grăì. La glasul ei
Pe ceruri se iviră în stoluri porumbiei
Şi 'n fâlfâiri de pene s'au coborît pe proră.

*

Răsare din talazuri Cithera, ca din vis...
Pluteşte în acorduri de harfe-eoliane,
Coloane între ele se leagă cu liane,
Şi trandafiri atârnă de templul lui Cipris.

Cascade se aruncă şi se opresc în cale;
Se frâng în curcubee, căzând din lac în lac;
Şi din păduri cu ramuri întinse se desfac
Picând ca păsări moarte pe iarbă, portocale.

Şi ostrovul din ape se naşte aprilin,
Incununat cu frunză de rodii şi de laur.
Sub soarele ce scade e bulgăre de aur,
Şi pisc de-argint înfruntă al stelelor declin.

*

Lovind în spuma albă cu rostrul de aramă,
Incalecă trirema, tăind al mării larg,
Talazul — Valuri repezi cu mugete se sparg,
Când despicate 'n două în urmă le destramă.

Dar insula rămâne pe orizont rotund...
Ce depărtată pururi şi totuşi ce aproape! —
Şi, noapte după noapte o tot cufundă 'n ape,
Şi, zile după zile, de doru-i mă pătrund.

E vie sau nălucă? In semn de răsbunare
Ce demon duşman nouă într'astfel ne orbi? —
Dar Ea, mângâetoare şi dulce, îmi vorbi:
Cithera nu ne minte pe-a zării legănare.

*

Cu aripi de zăpadă văzduhul luminând,
O seară porumbieii sburară de pe proră.
— Părea că se ridică o albă auroră
Când stolul lor prin aer se rupse rând pe rând.

Şi când talazul verde roşi în zorii zilei
Cithera — visul mării — pe legănatul val
In noapte îşi topise omătul sideral
Şi 'n vânt îşi risipise miresmele zambilei...

Dar tot gonia trirema cu pupa de stejar.
— Uitasem unde mergem pe apa letheană;
In suflet resimţisem o pace suverană
Nemai purtând în mine al năzuinţii jar.

*

Dar Ea pe puntea 'naltă ca Sfinxul sta la pândă.
Zadarnic cercetase Apus şi Răsărit...
Şi luna, semilună pe ceruri, a pierit
Şi nu pieri credinţa din faţa ei plăpândă.

Veghia în veci senină şi pithicul ei glas:
Priveşte! Porumbelul revine iar, îmi zise.
— Zării, vâslind prin noapte cu aripe deschise,
Nu pasărea Venerei, ci buha lui Pallas.

Pe vârfuri de catarge cu sborul greu se duse —
De-atunci trirema 'n ţara penumbrei a intrat,
Şi zodii asfinţiră în carul lor pătrat
Şi arcuit pe valuri al lunei arc apuse.

*

Cithera ne aşteaptă! Nu vezi din văl de nea,
Din spumele marine, ca soarele învie!
N'auzi cântări de harfe şi voci de apă vie?
Vorbi marmoreană — Ce palidă era!

Din fundul zării sure sporesc şi cresc cupole.
Se 'nchiagă pe talazuri un ostrov solitar
Şi letheana undă cu valuri de cleştar
Loveşte ritmic stânca tăcutei necropole.

Nu văd cu flori gătitul altar al lui Cipris,
Pustiu şi gol e templul umbrit de chiparoase,
Şi săgetat Arcaşul e 'ntins sub sălci pletoase,
Săgeţile Iubirii, chiar ele, l-au ucis.

*

Dar Ea zâmbia senină mai albă ca narcisul
Şi când trirema ţărmul Citherei a atins,
Cu mânile de gâtu-mi, ca un copil, s'a prins,
Şi adormi în pace cu moartea şi cu visul.

Şi părăsit şi singur cu mine am rămas
In ostrovul acesta de pe întinse ape.
Durerea omenirii în templul lui încape —
Pe stânca lui tăcută eu totuşi am rămas.

Când, de se îmbracă 'n umbră planeta sublunară,
Se-aprinde pe Cithera lucind pe firmament
A Venerei lumină în sbor fosforescent,
Luceafărul Iubirii pe urna-i funerară.

SONETE CORINTIENE

I.

CHRISOTEMIS

Grădina e sădită cu stranii crisanteme,
Cu struguri de glicină și spice de iris...
— E insula departe? întrebi... și vezi în vis
Gătite 'n porturi albe subțirile trireme!

Cu noi pornească repezi pe-al mărilor abis...
Auzi cum prin catarge Eol sburdalnic geme?
Și iată peste ape în licări de geme,
Cithera dăruită « poetis amicis ».

Ilion s'a șters prin zare și a pierit Scamandru.
Călătorind cu valul sub cerul de-ametist
Sosesc adormitoare miresme d'oleandru.

Se lasă pretutindeni amurgul blând și trist —
Iar eu, metempsicoză sau dor sau vis de-artist,
Te văd schimbată 'n Hero, iubita lui Leandru.

II.

LAÏS

Dar noi punând cununa de laur și de mint,
Când Lesbos lesbiană se pierde sub arcade,
In ceasul înserării când mort Phoïbos cade
Și caii de lumină cu umbra se desmint,

Vom părăsi cetatea iubirilor ce mint...
Fosforescent în noapte se vor ivi Sporade,
Spori-vor fără număr Ciclade și Pleiade
Pe ceruri și pe valuri cu încrețiri de-argint.

Zadarnic lanț de fildeș de țărm arunci, Selene,
Nu ancorăm trirema de raza unui vis...
Și stâncă selenară dispare Mitilene.

Laïs, nu plânge astfel! Sub ramuri de cais
Așteaptă zeul tânăr și crud Adonaïs,
Privindu-ne sosirea pe mările elene.

III.

BIBLIS

Pe marginea fântânii şi-a odihnit amfòra,
Cu sânul mic şi tare, cu braţul gol, Biblis.
Nevinovat priveşte cu ochiul ei deschis,
Cu-aceeaşi limpezime de rază, tuturora.

Dar aplecată 'şi vede, zâmbind în apă, sora.
Mirată de mândreţea-i, un zâmbet i-a trimis.
Lumina se răsfrânge pe faţa-amândurora,
Dar oglindirea-i vie şi fata e un vis.

Pe marginea fântânii iubirea izvorît-a,
Plăpândă şi străină, în pieptul lui Biblis —
Dar tu, ca jertfă ado, în zori, lui Afrodita

Mioara cea mai dulce şi mielul cel mai drag,
Păstorule cu glugă şi fluer lung de fag,
Ferită să rămână de dorul lui Narcis.

IV.

CHRISIS

Pe când loveam cu dalta în marmura curată
Cercând să dau ființă eternă unui gând,
Veni, cu dimineața și soarele intrând,
Chrisis mai luminoasă ca raza strecurată.

Stătea făr' de mișcare cu dorul ei luptând,
De mine, și de dânsul la fel de speriată;
Ca un copil sburdalnic cu sfiiciuni de fată
De gâtul meu cu teamă trecând un braț plăpând:

— Ce vrei să scoți, îmi spuse, din stana asta grea?
Și eu cu glasul aspru: — In Pàros dur, copilo,
Se va ivi Iubirea senin în fața ta,

Cu ochii fără umbră ai Vènerei din Milo.
Dar se umbriră ochii acelei din Milet:
— Iubirea! Pentru cine? — parcă 'ntrebau încet.

V.

AMARILLIS

Amurgul înfloreşte prin ramuri de măslin...
Fecioara Amarillis cu trupul ca zăpada,
Zăreşte de pe munte Corintul alb, Hellada
Ce-adoarme mângâiată de golful cristalin.

Şi-a păstorit poporul de capre prin livada
Cosită, înflorită cu cimbru şi pelin.
Acum când o aşteaptă în vale iar ograda,
Işi simte, fără vrere, de lacrimi ochiul plin.

Căci a băut, la şipot, din cofa ei aseară,
Din apa ne 'ncepută sub cer de primăvară,
Theokritos, poetul, de cer îndrăgostit...

Pe buza lui suspină distih nemuritor,
In pieptul ei mai plânge nemângâiat un dor —
Şi visul, de iubire rămâne despărţit.

VI.

RODIS

Trei stele funerare 'n amurgul primăverii
Se profilează 'n umbre subţiri pe ceruri roze,
Adăogând cereştii dar reci apoteoze
Fiorul amintirii, al morţii, al durerii.

In plasele luminii prin jocul adierii
Coloanele unite cu şiruri lungi de roze,
Amestecă în vane şi 'n vii metamorfoze
Petalele aeve cu trandafirii serii.

In zări acum e cerul o dungă de argint,
Şi urna cinerară a lunii urcă 'n noapte...
Fecioarelor pe vremuri iubite la Corint,

Azi Ròdis le aduce cununi şi rodii coapte —
Ea, hetaìra mică, venită să mai ceară
Iubirilor eterne, iubirea ei de-o seară.

THEBAIDĂ

Piere, brâu cusut cu aur prins în boabe de mărgean,
Nilul presărat cu ibişi în a zilei agonie.
Nici-un sgomot de lopată, nici-o şoaptă nu învie
Nesfârşita necropolă a pustiului theban...

Iese luna: ce vrăjire de pilastre şi de geme!
Suie Phile, străvezie ca un ostrov de cleştar.
Şi cum aripi îşi iau sborul, pare râul milenar
Că 'şi înalţă, rânduri-rânduri, pânzele de pe
[trireme.

OCEAN POLAR

Noapte albă. Stalagmite nepătate de ninsoare
Vin gheţarii cete 'ncete pribegind din Polul Nord.
Nu-i fior prin valuri clare şi în zare nu-i fiord,
Doar pe ape, limpezite cataracte selenare.

Şi pe unde, unde stele de argint mărite-apar,
Firmamentul în oglindă îşi restrânge 'n cerc ovalul.
Calea Robilor lactee ninge cu lumină valul,
Legănată de legende, promoroacă pe cleştar.

Noapte albă. Ghiaţă naltă iconită ca o friză
De zăpadă împietrită cu sclipire de oţel.
Işi arată amăgirea unor aripi fără ţel,
Fulgerare boreală, enigmatica Banchiză.

NICI-UN CATARG

Niciun catarg.
Valuri se sparg
Pe dună.
Pe-al mării larg
Niciun catarg.

Pe-al zării gol
Pescarii 'n stol
Răsară.
Să dea ocol
Pe-al zării gol.

Ţipând mereu,
Cu sborul greu
Să piară...
Prin somnul meu
Ţipând mereu.

Să văd în vis
Pe cer deschis
Prin gene
— Tainic trimis —
Să văd în vis

Steaua Hesper
Urcând pe cer
Alene.
Pe-adâncul cer
Steaua Hesper.

STELEI HESPER

De-opal e valul apei şi tu eşti opalină,
Te-aprinzi mai limpezită şi dulce, Hesperus.
Pricep ce e lumina când văd a ta lumină
Şi simt ce-i despărţirea când lunecând te-ai dus.

N'ai raza plumburie a vechiului Saturn,.
Pe nesimţite totuşi aduci melancolia.
Mai rece este noaptea sub cerul taciturn
Şi 'n zori de ziuă cântă mai tristă ciocârlia.

De ce te-a luat nădejdea ca singurul ei sol,
Când parcă nu-i luceafăr mai dureros pe lume?
Când mă gândesc că poate prin infinitul gol
Te-ai stins — şi eşti acuma lumina unui nume.

Şi mă întreb prin care aprinsă ironie
Ne amăgeşti nălucă şi astăzi ca şi eri,
Când ştiu că 'n întuneric stelara-ţi agonie
Cu opalină rază ne mângâe, Hesper.

CUTEZĂTORUL

Sub plopii 'n şir
Ce se deşir'
In goana lor spre zare,
Pe calu-mi alb,
Sub cer rosalb
Pornii în cutezare.

Zi după zi
Se îmbulzi...
An după an se-alungă...
Spre-un răsărit
Ne 'ntrezărit
E cale încă lungă.

Dar calu-i bun,
Il joc nebun
In pintenii de aur.
Nădejde am,
Şi port un ram
Pe fruntea mea, de laur.

Sub plopii 'n şir
Ce se deşir'
Sub raze lungi stelare,
Am întâlnit
Un om cernit
Spre-apus venind călare.

Mergea tăcut,
Şi n'avea scut,
De mult pierduse spada.
Rănit era
Şi sângera
Cu faţa ca zăpada.

— Zadarnic vii
Cu doruri vii
Şi-o inimă de nalbă!
Ciudat mi-a spus —
Şi spre apus
S'a dus cu steaua albă.

ECOURI MARINE

I.

CORUL LOPĂTARILOR

Luceferi ard pe mare şi nu mai sunt Sirene!

Zadarnic noaptea toată veghia-vom pe carene,
Cu trupul lor de spumă şi coadă de delfin,
Prin valuri legănate să le vedem cum vin.
Nebuni, în van cerca-vom să desluşim chiemarea
Tritonilor ce suflă în scoici marine. — Marea
Mugind ne va răspunde că zeii ei sunt morţi...

Dar tu ce 'n al tău suflet trecutul tot îl porţi,
O, călător de-o clipă pe apa călătoare,
Ridică-ţi fruntea tristă! Pe coarda sunătoare
A lirei, ce aşteaptă vibrând, loveşte rar.
Atunci sub nimbul lunii şi farmecul stelar,
Purtând în păru-i alge şi albe flori marine,
Sirena va renaşte din valuri pentru tine.

II.

O VOCE PE PRORA TRIREMEI

Din lira pentacordă cu strunele de-aramă
Eu voi cânta la noapte sub cer fosforescent
In murmur de talazuri şi în bătăi de ramă,
Pe când trirema spuma în urma ei destramă
Şi sparge valul neted vâslind spre Occident.

Din lira pentacordă chiema-voi să revie
Poporul ce trăeşte în fund stâncos de mări...
Tritonii să-şi urmeze uitata pribegie
Suflând prin scoici sonore prelung melancolie
In suflete deprinse cu vechile visări.

Apoi voi bate struna mai tare, tot mai tare
Poseidon iar să-şi mâne fugarii lui marini,
Necheze sub copite de-acum întreaga mare
Şi armăsarii umezi în herghelii barbare
Să treacă albi de spume ca turme de delfini.

Şi voi atinge dulce cu dreapta coarda lirii
Căci poate din talazuri târziu se va ivi
Sirena întruparea eternă a iubirii...
Şi ca să nu mai piară în umbra amintirii
O, lopătari, — pe proră eu lira voi lovi!

III.

GLASUL SIRENEI

Când sub luciul lunei apa e mai albă ca zăpada
Urmărim corăbii grele sau triremele subţiri
Nopţi întregi... şi marinarii ne cred poate năluciri,
Lopătarii fără suflet din Sidon sau din Hellada.

Nu aud cântarea noastră dureroasă cum învie,
Nu văd trupul nostru fraged mângâiat din val
[în val,
Pentru dânşii el e spumă sau spinare de narval,
Căci nu ştie azi vâslaşul marea toată că e vie.

Dar tu care stai pe proră pe trirema triumfală,
Tu ce cânţi şi chemi trecutul peste vremuri
[domnitor
Glasul tău prin zări se-afundă ca un bucium sunător
Din ecouri în ecouri sub tăcerea siderală.

Şi Sirena ce ascunde o femeie şi o zee
Intr'un trup cum nu e altul nici în cer, nici pe
[pământ,
Goală va ieşi din valuri, din al mării larg vestmânt
Ca femeia de frumoasă şi eternă ca o zee.

IV.

SCOICILE TRITONILOR IN DEPĂRTARE

Prin care unde
Innoţi Sirenă?
Răspunde: unde,
Sub ce carenă?

Din scoica mării
Dorinţa vie
Pustiul zării
In van învie!

Din stâncă 'n stâncă
Lovindu-şi plânsul,
Răsună încă
Pierind cu dânsul...

Işi strigă marea
Pierduta fată;
N'auzi chiemarea
Infricoşată?

Răspunde: unde,
Sub ce carenă,
Prin care unde
Innoţi Sirenă?

V.

GLASUL SIRENEI DIN NOU

Mă strigă valul mării şi dorul tău mă leagă:
Am sânul de femee şi trupul de delfin.
Trirema 'naintează şi ape noui desleagă,
Iar cornul lunii palid se-apeacă în declin.

Mă strigă valul mării şi Echo trist răspunde
Şi scoicile sonore din zări în zări se frâng...
Aruncă-ţi iar, străine, cântarea ta pe unde
Să nu aud talazul şi apele ce plâng.

Mai cântă, ca Sirena să fie iar femee!
Căci iată se înalţă cu murmur milenar
Lung marea să-şi rechieme puternic a ei zee...
O, tu, ce stai pe proră, ridică glasul iar!

VI.

VOCEA DE PE PRORĂ

Am auzit cântarea Sirenelor pe mare...

Trecut-au nopţi şi zile de-atunci, şi-acum dispare
Iar soarele... şi struna din urmă mi s'a frânt.
Sirena nu mai cântă şi singur stau pe proră
Şi mâine ca şi astăzi aceeaşi auroră
Trezi-va iar talazul cutreerat de vânt...
Dar marea va fi goală şi moartă şi pustie.
Zadarnic aştepta-voi Sirenele să vie
— Mai trist de-a le cunoaşte, de-a le dori mai trist —
Când steaua dimineţii pe valul de-ametist
Aprinde opalină lumina ce scântee.
O lopătar, o frate, prin visu-ţi ce femee,
Mireasă sau nevastă torcând fuior de lână,
Aşteaptă pe pribeagul plecat dela cămin?
Pe când cu lira spartă şi inima păgână
Tot mai ascult chiemarea ecoului marin.

VII.

MURMUR CRESCÂND DE VALURI

Tрirema se şterge prin asfinţit,
Cu dânsa suspine deşarte...
Ecouri fugare au amuţit,
Departe se-aud... mai departe.

Trec plângeri de oameni pe apele mari
Cu valul spumos şi cu vântul.
Nimic nu rămâne din patime mari
Şi piere pe mare cuvântul.

E-al nostru acuma întinsul stelar,
A noastră e noaptea pustie!
Din frânte talazuri un muget barbar
Se 'nalţă, descreşte, învie.

A noastră-i Sirena cu păr de argint
Ce 'nnoată în rază de lună!
Uitate acuma sunt doruri ce mint!...
Ea simte iubirea străbună

A mării; iar valul o fură, o ia,
O strânge — să-i fie stăpână!
Alunecă albă pe cerul de nea
Spre ziuă Diana păgână.

UN MONAH ORB VORBEŞTE

Aud tălăngi din văi cum vin spre mine...
Amurgul piere lunecând prin aer.
Mai trist se face-al şipotelor vaer,
Mai tristă pacea sfântă-a mânăstirii.
Ce dulce sună 'n seară armonia!
Prelung trezeşte glasul amintirii...
Simt luna iar cum urcă pe coline
Şi cum deschide porţile visării,
Ştergând prin zări pastelul înserării,
Turnând în suflet larg melancolia.
Simt ochii mei ce nu mai pot să vadă...
In sufletu-mi pătrund din gol de noapte
Lungi freamăte de vânt prin brazi — şi 'n şoapte
Izvoare plâng sub poduri de zăpadă.
Răsleţ răsună un ecou... şi tace
Ducând cu el o ne 'nţeleasă vrájă.
Tovarăş svonul apei se desface
Adormitor, cu veghea mea de strajă.

Era 'n amurg pe ţărmuri apusene
Când rătăceam în urmăriri deşarte
Simţind că nicăeri nu se desparte
Făptura mea, de vise letheene.
Zadarnic portocali cu rod de aur
Mă aşteptau, şi 'n van, în chip de-argile
Tanagreene, în apusul zilei
Plecau femei ca să culeagă laur

Pe când aezii se 'ntreceau pe strună...
Nu mai credeam în spusele Sibilei
Că Ea veni-va 'n răsărit de lună
Cu ochi muiaţi sub mătăsoase gene,
Purtând pe braţe fragede zambile
Intr'un amurg pe ţărmuri apusene.

Şi Ea veni — Profilul efemeric
Se zugrăvi pe ceruri de lumină,
Se oglindi în cerul de lumină
Ce se boltea pe mări de întuneric.
Şi jocul razei rupt în vii răsfrângeri
Nimba în valea vecinicilor plângeri
Un chip dintr'o planetă mai divină.
Pieri din ochii-mi totul: vis şi lume.
Se stinse universul — Ea rămase.
Şi luna ce urca prin ţări de brume,
O adumbrea cu raze de mătase.
Pieri în suflet totul, amintirea
Trecutului se şterse la privirea
Unei copile rătăcită 'n lume...

Şi dureros, pe ţărm săpat de ape,
Eu am cules-o numai din privire
Şi am răpit-o sub închise pleoape,
Am dus-o 'n ţări cu vecinică zăpadă...
Apoi din ochi ca pururea s'o vadă
Mi-am smuls lumina lumei trecătoare.

Şi am lumina feţei Ei pe veci,
Călugăr orb sub bolta fără soare
Inchis în paza zidurilor reci.

JARDIN DU LUXEMBOURG

Plutea aromitoare suflarea primăverii
Prin frunzătura 'naltă din vechiul Luxemburg;
Era în clipa 'n care nu ştii sub vraja serii
De vine aurora din nou, sau de-i amurg...

Sburară porumbieii din paltini. In surdină
Şoptea tânguitoare Fântâna Medicis. —
In cea mai minunată şi clasică grădină
Ce-a înflorit vreodată sub cerul larg deschis,

Când sgomotul cetăţii, vuind prelung ca marea
Ce-şi urcă 'n echinoxuri puternicul talaz,
Rostogolit departe pieri cu depărtarea,
Se strecură prin ramuri un liniştit obraz...

Ne 'nvăluia Selene cu farmecul zăpezii.
De ce, pe când o lună de ghiaţă ne privea,
Te-am revăzut ca 'n clipa iernatică a străzii
Mai albă ca o nalbă prin fluturii de nea?

Şi cum treceam alături de recile regine,
De ce simţii în suflet al patimei kobold,
In ceasul îndoelnic când nu ştii de revine
Iubirea ca o moarte, sau ca un viu imbold?..

SONETE PARISIENE

I.

TRECĂTOAREI

Tot mai aveai privire şi ochi de fată mare
Şi zâmbetul şi vârsta — deşi jucai prin « bar ».
In orice gest tot trupul părea că-l dai în dar
Şi sufletu-ţi, se vede, uitase-orice mirare.

Ce straniu lucru: forma rămâne înzadar
Şi tot te mai îndeamnă — gândeam cu întristare —
Să crezi şi să-ţi închipui că-i alta şi că are
Ceva, în pieptu-i fraged, — nevinovat şi rar.

Şi chiar în seara ceea ne-am dus. Pe căi străine
Am căutat o clipă pe când mergeai cu mine
Să-ţi văd în ochi minciuna clipitei trecătoare

Şi câtă frăgezime i-ascunsă 'ntr'un mormânt.
Dar tu mi-ai zis mâhnită: — Nu mă privi... mă
[doare —
Şi ţi-am iertat viaţa pentr'un sărman cuvânt.

II.

ACELEEAŞI

Ca un nebun o noapte întreagă, piept la piept,
Imbolnăvit de friguri, cu inima 'nsetată
Te-am strâns luptând zadarnic să-mi sting dorinţa
[toată.
Ai adormit spre ziuă — eu am rămas deştept.

Dormeai, parcă muriseşi, cu fruntea aplecată,
Cu sufletul şi trupul tot pângărit — Iar drept,
Sătul de mine însumi, priveam prea înţelept
La masca de femeie pe faţa ta de fată.

Şi otrăvit de ură, străin — ca un străin
Nepăsător de tine — eram ca înainte,
Privirea mi-o întoarse iar sufletul hain.

Dar ai visat pe semne şi când te-am revăzut
In albul dimineţii, în care sfânt trecut
Curată ca o soră te odihneai cuminte?

III.

BOLNAVEI

Cu ochi adânc, prea mare în faţa ta prea albă
Pe fundul alb al pernei, păreai — simbol ciudat —
Neprihănită sfântă cu chipul preacurat,
Neprihănită sfântă cu inimă de nalbă.

Ce blândă-aureolă durerea azi ţi-a dat!
Copilă, ce pe vremuri vindeai pentru o salbă
De aur, trupul tânăr şi pielea ta rozalbă
Minţind pe toţi dearândul cu-acelaş sărutat.

Odaia e pustie: ce părăsită eşti!
Zadarnic cerci, sfioasă de-atâta sărăcie,
Să-mi dai o mână moartă şi vrei să mai zâmbeşti.

Eu te privesc cu spaimă, sărmană jucărie
Azi frântă. Te iubisem... şoptit-ai năbuşit.
Ce înger te pusese să minţi pân' la sfârşit?

II.

ACELEEAŞI

Vei adormi la noapte cu moartea într'un pat!
Armonioasă formă, perfectă şi fugară,
Se va topi deapururi sub piatra funerară,
In glie se va stinge, căci ea n'a întrupat

Nici gând semeţ, nici suflet ce pe-alţii înălţară
Intrând în nemurire când gropi li s'au săpat.
Din apele iubirii tu nu te-ai adăpat,
Ai cunoscut fioruri şi 'mbrăţişări de-o seară.

Dar totuşi fără teamă surâzi. Dumnezeesc
E zâmbetul ce trece uşor: o adiere
Pe faţa de lumină... şi stau şi mă 'ndoesc

Nepricepând ce suflet în tine s'a trezit
Biruitor deodată, ce tainică putere,
De 'nfrunţi penumbra morţii cu ochiul limpezit?

V.

IUBITEI DE DEPARTE

Gonit de nostalgia-ţi, Iubito de departe,
Imi ocrotisem visul, de sgomotul barbar
Ce 'n răscoliri de patimi creştea pe străzi, în « bar »
Cercând să uit fiorul şi dorul ce se 'mparte.

Purtând al nepăsării seninul obrăzar,
Mai singur stam cu mine acolo. La o parte,
Ştiind că-a mea gândire, de ea nu se desparte,
Priveam la cei ce-asvârlă al fericirii zar.

Ca o pisică albă se-apropiă tăcută,
Mlădie ca o creangă subţire de alun,
Imi desveli iubirea ca ea de prefăcută...

Şi 'n noaptea-aceea, palid cum mă sculam din
[moarte,
La piept păgân am frânt-o, cu spaimă de nebun
Simţindu-te pe tine, Iubito de departe.

VI.

ACELEEAŞI

Acuma pe vecie ne leagă împreună
Viaţa, amintirea, un leagăn, un cămin.
In sufletele noastre nimic nu e străin,
Ingemănat-am inimi ca sunete pe-o strună.

Prin plopi cu frunză rară ne bate vis de lună,
Şi poleind tot geamul fugare raze vin
Să-ţi înflorească 'n suflet un trandafir divin,
Ce floarea fericirii armonios adună.

Zadarnic razemi capul de mine — ce credinţă
Curată porţi în ochii ce-atâta am iubit! —
Când azi privindu-ţi faţa întreaga mea fiinţă

Se mistue în flăcări de dorul baiaderii
Şi 'n locul tău o vede cu sânul răsvrătit,
Cabrând, felină, trupul sub pintenul plăcerii.

EVA

Ceea ce sunt? Ce vrei să fiu? Alege!
Dă-mi aripi — voi fi înger de lumină,
Şi smulge-le — voi fi numai femee.
Privirea ta mă face fără vină,
Dar tot ea poate patime să-mi dee
Şi de păcat făptura să mi-o lege.

Ceea ce sunt? Ceea ce eşti tu însuţi.
Copil suspini, — sunt sora şi sunt mama
Ce va veni zâmbind să-ţi şteargă plânsu-ţi
Şi pentru tată, chiar de port marama,
Rămân fetiţa scumpă dealtădată...
De treci nepăsător — sunt Trecătoarea,
Dar oarba ta credinţă mi-a redat
Eternitatea clipei, dacă 'n marea
Fluidicelor plete te-ai scăldat.
De porunceşti, eu voi lovi în palme,
Ritma-voi goală pasul baiaderii,
Şi dacă vrei, voi sta curată 'n strană
Şi voi refi în murmur lin de psalme
Iar Sfânta 'nvingătoare a durerii...

Dar de mă rogi, ţi-oi face altă rană.

Indrăgostit mă chiemi — îţi sunt Iubita
Ce-ţi poartă 'n ochi Destinul. — De eşti bestie,
In braţul tău m'oi frânge ca o trestie,
Şi pofta mea pe veci nepotolita
Te va înlănţui cu lanţ de şarpe.

Şi dacă eşti înaltul visător
Ce-aude 'n suflet freamăte de harpe,
Dispreţuind un spasm amăgitor
De îndrăsneşti să urmăreşti Ideea
Şi 'n sferele sonore s'o vânezi,
Atunci cu lampa 'n mână sunt Psicheea
De strajă lângă tine — de-o mai vezi!

SARCOFAGELE

— with Psyche, my Soul...
E. A. Poe.

Murea o lună albă pe zarea de opal,
Şi plopii 'n nemişcarea văpăii selenare
In şiruri nesfârşite se oglindeau în mare.
Nu se-auzea nici vuet nici spargere de val.

Şi singur cu-al meu suflet — cu Psiche — drept [tovarăş,
Cutreeram ţinutul mergând în spre Apus.
Iar, când prin frunza rară îşi stinse Hesperus
Lumina ca o veste că zori de zi vin iarăş,

Zărit-am cu uimire trei sarcofage 'n rând.
Erau ciclopeene şi foarte vechi pesemne,
Aveau pe ele puse necunoscute semne,
Şi tremurau pe ele lungi ramuri fremătând.

De-aramă era unul şi altul de porfir.
Al treilea 'n frontonul de marmură curată
O fugă de centauri semeţi purta săpată;
Iar de zăpada stâncii un roşu trandafir

Işi agăţase floarea de sânge. — Am întrebat:
— Aceste sarcofage, o Psiche, ce sunt oare?
Dar ea, bătând din aripi cu pene de ninsoare,
A început să plângă şi mi-a răspuns ciudat:

— O, nu 'ntreba! Mai bine să ne vedem de drum.
Pe orizont se 'nalţă tot mai aproape alba.
Dar faţa-i de lumină mai palidă ca nalba
Era... Simţeam în mine o inimă de scrum.

— Aceste sarcofage doresc să ştiu ce sunt.
O, Psiche, tristă Psiche, cu aripi de zăpadă!
Dar ea 'n ţărână pene de nea lăsând să cadă
Părea din sbor rănită căzută pe pământ.

Şi îmi şopti în pripă: De vrei, nebune, stai.
Aceste sarcofage cuprind sub stranii rune
Făptura celor care au fost în vremi străbune
Făuritori în viaţă de-al fericirii rai.

Sub friza de aramă, pe care luptători
Se 'nfrâng şi se resfiră de veacuri, dar zadarnic,
Azi doarme Alexandru, ce 'n cuceriri fu darnic,
Arcaşul biruinţei cu ochi fulgerători.

Pe piatra purpurie, umbriţi de oleandru,
Trec faunii pădurii şi nimfele silvane.
Sub teoria frizei păgâne, sub frontoane,
Cu Hero mai visează acelaş vis Leandru.

Pe marmura, ce 'nvie când lună e pe cer,
Centauri fug în luptă cu 'nvingătorul Hidrei
Uitând nisipul vremii şi clipele clepsidrei
Işi doarme nemurirea cu ochii stinşi Homer.

— Atunci strigat-am: Psiche, luceferii dispar,
Şi ceaţa dimineţii se 'nalţă lungi fâşii...
Aproape-i alba zână cu flori trandafirii,
Robita fericire în lume vină iar!

Deschide sarcofagul cu tainic epitaf!
Şi Psiche îngrozită împinse de aramă —
Lumina dă năvală şi umbra o sfaramă,
Dar Alexandru unde-i?... Văd pulbere şi praf.

Şi am simţit în mine o inimă de scrum:
— Ori-ce isbândă 'n veacuri e soră cu uitarea.
Nebunii stăpânească! E vremea ca şi marea.
Şi alţi răsboinici calcă mereu acelaş drum.

Nemuritor e singur copilul lui Eros —
Rămâne neştirbită şi vecinică iubirea.
O, Psiche, dă-ne iarăş din moarte fericirea
A lui Leandru tânăr şi-a Herii din Sextos.

Dar îngropându-şi capul sub aripi de zăpadă,
Căzându-mi la picioare Psicheea tremurând:
— O, părăseşte dorul! o, vino! şi pe rând
Ea penele curate în praf lăsa să cadă.

Şi ridicat-am singur capacul de porfir:
Sub piatra răsturnată nu mai era nimica.
Stăteam legat de spaimă şi mă 'ngheţase frica
Ne mai putând pricepe al amitirii fir.

Iar Psiche se sculase. Se-apropia acum
De marmura 'nflorită de vraja dimineţii,
— Mai tristă parcă Psiche în raza dimineţii —
Şi eu simţeam în mine o inimă de scrum.

— O, lasă sarcofagul din urmă! Nu-l atinge!
Menită a fost poate să moară nemurirea.
Să crezi în fericire e poate fericirea...
Petale de lumină pe noi lumina ninge,

Răsare zeul zilei pe zarea de opal,
Şi plopii 'n aşteptarea zâmbirilor solare
In şiruri nesfârşite se oglindesc în mare
Şi auzim doar freamăt şi murmur lung de val...

CÂNTECELE STEPEI

I.

In zori pe stepă

De-acuma uită omul ce-ai fost şi, pentru-o clipă,
Fii numai aşteptarea fiorului divin.
Deodată eşti beţia ce n'o dă nici-un vin,
Şi sufletu-ţi pătrunde — ca 'n ceruri o aripă —
In stepa răscolită de vântul aprilin.

Mirosul, pipăitul, auzul şi privirea
Se-aruncă deopotrivă pe cele patru zări.
Eşti ritmul ne 'ngrăditei şi singurei cântări,
Talazul ce 'nverzeşte urmându-şi unduirea,
Mireasma imbibată de vis şi avântări.

Eşti simţul nesfârşirei, fiind un fir de iarbă,
Eşti oceanul humei, fiind al lui corsar.
Eşti călăreţul galben, eşti albul armăsar,
Albastra depărtare, şi 'ntrecerea lor oarbă.
Eşti cântecele stepei, eşti suflul lor barbar!

II.

Aş vrea să fiu Oigur nomad,
Călare 'n vânt să mă avânt,
Şi noaptea prin păduri de brad
La Selenga să 'ncerce vad
Poporul meu ne 'nfrânt.

E ură 'n pieptul meu de lup:
Aş vrea pe stepe fără drum
Oştiri cu ghioaga să le rup,
Cetăţi, ce pline ca un stup
Trăiau, — să fie scrum!

Cu flamura de sânge 'n steag,
Aş vrea să calc în Turkestan.
Tu, fata craiului pribeag,
Spre întâlnirea celui drag
Să vii cu lung chervan.

Aşi vrea, când ies cumplit din zări,
Să tremuri toată ca un prunc,
Să cazi cu trupul pe cărări,
Şi cum ceri milei îndurări,
Pe cal să te arunc.

Şi 'n Samarkanda ca 'ntr'un cort,
Cu prada-mi vie prinsă 'n şea,
Să intru 'n trap. — Iar stând ca mort
Norodul vadă cum îi port
Stăpâna lui şi-a mea!

III.

Când ai un cal în spume
Şi suflet de pribeag,
A ta e 'ntreaga lume
Din Kitai în Buceag!

Se 'ntinde stepa, creşte
Din zări în zări pustii...
Sfârşit nu se zăreşte
Şi început nu-i ştii.

N'ai cort rotund de piele,
Nici izbă grea de brad,
Şi dormi flămând sub stele,
Neţărmurit nomad.

Şi 'n vis te vezi, nebune,
Stăpân pe Kandahar,
Pe când spre zi apune
Lin cornul selenar.

IV.

Se-aprind luceferii, se-aprinde
Pe stepă luna s'o colinde;
Şi-un aprig dor, păgân mă prinde
Să sar în şea.

Al meu e cerul şi pământul!
Călare nu m'ajunge vântul,
Şi cine-mi va opri avântul
Pe stepa mea!

Nu stelele ce-or să apună,
Nici răsăritul viu de lună,
Ci stepa, stepa mea nebună
O voi cânta.

Nebiruită ca o mare
Prin zări se-afundă şi dispare,
Şi suflete rătăcitoare
N'o pot uita...

V.

Creşte, scade, piere
Stepa mişcătoare.
In apus de soare
Sufletul mi-l cere.

Caii se frământă,
Muşcă de zăbale:
Sotnii sute 'n vale
Voiniceşte cântă.

Una câte una,
Suliţi lungi întinse,
Peste ierburi ninse
Vor porni cu luna.

Ce oraş nălucă
Le-a clădit în zare
Stepa vrăjitoare,
Dorul lor de ducă?

VI.

Ţi-aducem cal, un steag, un arc
Şi câmpul fără zări ca apa,
O, lasă plugul, svârle sapa
Şi fii al stepelor monarc!

Aruncă strigăt de război:
Viteji veni-vor cu grămada.
Ridică-ţi către zare spada,
Şi 'n cerul ei să pieri cu noi!

Neam slobod ca ereţii 'n vânt,
Noi toţi păstori de herghelii,
Te-alegem Hatman să ne fii,
Să voinicim pe-acest pământ.

Ţi-aducem cal, un arc, un steag
Şi stepa. Nu-i auzi chemarea?
Va fi a ta, căci e ca marea
Şi se dă toată celui drag.

VII.

Din ierburi creşte fremătare,
Se lasă noapte şi uitare,
Şi hergheliile în zare
    Dispar.

Un cântec, prelungit agale,
Răsună trist din vale 'n vale,
Ingână dragoste cu jale,
    Şi rar

In stoluri lungi se duc cucoare..,
Iar după nori sfios răsare
O lună parcă de ninsoare
    Şi-o stea.

Şi brumă de argint se lasă...
Ce albă-i stepa mătăsoasă!
E oare 'n lume vreo mireasă
    Ca ea?

VIII.

Pe şesul nins fără ninsoare,
Cresc codri desfrunziţi sub lună
Sau suliţi, pâlcuri, se adună
    Pe stepă oare?

O, suflete, te prind călării!
O, suflet, tremură, căci iată
Cum vin prin iarba nearată
    Haiducii zării.

Cazacii, vântul: cot la cot...
Cazacii: scară lângă scară,
Vârtej, potop... cu suliţi ară
    Văzduhul tot...

O, suflet, vânător de vise,
Te lasă 'n urma nălucirii
Pe stepele închipuirii
    Intredeschise.

IX.

Pe stepa legănată de vântul primăverii
Legaţi-vă iubirea de inimi şi de şea,
Ca o dorinţă surdă, pitită, a panterii
Când vede cerbul negru pe câmpul alb de nea.

La pândă, la pândă,
Oigur lângă Oigur!
Şi stepa împrejur
Cu iarba ei plăpândă...
La pândă, Oigur!

Pe stepa nemişcată sub jar aprins de vară,
Legaţi-vă izbânda de suflet şi de-oblânc,
O, cei de-un neam cu lupii ce 'n liniştea lunară
Pornesc pe stepa largă de dorul ei adânc.

Călare, călare,
Oigur lângă Oigur!
Şi stepa împrejur
Sporind din zare 'n zare...
Călare, Oigur!

Pe stepa argintată de bruma toamnei sure,
Legaţi-vă norocul de inimi şi de şea.
Uitaţi că 'n sbor săgeata veni-va să vi-l fure,
O, voi, stăpânii morţii, dar stăpâniţi de ea.

'Nainte, 'nainte,
Oigur lângă Oigur!
Şi stepa împrejur
Cu visul ei fierbinte...
'Nainte, Oigur!

Pe stepa troenită de-a iernilor urgie,
Legaţi-vă mormântul de suflet şi de-oblânc,
Când corbii de pe ceruri de sânge, reînvie
Intunecând amurgul cu norul lor adânc.

La moarte, la moarte,
Oigur lângă Oigur!
Când stepa împrejur
La toţi ni se împarte,
La moarte, Oigur!

X.

Mi-ai ars coliba de cioban,
Şi turmele, mi le-ai răpit,
Strămoşii, mi i-ai necinstit,
Iubita, tu mi-ai pângărit,
O, Tìmur Khan!

De-un neam acum cu lupul sur,
Trăiesc ca lupul pe pământ.
Asvârl din arcul meu răsfrânt,
Urlând, săgeata mea în vânt,
O, Khan Timùr!

De trece 'n zare vre-un chervan,
Il jăfuesc după-el meu plac.
Ce-mi pasă dacă 'n iarbă zac
Atâţia morţi pentr'un cazac,
O, Tìmur Khan!

Va răsări şi ziua, jur,
In faţa mea când tu vei sta,
Când ghioaga mea şi ghioaga ta
Cu dor de sânge vor lupta,
O, Khan Timùr!

Dar ne 'nfrânatul meu cârlan
Goni-va negru-ţi armăsar.
Obrazul tău va fi de var,
Şi pieptu-ţi roşu ca un jar,
O, Tìmur Khan!

Şi stepa toată împrejur
La strigătu-mi va tresări...
Cu dânsa, slobod, m'oi iubi,
Uitând de oasele-ţi pustii,
O, Khan Timùr!

XI.

Inmlădierea largă a stepelor oigure
— Intrecerea nebună de iarbă şi de cer —
Ce 'n zori de zi se naşte cu freamăt de pădure
Şi prin amurguri scade armonizând murmure,
Dorinţa mea de ducă şi calul meu o cer.

Plugarii să rămână în strâmtele bordee!
Tu, suflet fără margini, spre nesfârşit mă du
Pe stepa legănată de 'nalte graminee,
Căci numai stepa poate nomadului să dee
Beţia voiniciei ce 'n ziduri se pierdu.

Cazac rănit de moarte cu sângerândă rană,
Călare ostăşeşte de suliţi biruit,
Nu vreau culcuşul, ţeapăn întins sub sfânta strană,
Sub crucea prăvălită greoaie ca o stană,
Ci iarba vreau să-mi cânte cu val neliniştit.

Din huma mea trupească să crească-albaştri scaii
Când gândul lunii suie pe ceruri sinilii...
Şi poate printre stele vor căuta Nogaii
— Povestitori de basme şi păstorindu-şi caii —
Privirea mea stelară veghind pe herghelii.

XII.

Noapte pe stepă

GREERII

Ţârâe greeri.

CÂRD DE COCORI

Ţipă cocorii.

AMURGUL

Amurgul ce moare: cer numai şi zare.

VÂNTUL

Vânt nebunatec, sălbatec.

NORII

Trec norii:
Repezi corăbii prin limpede aer
Pierind.

IARBA STEPEI

Freamăt de aripi, şoptire şi vaer
Se 'ntind.

STEPA

Şi stepa boltită în zare ca marea,
Şi stepa uitată revarsă uitarea.

NOAPTEA CE VINE

Chervanul se-opreşte. Adorm călătorii,
Şi focul trosneşte.

CÂRD DE COCORI DE DEPARTE

Ţipă cocorii...

CĂLĂUZA CĂMILELOR CÂNTĂ SPRE ZIUĂ

Cămilele calcă pe stepe
Ca valuri pe mare.
Se leagănă stepele noastre
Ca apele mării.

Un foc scânteiază pe stepe
Ca steaua pe mare.
Sărate sunt stepele noastre
Ca apele mării.

Şi cortul albeşte pe stepe
Ca pânza pe mare.
Tăcute sunt stepele noastre
Ca apele mării.

Şi vise se 'nalţă pe stepe
Ca păsări pe mare.
Larg freamătă inima noastră
Ca apele mării.

AMĂGIRI

1914—1916

HIMERELE

In aer catedrala prin nori gonaci pe cer,
Cum sparge înserarea cetatea de cărbune,
In preajma lunii pare un sloi oprit de ger.

Jos dorm, înfrânţi de truda silinţelor străbune,
Invinşii — să nu vadă cum pe lunarul cer
Himerele vin noaptea de trai să se răsbune.

Nu va găsi niciuna o inimă, o casă?
Tăcute tae ceaţa oraşului de fier:
Arare câte una din sbor înalt se lasă...

AMĂGIRE

E ceasul când amurgul s'a stins în heleştee,
Când se podeşte apa lor rece cu cleştar,
Când luna în pustiul tăcutelor alee
Declină printre ramuri spre ultimul pătrar;

Când noaptea se aprinde în pâlpâiri de rază,
Iluminând dorinţa cu umbra unui vis,
Şi când ninsori de raze prin crengi se depărtează
Umbrindu-ne visarea şi dorul nedecis.

E ceasul când, nălucă, pe-a codrilor cărare
Se furişează vântul prin foşnetul de foi,
Asemeni prevestirii melancoliei care
Se-apropie, se lasă, şi se strecoară 'n noi...

Şi când simţind în tine nelămurit, primejdii,
Indrăgostita nopţii o chiemi ca în trecut;
Când iar şopteşti la lună cuvintele nădejdii,
Deşi nu porţi nădejdea în sufletu-ţi tăcut.

E ceasul când iubita în glasul tău se 'ncrede
Cum se 'ncredea pe vremuri în vechile băsmiri;
Când flacăra ea încă în ochiul tău o vede,
Deşi scrumit e focul atâtor întâlniri...

Şi când iubirea noastră s'a stins în amintire,
Când inima e rece, podită cu cleştar
Şi dorul pe-a aleii pierdută amăgire
Se duce ca şi luna în ultimul pătrar.

ROATA MORII

Pe ceruri amurgiri revin. Ascultă:
Un clopot sună tainică dojană...
Vuiri de vânt şi freamăte şi şoapte
Descresc şi cresc şi tac pe nesimţite...
Şi bruma lunii cade multă, multă
Pe munte, pe pădure, pe poiană,
Pe inima-ţi bolnavă de fetiţă,
In hanul vechiu la care călătorii
Ca noi se-opresc să şadă peste noapte
Cu suflete şi gânduri, obosite.

Acum în noapte cântă roata morii,
Şi s'a ivit nisip mărunt de stele
Sub limpezimea cerului senin —
Şi speriată stai privind la stele,
Şi trupul tău mă roagă din privire...

Afară 'n noapte plânge roata morii.

PE CLAE

Intinşi pe floarea fânului, pe clae
Visăm în miezul nopţilor de vară...

Prin ramuri răsturnate vântul trece
Cu glas de val rostogolit departe...
Sub noi e cerul limpede ca marea
Zărită pe 'noptate printre ramuri,
Cu stelele, fanaluri de corăbii,
Aprinse 'n port de mâna înserării.
Spre alt liman pluteşte fiecare:
Din mersul ei urzind eternă lege,
Şi dintr'un glob de lacrimi şi de tină,
Creând pe cer deplină frumuseţe.
Ce-mi pasă dacă 'n ele tragedia
Pământului, tăcut se desfăşoară.
De stele sus, ce-mi pasă — când e steaua
In ochii tăi şi pe tării lumină.

PESCARUL

Sub stele, ce străbat cleştarul nopţii
Şi 'nvie luciul apei, iazul este
Un cer visat de sălcii credincioase,
Ingenunchiate pentru rugăciune.

O lotcă se desprinde 'ncet — Lopata
Ei cade cadenţând singurătatea.

— Pescare, ce îndrumi din vâslă luntrea
Pe-un iaz cu stele sau pe-un cer cu nuferi
Şi stai încovoiat ca sub o cruce,
Ridică-te 'n picioare — Fii profetul
Semeţ, ce-asvârle tuturor cuvântul
Şi pescueşte 'n suflete veciea.
Năvodul tău desface-l — îl aruncă!

Ai prins luceafărul din cer! — Scântee
Cu solzi de-argint, tremurător în plasă.
Şi stea cu stea în juru-i, înstelarea:
In bură şi 'n ninsoare de lumină,
In picături de ploaie sclipitoare,
In grindină tăcută de luceferi,
Prin plasa ta, pescare, se adună.

Revine lotca 'n ţărm — In zori lopata
Ei cade întristând singurătatea.

E zi — Pe iaz s'a resfirat cununa
De nuferi albi, bătută 'n stele de-aur...
La mal un om îşi trage plasa goală,
Şi stă încovoiat ca pentru rugă.

TREI CĂLĂRI

Când pe turlele cetăţii medievale
Flori de umbră, liniştite, s'au lăsat,
Sună tropot şi răsună 'n vale
Ca un cântec bătrânesc şi măsurat.

Trec sub porţile boltite din cetate
Pe-un cal negru, pe-un cal alb şi pe-un cal murg
Trei călări cu suflete ciudate
Şi cu umbrele lungite de amurg.

Au pornit cu noaptea largă înainte:
Cântă unul ca şi soarele în zori,
Altul ca 'nserarea pe morminte
Părăsite de iubire şi de flori.

Dar al treilea cuvinte de lumină
Şi de umbră nu rosteşte, ci tăcut
Işi ascultă inima lui plină
De nădejdea şi durerea din trecut.

BALADA PRIVIGHETOAREI

In vis visai de un copil: ca 'n vise
Cu ochii mari, cu zâmbet iertător...
Sub un cais în floare adormise;
Departe dus de visul domnitor,
Nu auzea cu glas fermecător
Din zări în zări cum răsuna cântarea
Sălbatică de patimă şi dor,
Ce dureros cânta privighetoarea.

In vis visai de un copil: ca 'n vise
Cu ochi fierbinţi de-al dragostei fior...
Şi cum tăcuse melodia, i-se
Frângea de chin tot pieptul arzător.
— O, unde-i glasul ei alinător
Din zări în zări să-şi murmure cântarea...
Plângea acum copilul doritor,
Chiemând în visul lui privighetoarea.

In vis visai de un copil: ca 'n vise
Cu ochiul mort de pace purtător...
Copacu 'n vânt podoaba-şi risipise,
Şi 'ntregul cer era un singur nor;
Nu se vestea o şoaptă de izvor
Din zări în zări să-şi tremure cântarea,
Şi nemişcat copilul visător
De mult nu mai dorea privighetoarea.

— Domniţă, tu ce ştii că visu 'n vis e
Vrăjit prilej de-a ne primi cântarea,
Il iartă pe copilul ce 'ndrăsnise
Să cheme 'n visul lui privighetoarea.

PLASA

Amurgul pe cetate biruitor își lasă
Să lunece alene o nevăzută plasă.

In mreaja ei de umbră, cu fire de argint
El prinde vânătorii visărilor ce mint.

Dar peste noi pescarul, de vrea să fie darnic,
Năvodul amintirii va arunca zadarnic.

Trecutul, viitorul, la fel s'au depărtat
In clipa fără margini în care mi te-ai dat.

CLOPOT

Ne va lăsa iubirea mea, iubirea ta...
O, clopot trist, profetizând cu glas de Christ.

Mă doare-un gând: nu pe-al meu rug va fi plăpând
Al tău trup sfânt, pecetluit şi neînfrânt.

Iubita mea, cu anii, noi ne vom uita...
Acuma vii, iluzii s'or mai veşteji.

Domol, ce val sentimental te va juca,
Când prin uitări şi înoptări voi ancora?...

BALADA VISELOR

Cum străbăteam în răsărit de lună
Lumina vaporoasă-a unui vis,
Am auzit un dulce svon de strună
Şi minunatul viers al lui Hafis.
Spre el m'am dus cu sufletul deschis
A melodiei pace să mi-o dee...
Atunci uimită inima mi-a zis:
E-un înger, un herub sau o femee.

Cum perindam prin troeniri de lună
In ceaţa străvezie-a unui vis,
Simţind în piept a dorului furtună,
O pajişte cu flori mi s'a deschis,
Şi am zărit-o mândră ca Balkis
Purtata 'n slava psalmelor ebree...
Atunci mirată inima mi-a zis:
Nu-i înger, nici herub şi nici femee.

Cum rătăceam sub curcubeu de lună
Prin luminoasa pace-a unui vis,
In ţara fermecată ce 'mpreună
Cu-al nopţii rai pierdutul paradis,
Opritu-m'am în cercul lor, închis
De magica putere-a unei zee,
Căci îmbătată inima mi-a zis:
E înger, e herub şi e femee.

— Domniţă,-mi risipesc ca stropi de lună
Prin noapte-aceste versuri. Să le iee
Fremătător un suflet sfânt de strună,
De înger, de herub sau de femee.

IN PREAJMA NOPŢII

In argintate zale
Pâraele s'au prins...
Pe-a stelelor petale
Argint brumat a nins...
Ce ţară de lumină
Visează luna plină?...

A înflorit cu stele
Al nopţilor copac...
Şi dorurile mele
In taină se dsefac
Ca flori pe o tulpină,
Lumină cu lumină...

In pacea nevisată,
De ce mi s'a trezit
O inimă curată,
Şi 'n sbor neţărmurit
Un suflet de lumină
Senin ca luna plină?...

Când trupul ce mă poartă,
Deacuma duce trist
Iubirea lui: o moartă
Cu ochi de ametist,
O moartă fără vină
Spre vecinica lumină....

SAPIENTIA

Hrisoave, pergamente şi hărţi, nu mai ceti:
Clădeşti cu-aceleaşi slove, oricând, orice ştiinţă.
Nu-ţi legăna durerea cu ritmică silinţă:
Un alt poet va spune poemul ce nu scri.

Nu căuta iubirea născută din dorinţă:
Cu flacăra sporeşte, cu fumu-i va pieri.
Platonica iubire, eternă n'o dori:
Nu razemi vecinicia pe-a inimii credinţă.

Cu mugur nestatornic se 'mbracă primăvara,
Şi rozele prin care se 'mpodobeşte vara,
Vor troeni petale la toamnă pe cărări.

Deci lasă 'nţelepciunea şi părăseşte dorul:
Nu ştie, când porneşte cu ziua, călătorul,
Pe drumul lui ce floare l-aşteaptă 'n înserări.

SPRE GHIEŢARI

In tine de se 'ncuibă viesparul poftei hide
Şi turbură murmurul izvorului tău clar,
De-i frântă vitejia de-a traiului obide
Şi scapără în pieptu-ţi al patimei amnar,

Ia-ţi sborul, ca săgeata ce şuerând desfide,
In spre reverberarea înaltului ghieţar,
Şi prin morene arse în foc de cărămide,
Refii pe-a ta simţire atotputernic Ţar.

Te scaldă 'n zorii zilei ca într'o matcă nouă,
Te 'mbată cu zăpada ce frige şi înghiaţă,
Şi razele 'mproşcate de soare să te plouă!

Zvârlindu-ţi de pe umeri durerea de paiaţă,
Infiora-vei cerul, stăpân pe zarea lumei,
Cu râsul tău ce 'nvinge robia grea a humei.

TRANDAFIRUL

Imbălsămând pământul cu alba ei minune,
O roză peste noapte a înflorit în parc
Pe soclul de pe care din vremile străbune
Işi încordează Eros nebiruitul arc.

Dar una câte una, petalele nebune
S'au scuturat de dorul semeţului monarc
Şi când veni blajinul amurg, în soare-apune
Culese floarea moartă pe marmura din parc.

Aşa se stinse tainic cea mai frumoasă roză
Ca să învie astăzi în trupul tău divin,
Mai luminoasă parcă 'n a ei metamorfoză...

Dar nu chiema, iubito, arcaşul sibilin
Ce calcă sub picioare în serile cernite
Zăpada timpurie a rozei ofilite.

IN STRANĂ

In pacea înfrăţită cu umbra sfântă-a stranii,
Cercând pentru-al meu suflet neîndoelnic scut,
Zărit-am lângă mine deodată doi ochi stranii,
Şi-un zâmbet de femee din vraja lor născut.

Sub paza seculară a strâmbelor pisanii,
In mângâerea rugii şi-a schitului tăcut,
Simţii că-mi redeschide din nou amarul ranii
O singură 'nflorire de-obraz necunoscut.

O, Doamne, sparge-mi lutul şi dă-mi o formă nouă!
Sub coaja unui paltin în crâng fremătător
M'oi bucura, Părinte, cu lacrime de rouă.

Mişca-voi printre ramuri un cer spuzit de stele,
Voi odihni fugarul popor de rândunele,
Tinzând umbrar de pace pe drum, pe trecător.

MADONNA MIA

Sub bolta viţei înflorită,
Cu dulce umbră adumbrită,
Ca din icoane răsărită,
Zării iubita mea în vis.
In chip de sfântă florentină,
Cu ochii limpeziţi de vină,
Trecea plutind într'o lumină
De paradis.

Apoi, urmând a lor stăpână,
Mai albi ca mieii dintr'o stână,
Veneau ţinându-se de mână
Cuminţi, doi heruvimi copii.
Sub paza aripelor sale
Cântau ca 'n strane ogivale
De răsuna întreaga vale
Cu melodii.

Şi inima fără de veste
Mi-a înflorit ca 'ntr'o poveste,
In care nu ştii visul este
Predomnitor sau dacă nu-i —
Ca 'n ţara basmelor în care
Nu crezi de-i Aşteptata 'n zare,
Ori mincinoasa arătare
A nimănui.

Sub cort de ramuri veştejite,
De goana norilor umbrite,
In vremea frunzelor cernite,
Văzui aevea ori în vis
Pe-un pat de flori de beladonă,
Un chip de palidă madonă
Intr'o lumină monotonă
De cer închis.

Iar peste frăgezimea feţii
Ochind privirea lor, semeţii,
Veghiau în taina dimineţii
Nepăsători doi îngeri rei...
Şi 'n fâlfâiri de aripi grele
Umbrarul patimelor rele
Il aşternau ca largi zăbrele
Pe fruntea ei.

Şi inima fără de veste
Mi se păli ca 'ntr'o poveste,
In care toamna doamnă este
Pe racla recelui pământ,
Şi n'a 'ntrebat pe negrii îngeri
Pe cine duc fără de plângeri,
In ale zorilor răsfrângeri,
In spre mormânt.

DAI NIPPON

Soarele, pierind prin ceaţă cu lunară amăgire,
Inserata lui fiinţă risipeşte împrejur —
Şi desprinde 'n depărtare ca un cărăbuş de-azur,
Insula nelămurită pe a mării strălucire.

Stânci cu chipuri de balaur de pe coastă se desfac,
Şi cetăţi iluminate, cu pereţii de hârtie
Ard acuma, portocale de jăratic, când pustie
Apa mării ni le 'ntinde ca pe tave verzi de lac.

Tace vântul sus în funii, şi tăcută cade rama.
'Naintăm, vâslind cu teamă, ca în preajma unui vis —
Şi deodată urcă gemeni pe un cer albastru 'nchis
Cercul lunii de aramă şi-argintatul Fuji-Yama.

IAZUL

O straşină de moară... un iaz întins... şi luna
Ca un tăiş de fildeş tăind al apei fir
Şi despărţind vremelnic, înaintând într'una,
Al nopţilor albastru, de-al zilei trandafir.

Fugară înflorire, melodios Ofir,
Lumină nevisată în care câte una
Melancolii coboară văzduhul de safir
Şi inima sonoră îşi încordează struna...

Pe când pe valuri netezi schimbate în platină,
Spre răsăritul roşu sau asfinţitul roz
Alunecând lin, luna de-argint ca o patină
Se 'nclină în penumbra înaltului rogoz.

THULE

Prin cleştarul apei limpezi, când amurgul o desfide,
Cresc din adâncimea umbrei turle nalte de măr-
[gean.
Un oraş-nălucă doarme ancorat în ocean
Pe limanul madreporic al apusei Atlantide.

Sub eflorescenţa algei cu mişcare de reptil,
Reapare amăgirea unui Thule singuratic:
Thule, unde visul nordic adumbrise visul atic,
Când Tristan visa alături de Endimion copil.

Ce pescuitor de doruri scufundate şi de scule,
Renăscut din spuma mării printre jocuri de delfin,
Suflete, îţi va aduce din vânatul lui marin,
Irizată de talazuri, cupa regelui din Thule?...

NAUFRAGIATUL

Drumul lui trezind spirale în repaosul profund,
Cobora cu ochi de sticlă, alb ca varul, prin pereţii
De calcare unde 'n umbră, alipiţi de veci, bureţii
Işi mişcau pădurea vie pe abise fără fund.

Se-afunda încet, cu calmul putrezitelor carene
Care-şi duc în voe marfă, căpitani şi matelоţi,
Pribegind în oceane, fără cârme şi piloţi...
Cobora lipsit de braţul aşteptatelor Sirene.

Şi pe când treceau deasupra, sus, în goana unui [port
— Ca un sbor uşor de umbre peste câmpuri [elizee —
Caravelele 'mpânzite în suflări de alizee...
Se-afunda prin întuneric nepăsarea unui mort.

TURLA

I.

INTR'O SEARĂ DE RĂZVRĂTIRE

Ca un catarg se 'nalţă pe nava catedralii
De veacuri ancorată în praful de pe străzi,
O turlă pângărită de-a caselor grămezi,
Ce 'ntunecă 'nţelesul prea sfintelor vitralii.

In van, străine, cauţi prin cerul de Rusalii
Sonorul sbor de clopot, pe care îl visezi
Şi 'n Angelusul serii zadarnic te încrezi —
Tăcută se bolteşte ogiva catedralii.

Dispreţuind oraşul, azi turla nu răsună
De vocile arămii vibrând prin înserări,
Aşteaptă înclinată. — In răsărit de lună,

Ieşind spre larg din portul de patimi şi de vină
Porneşte catedrala cu prora în lumină
Pe marea necuprinsă a înstelatei zări.

II.

INTR'O SEARĂ DE RESEMNARE

Ca un Christos de piatră pe culmea catedralii,
De oameni ridicată la colțul unei străzi,
Din nou însângerează umbritele vitralii
Azi turla pironită de-a caselor grămezi.

Coboară Angelusul din cerul de Rusalii
Cu glasuri de arhangheli, pe care le visezi,
Străine, ce 'n altarul pustiu al catedralii
In mistica putere cu totul te încrezi.

Dar cine în cetate mai șade să-i mai spună
Clopotnița uitată ce plânge 'n înserări?
Orașul îi robește cu farmece de lună.

Și turla, care soarta cetăților domină,
Granitul sfânt schimbându-și în cruce de lumină,
Iși răstignește visul pe neatinse zări.

CIOCÂRLIA

Palpită lămpi, spre ziuă stingându-se — La geam
Priveşti nemărginirea oraşului, din care
Ce eri se naşte astăzi în uruit de care...
Oraşul unde 'n vremuri alăturea plângeam

In gama monotonă de fabrici şi de uliţi,
Ce zilnic răspândeşte şi iar absoarbe 'n ea
Aceeaşi omenească silinţă ce nu vrea
Să frângă pentru vise biruitoare suliţi.

Afară străduinţa noroadelor se 'mbată
Lovind pe nicovală metalul dur şi clar—
Şi pulsul surd al muncei începe iar să bată
In piepturi şi 'n motoare: nostalgic, ritmic, rar.

Dar sus, sus prin spirale de fum, spre răsărit
Se 'nalţă-un sbor şi sue pe scări de armonie.
Cetatea 'n trepidare de fer n'a bănuit.
Că, slobod, sparge cerul un viers de ciocârlie.

Când singur, pururi singur, te 'ncerci în zori, [de zile
Să prinzi scântei de versuri cu griji de alchimist:
Presari cenuşe numai, pe înegrite file...
O, aripi spre lumină! O, lut masiv şi trist!

RODUL MĂRII

Mi-ai cerut, privind talazul nebrăzdat de nicio
[navă,
Unde-şi moaie doar aripa sborul unui elcovan,
Să-ţi aduc din fundul mării, ca pescarul năzdrăvan,
O minune să desfete nostalgia ta bolnavă.

Şi prin valuri translucide cu vibraţii de fosfor,
Unde tremură sargasul şi se 'nalţă goemonii,
Lângă stelele de mare cu 'nflorirea anemonii,
Scufundat-am în adâncuri dorul meu lampadofor.

Cu lumina într'o mână şi într'alta cu tridentul,
Gol, purtând în ochi iubirea şi năvodul între dinţi,
Dar purtat de amăgirea unei veşnice credinţi,
A lăsat să-l năpădească şi să-l tragă'n fund
[curentul.

Pescuì ursine rare, mărgărint cu luci de stea,
Pe nisipuri fabuloase ca grădinele Golcundei,
Când cu soarele, din zare vine cavalcada undei
Cu penaşuri de lumină şi cu coamele de nea...

Şi culese flori de nufăr — ce pe ţărm erau meduze —
Scoici trandafirii ursite s'aibă farmec femenin,
Când în adumbrirea zilei valul mării e senin
Şi în limpeziri de vise formele devin confuze.

Lumină smaraldul arctic sub ghieţarul triumfal,
Duse plasa în azurul însoritelor escale
Şi din apa nemişcată până 'n ape tropicale
Toate mările cuprinse le aprinse val cu val.

Răscolind prin oceane irizatele vitrine
Cu crengi roşii de coraliu şi cu alb mărgăritar,
Dorul meu şi-a tras năvodul din talaze pentru tine —
Dar în el găsit-ai numai sarea lacrimei ca dar.

FEREASTRA PE MARE

Fereastra ta deschisă e pe mare,
Visarea mea pe ape se deschide...

Pe mare trec trei păsări mari şi ţipă...

In pene albe poartă fremătarea
Furtunii prin catarge împânzite.
Cu vânt se umflă larga lor aripă.
Te du cu noi! — Nădejdea mea îmi ţipă.
Şi Vis şi Dor îmi strigă 'n cor: Porneşte!
Intinde 'n vânturi pene de zăpadă.
Te du prin ţara norilor de spume.
Inalţă-te spre ultima Pleiadă
Şi cupa ta trupească o sfărâmă
De ţărmul şters al ultimului Thule.
Pluteşte 'n larguri singur tu cu sborul,
De dragul lui şi-al vântului din aripi!

Pe ceruri pier trei umbre mari în noapte...

Iubito, lângă mine stai şi marea
Iţi cântă 'ncet, şi tace trist, şi 'n şoapte
Se plânge iar, şi tace iar, şi cântă.

Fereastra ta deschisă e pe mare...

GHIEŢARUL

Răsare a Polului magică stea
Pe albe pustiuri de ghiaţă,
Şi 'n noapte, de ţărmuri cuprinse de nea
Verzi valuri vuind se agaţă.

Răsună ghieţarul cu ropot prelung,
Când apele dau să-l pătrundă,
Prin somnul zăpezii chiemări îi ajung
Rostite din undă în undă:

— Departe e marea cu val de smarald
Spre care vâslează năerii.
Murmură talazul şi 'n aerul cald
Şoptesc foşnitori palmierii.

Trec păsări cu pene albastre, în stol,
Umbrind străvezia oglindă,
In cercuri răsleţe atol şi atol
Se 'ncearcă zadarnic s'o prindă.

Cresc poame de aur, rodesc, apoi cad
Pe iarbă culese de vânturi
In insuli grădine, ce tainice scad
Prin zări: plutitoare pământuri. —

Lung geme ghieţarul; să plece ar vrea
Spre marea de-apururi senină,
Dar frigul îl leagă; a Polului stea
Il ţine cu lanţ de lumină.

Şi gerul trosneşte de dorul etern
A soarelui ţară să vadă.
Năprasnic se sbate: din albul infern
Se rupe un pisc de zăpadă.

E slobod şi drumul se 'ntinde spre Sud!
E slobod pe sloboda mare!
Prin spumă de valuri, cu creştetul ud
Despică o nouă cărare...

Departe, pe marea cu val de smarald
Se 'nalţă un sloi de ninsoare.
Fantastica navă în aerul cald
Descreşte sub flăcări de soare...

Vin pasări cu pene albastre, alin
Umbrind străvezia făptură,
Pe care de-acuma cu farmec deplin
Şi visul şi moartea, o fură.

PILOTUL

Valul-oglindă
Tremură stele;
Umbre, pe ele
Norii colindă.

Pacea 'noptării
Rece se lasă,
Ca o mireasă
Sfântă a mării.

Mort doarme totul.
Singur pe mare
Stă 'n nemişcare
Palid, pilotul.

Dar sub amarul
Apei ce creşte,
Se risipeşte
Galben, ghieţarul.

PORNIRE

Se 'nalţă soarele din mare
Nebiruit.
Ghieţarii se aprind în zare
Şi ard ca flăcări de serbare,
Spre răsărit.

Inalte valuri se destramă
Pe ţărm săpat.
Năeri, luaţi barda ce sfaramă!
Vă puneţi coiful de aramă,
Inaripat.

Pe bărci cu cai sculptaţi în proră
Cabrând în vânt,
Noi vom porni prin auroră,
Când marea râde şi e soră
Cu larg avânt.

In ritmul vâslei mânuite
De lopătari,
Visa-vom ape nesfârşite
Cu insule necucerite
De alţi barbari...

PRIBEGIE

Coboară în cascadă
Coline de cleştar,
Şi se ridică iar
Cu creasta de zăpadă.

Sus pânza! Să se 'ndoaie
— O aripă în vânt —
Şi-al valului avânt
Cu spumă să ne ploaie!

Cârmaci, barbar ca dorul
Ce ne împunge 'n piept,
Ne du pe ape drept—
Să ne uităm ogorul.

Pe veci să 'nghită zarea
Pădurile de nea,
Căci visul nostru vrea
Să cucerească marea.

PĂRĂSIRE

Lungi stoluri grăbite ţin calea spre Nord;
Trist ele ţipă.
Departe, amurgul asvârle 'n fiord
Aur o clipă.

Pătate de umbră, dorm apele verzi,
Moarte pe mare.
Cu ochii nostalgici deapururea pierzi
Ţărmul din zare.

De zile lăsat-am valul nomad
Tot să ne ducă —
Azi de zăpada umbrită de brad,
Dor ne apucă

Şi buciumul nostru şi-aruncă păgân
Glasul pe unde...
Doar ţipăt de păsări, pe noapte stăpân,
Jalnic răspunde.

PIRATUL

Lăsând colibă şi părinţi,
Ţinând cuţitul între dinţi,
Cu dor de sânge 'n ochi fierbinţi,
Vom înnota departe.

Zărit-am, azi, străin catarg
Ce s'a oprit pe-al mării larg,
Căci vânturi nu-s, şi nu se sparg
Talazurile moarte.

Spre el ne-om duce câte doi
Cu valuri verzi pe umeri goi...
In juru-i se va naşte roi
De duşmănii cumplite.

Şi când aprinde luna jar,
De pupa joasă de stejar
Ne-om agăţa, izvorînd rar
Din ape potolite.

Tăcuţi, ne vom târî pe brânci,
Cum şerpii se lungesc pe stânci,
Şi 'n clipa liniştei adânci,
Urlând, sări-vom gloată.

Din pradă, voi, nimic să-mi daţi!—
A voastră fie! Răsturnaţi
Ducaţi şi piaştri număraţi,
Din lada punţii ude.

Răpi-voi doar o fată: ea
Să tremure de teama mea,
Dar dornică să mi se dea
De groaza mării crude.

PĂGÂNĂTATE

Furtuna freamătă şi marea
Se sbate ca un cal ne 'nfrânt.
Nechiază valul, şi chiemarea
M'ajunge vâjâind în vânt.

Alerg la ţărm — Domnind pe malul
Surpat şi nalt, mă rup din stânci:
In braţe mi se frânge valul
Clocotitor sub spume-adânci.

Mă lupt cu el, şi el cu mine:
Il prind de coama lui de nea,
Il fugăresc, dar iar revine
Nebiruit ca o reţea.

Zadarnic vreau la trântă dreaptă,
Ca să-l dobor: se scurge 'n veci,
Şi pe la spate cum se 'ndreaptă
Mă 'nlănţue cu lanţuri reci.

In văl de spume să mă culce
Invins mă dau, dar el tiptil
Se face mlădios, şi dulce
Mă leagănă ca pe-un copil.

Pe pieptu-mi gol, pe-obraz, pe gene
Mă mângâe cu mâni de vis —
Simt unda cum îşi mişcă-alene
Pe 'ntinse-oglinzi un cer deschis.

Şi-adorm în jocul legănării
Cum doarme 'n porturi un catarg,
Ce-a cunoscut iubirea mării
Şi pururi va porni spre larg.

Las noaptea soră să coboare
Pe ape şi pe fruntea mea...
Şi lângă mine ca o floare
Răsare limpede, o stea.

PIERDUTUL

Pe țărmul apei liniștite,
In vis mergând văzui, Iubite,
Un om cu pleoapele lipite,
Străin cu trăsături de zeu.

Purta în păru-i flori marine
Și semăna atât cu tine
Incât strigai cu spaimă: cine
A omorît iubitul meu?

Dar marea spumegând pe stâncă,
Svârli în liniștea adâncă
— O glasul ei răsună încă! —
Cumplita vorbă numai: Eu.

Apoi cu-aceeași nepăsare
Se potoli eterna mare
Și lângă tine 'n înserare
Să plâng rămas-am numai eu.

DIN BRETANIA

Căsuţele cetăţilor bretone,
Cu spate-adus şi şoapte guturale,
Se 'nclină 'n umbra naltei catedrale.

In zori de zi se împânzeşte marea.
Prin neguri zăbrelite de lumină,
Bat clopote, blajine, în surdină.

Nevestele pescarilor ce pleacă,
Nu se bocesc, nu flutură batiste,
Simţind prelung cum se goleşte zarea.

Şi în amurg, purtând copilu 'n braţe,
Mai stau pe ţărmul mărilor bretone,
Ca pe vitralii ştersele Madone.

DEPARTE

Departe, undeva, sunt porturi ce aşteaptă...
Pe mări, ca păsări albe corăbii se îndreaptă.

Pe ţărmuri, undeva, se 'nalţă palmierii...
Se 'naripează pânza în vântul primăverii.

La Poluri, undeva, ghieţari sunt şi morene...
Ce vise chiamă sborul corsarelor carene?

Ning aur, undeva, pădurile mimozii...
In galbena 'nnoptare mai stau visând matrozii.

Prin insuli, undeva, creole au ochi stranii...
Pe punte tot veghează sub lună căpitanii.

O, ţara, undeva, a basmelor arabe!..
Imbătrânesc piloţii cătând în astrolabe.

Golcunda, undeva, Formoza, dorm sub stele...
E greu în inimi dorul, şi ancorele-s grele.

Răsare, undeva, Ofirul — ce departe...
Sunt morţi conquistadorii, galerele sunt sparte.

FARURILE

Vin herghelii scăpate cu coamele vâlvoi,
Vin valuri îmbrâncite în tropot de furtună
Şi peste stâncă sare năvala lor nebună —
Dar iată promontoriul cu pumnul lui greoi,
Le-a prins de nări, zăbală de-argint ca să le pună.

Vin norii, vulturi negri, pe aripi vii de vânt,
Rotind flămânzi, coboară din cuib înalt de lună,
Se-aruncă pe corăbii fugare prin furtună,
Sfâşie pânza ruptă de pe catargul frânt
Şi lasă gol scheletul lor putrezit, pe dună.

Pe când mărindu-şi steaua cu umbra înnoptării,
Visând o zare nouă, de vijelii străină,
Uitaţi de toţi, de toate în straja lor senină,
Stau farurile mute pe malurile mării,
Cu gesturi ne'nţelese împrăştiind lumină.

GRĂDINA INTRE ZIDURI

1916—1918

Ştiu bine, cei de-afară văd ziduri cenuşii,
Nebănuind grădina în care m'am închis —
Dar pentru tine singur, ce nu poţi să nu vii,
Copacii mei din suflet spre ceruri i-am trimis.

SOLIA CĂPRIOAREI

...Dar netezind alene al rochiei larg fald,
Domniţa 'nlănţuită de vrăji medievale,
Sub desflorirea serii ce 'n juru-i se prăvale,
Ascultă căprioara sosită ca herald.

—Cuprinde-mă, Domniţă, cu braţul mic şi cald,
Şi să pornim... Nuntaşii au poposit în vale.
Viaţa te aşteaptă cu surle şi chimvale,
Şi vreau în ea şi visul şi ochii să ţi-i scald

Domniţa îi răspunde:—Le spune, dulce crainic:
Domniţa mulţumeşte străinilor ce-o vor,
Dar simte 'n astă seară că visul e mai trainic,

Nedepăşind sfielnic grădina între ziduri
Cu pajiştea mai moale ca lâna din covor,
Mai verde decât fierea pe smălţuite bliduri.

IN LUNA IN CARE PĂLESC TRANDAFIRII

In luna în care pălesc trandafirii
Pe veştedа scoarţă de foi ruginii,
In inima tristă îndemnul iubirii
Foşneşte şi creşte şi-aşteaptă să vii...
In luna în care pălesc trandafirii.

Şi vise şi doruri, ce nu le mai ştii,
In ploaie de aur aduc amintirii
Brumatele roade din floarea de-o zi,
Aprinsă şi stinsă pe ramul iubirii,
Cu vise, cu doruri, ce nu le mai ştii...

E luna în care pălesc trandafirii.

BALADA TOAMNEI

In parcuri frunza cade arămie
Pe pajişti unde ieri zâmbise Mai,
Şi în avuzuri lunecă pustie
Pe apa 'n care dorul ţi-oglindeai.
Azi singur al păunilor alai
Mai înfloreşte pacea din grădină.
Iar eu, simţind zăpezile ce vin
Şi presimţind durerea ce-o să vină,
Rechiem în ţări de geruri şi de chin,
Uitarea ce durerile alină.

Pierdută e a verii frenezie,
Dus, Pan suflând în trestie de nai.
De-acum să sune dulcea melodie
A toamnei... Tristă inimă, ce n'ai
Iubitele pe care le visai,
Priveşte cum apare de senină,
Prin seara 'n care ninge aur fin
De foi îngălbenite de lumină
Cu uşurinţa unui sbor divin,
Uitarea ce durerile alină.

Din depărtări în depărtări adie
Cum, în amurguri, zurgălăi de cai
Răsună, pier şi tremură şi 'nvie
Nostalgic, pe un drum care-l uitai...
O, suflete, bolnav al meu, ce ai?
E ca o rază caldă de lumină

In ţara peste care norii vin
S'arunce umbră, jale şi ruină,
Şi e prin ceaţa veşnicului spleen
Uitarea ce durerile alină.

O, toamnă, fie voia ta regină!
Tu care faci din trandafir un spin,
Tu, ce pe codri de-aur prinzi rugină,
Tu, ce-ai sădit alături de suspin
Uitarea ce durerile alină.

IN PARC

Când am venit târziu ca să te caut
In parcul îmbrăcat în frunză lată,
In parcul năpădit de ierburi rele —
Departe, pe-o cărare neumblată,
Zării pe Zeul Toamnei trist şi singur.

Cum alergam cu dorul de-altădată,
Purtând în suflet rediurile verzi
Şi cerul clar şi iarba cu zorele
Şi visul viu, în care să te pierzi,
Am stat pe loc legat de-o melodie.

Şi Zeul Toamnei pe un flaut de-aur
Imi tălmăcia trecutul în surdină,
Şi soarele se stinse prin frunzare,
Pălind încet cu galbenă lumină,
Când cerul îşi cocli în zări arama.

Şi frunzele sburară de rugină,
Ca fluturi mari cu aripe ciudate,
Vicleanul zeu cânta acum mai tare:
Şi frunzele foşniră spulberate...
Foşniră cum foşneşte amintirea.

SATAN

Şi negura în juru-mi creştea tot mai adâncă...
Uitasem orgă, rugă şi psalm şi mântuire,
Când dreapta Lui, întinsă în dar de răsvrătire,
Trăsni în două noaptea masivă ca o stâncă.

Prin surpătura umbrei atinsă de-a Lui palã,
Trecură ca 'n legende martirele Lui pale,
Din vremuri zugrăvite pe geamuri ogivale...
Şi clopote sunară în pacea monahală.

In faţa mea, deodată, Arhanghel prea înalt,
Satan trăi de flăcări în negrele vitralii
— Rozace de lumină şi Domn al catedralii —
Fulgerător de patimi sub aripi de bazalt.

A spulberat cu 'n deget: altar, catapeteasmă,
Mi-a şters cu o privire şi dragoste şi ură,
Şi-a înflorit, zâmbindu-mi, uscata mea făptură,
Cu sevă, cu dorinţă, cu flori şi cu mireasmă.

Apoi lărgind aripa puţin, făr' de povară
Impuse catedralei pădure iar să fie...
Şi iată că din piatră vlăstarul cum învie
Se 'ntoarse pe sub ramuri păgâna Primăvară.

Sub ceruri troenite cu floare de cais,
Păşi zeiţa goală şi botticelliană,
Svârlind polen, iubire, viaţă şi prihană...
Şi se făcu o ţară de muzică şi vis,

Născută din suspinul de dor al Primăverii:
O ţară unde îngeri cu penele cernite,
Psalmodiind litanii şi leturghii oprite,
Melodios, în taină, se închinau plăcerii,

Şi unde androgine cu ochii de opale,
Muşcând în sânuri crude ca 'n galbene lămâi,
Vedeau cu nepăsare prin fumul de tămâi,
Cum mor crucificate sfioasele vestale.

Atunci grăi Satana: — Alege a ta cale!
Pe cruci plâng şapte sfinte fecioare, fără vină,
Dar şapte demoni tineri slăvesc a mea grădină
In ciuda celor şapte virtuţi teologale...

Şi aripile Sale când larg mi le deschise:
Se sparse 'n ţăndări cerul, pământul ars fu jar,
Dar noi, senini, sburarăm din ultimul hotar
Spre iaduri înflorite cu patimi şi cu vise.

NARCIS

Din apele tăcerii,
Irişii serii
Pe-oglinzi tremurătoare de lacuri s'au deschis...
Plecat pe 'nchipuirea pe care o visezi,
Narcis,
Palid Narcis, ne spune în visul tău ce vezi?

— Văd printre ramuri, seara,
Cu ochi de dor,
Cu ochi de micşunele un minunat păstor.
Şi nu-i
In toată ţara,
Cât ţine primăvara,
Icoană mai frumoasă ca zâmbetele lui.

Văd pe Narcis,
Dar ca 'ntr'un vis:
La ori şi ce mişcare ce, doritor, o fac,
Sfios
El piere 'n lac...
Şi nu mai văd nimic
In umbră...

S'au scuturat
Irişii serii.
Ulciorul clar al lunii pe lac s'a răsturnat...
Plecat pe 'nchipuirea pe care o visezi,
Narcis,
Palid Narcis, ne spune în visul tău ce vezi?

— Văd prin rogoz
Un zeu străin,
Al meu, al tău şi-al nimănui...
Văd fruntea lui
De fildeş ca şi luna în zori pe cerul roz.
Văd braţul lui divin
Ca şi un crin
Tăiat, ce-ar odihni şi-ar tremura pe lac.
Văd ochii lui mai sfinţi
De-a fi gândit păcate şi patimi şi dorinţi,
De-a fi uitat...
Şi nu mai văd nimic,
Căci se desfac
Iar norii...

Din apele tăcerii,
Irişii serii
Pe-oglinzi tremurătoare de lacuri s'au deschis...
Plecat pe 'nchipuirea pe care o visezi,
Narcis,
Palid Narcis, ne spune în visul tău ce vezi?

— Nu văd nimic...
O, frate,
Văd cerurile toate.
Văd umbra umbrei mele prin stele de argint.

LEDA ŞI LEBĂDA

— Ce nufăr mare tremură pe lac?
Ce pânză ninsă flutură prin stele?
Ce aripe, ce visuri, se desfac
Sfidând cenuşa patimilor mele?

Revino, purtătoare de solie!
Pe lacul clar, cu stele pietruit,
S'a scuturat o înflorire vie...
Icoana ta în suflet mi-a zâmbit.

Nici biruinţa omului sălbatec,
Nici lesbienele înlănţuiri,
N'or mai aprinde focul nebunatec
In care-am ars cu trup şi năluciri.

Destule braţe mi-au fost vii colane
De şerpi pe-un gât de nalbe şi de crini.
Destule mâini — ciudate scorpioane —
Mi-au otrăvit umbritele grădini.

Visez acum apropieri de gene
Pe-un trup sătul de grelele plăceri.
O, braţe aripi, degete de pene,
Redaţi-mi, daţi-mi alte mângâeri!

Şi fulgii tăi ca fulgii de zăpadă
La buza mea nu s'or topi... şi 'n veci
Te voi urma, o, pasăre de pradă,
Cu soarele în aripele reci.

— Nu veşteji, o, Leda, cu mâna ta păgână
Omătul primăverii pe-al visului cais.
Rămâne floare numai pe creanga unui vis:
Din înfloriri plăpânde, în mâini ce-o să-ţi rămână?

Nu săruta cu buza, în noapte, apa clară,
Pe care înstelarea aşteaptă s'o cuprinzi.
Nu-i cerul de pe unda curatelor oglinzi,
In pumnii tăi, o apa opacă şi murdară?

Cu poftă îndrăsneaţă, nebuno, nu atinge
Inariparea vie a visului ce port.
Nu-mi doborî avântul în praf, cu lutul mort
Ce ancorează vântul iubirii şi-l învinge.

Femee, nu ajunge să rupi din pene sborul,
Ca să te 'nalţi cu visul, de huma ta să-l legi...
Cu mâini înnebunite zadarnic îl culegi:
Iţi scapă nemurirea şi prinzi doar muritorul.

Căci Lebăda, căci floarea de raze şi zăpadă,
Alunecând stăpână pe zarea inimii,
Deapururea departe, în veci, o vei privi
Cu sufletul nostalgic, din nalta balustradă,

Din ţara unde visul e frate de durere
Al frunţilor crescute sub ceruri de amurg,
Din sfintele pridvoare de-asupra căror curg
Simbolurile clare culese în tăcere.

LEDA

Intr'o ţară unde Visul e stăpân peste Durere,
Intr'o ţară de văzduhuri adumbrite de amurg,
Sus, pe 'naltele terase, peste care sboruri curg.
Freamăte fâlfâitoare într'un fluviu de tăcere,

Leda mai visează încă minunatul trup de pene,
Lebăda ce nu dispare de pe cerul legendar...
Şi iubirea-i cere încă zeilor înalţi, ca dar
Mângâeri înaripate dulci ca fluturări de gene.

Iată-o, albă, cu penetul de zăpadă nupţială,
Pasărea atotcurată, nepătată de iubiri,
Cum îşi lasă lin, în sboru-i vestitor de năluciri,
Crinul gâtului subţire pe a penelor petală.

Şi fecioara îndrăsneşte braţe dornice să 'ntindă:
In amfora ei de-argilă pieritoare, vie vrea
Să culeagă înflorirea de lumină şi de nea,
Ca din smulsele avânturi, roza vântului să prindă.

Dar lăsând pământul jalnic şi iubita ce se miră,
Pasărea născută pentru siderale cununii,
Işi ridică hieratic spre-ale stelelor domnii
Aripile nălucite, arcuite 'n chip de liră...

OPIUM

De-atâtea nopţi fumăm otravă...
E iarăşi un oraş malez
Cu luna galbenă, bolnavă,
Pe plantaţiunea de orez
Perfect pătrată ca o tavă.

E iar grădina de petunii
Cu zei ce retrăesc în bronz
Extazele lui Sakya-Muni,
Şi cu pagode fără bonz
Dormind sub incantaţia lunii.

Şuerător ca o săgeată,
Şerpuitor ca un talaz,
Revine şarpele de-agată
Târînd luciri de crizopraz
In inelarea lui bogată.

O, iar copila baiaderă
Cu ochii cercuiţi de khol,
Cu şolduri strâmte de panteră,
Tronând ne'nduplecat idol
Păzit de guşter şi himeră...

Şi eu, urmând învins cornacul
Pe ţărmul unui vis malez,
M'aplec, robit din nou, pe lacul
Inchipuirii — ce-l creez
In dulcea moarte ce-o dă macul.

CLOPOTE SUNĂ

Clopote sună...
Dar pentru cine?
Dormi. Noapte bună,
Suflet de plumb.

Stele de-acuma...
Dar pentru cine?
Lacul şi bruma
Lunii pe el.

Nourii repezi...
Dar pentru cine?
Sălcii şi lebezi,
Nuferi şi-un crin

Singur pe lume...
Dar pentru cine?
Alb, ca din spume,
Suflet de plumb.

BALTA

Coclindu-şi putregaiul şi apele amare,
Zărirăm în arşiţa cumplită de amiaz
Pe Bărăgan, departe, lucirea unui iaz:
Opală moartă prinsă într'un inel de sare.

Ţi-am spus pe ţărmu-i:—Balta aceasta mă 'nfioară.
Nu tremură pe dânsa nici cer, nici nor, nici sbor,
Şi sub povară sură şi grea de cositor
Oglinda ei nu simte lumina din afară.

Nici salcia pe maluri frunzişul nu şi-l plânge,
Nici nufărul pe apă nu râde alb în stuf.
Pe maluri ning scaeţii zadarnicul lor puf,
Pe apă ca un blestem pustiul se răsfrânge...

Lumina serii însă se răspândi pe iaz,
Şi se făcu din apa murdară o grădină
In care cresc din fire şi pete de lumină
Zambile şi lalele şi roze de Şiraz.

Şi când albastrul nopţii ne-aduse micşunele
Pe pajiştile apei şi lin le-a răsfirat.
Când cerul, pentru clipa de taină, şi-a lăsat
Pe-aleele lichide prundişul alb de stele,

Noi în genunchi căzurăm...
Petale cu petale,
Din balta cea mai tristă, grădină ai făcut.
O, Doamne, înfloreşte şi bietul nostru lut
Cu raza pogorîtă din darurile Tale.

SOROR SANCTA, MATER DOLOROSA...

O rugă de monah, în strană chiemând suava ta
[iubire,
Din argintările 'nserării, din neaua crinilor cu-
[minţi,
Ne-a dăruit, neprihănită, o soră albă printre sfinţi,
—Mario, zâmbet de fecioară şi prea curată ispitire.

Un strigăt sfâşiat de mamă înnebunită de mâhnire,
Pe lângă fiul ei ce moare, în clipa moartelor
[credinţi,
Te-a preschimbat în alinarea nevindecatei su-
[ferinţi,
— Mario, maică 'ndurerată şi viu izvor de izbăvire.

Dar cine-a fost copilul mistic, naivul suflet
[primitiv,
Ce, fermecat de amândouă, te-a presimţit, Madonă,
[care
Ascunzi o dragoste de mamă sub sfiiciuni de soră
[mare,

Şi te-a lăsat să fii în inimi—precum îşi întregeşte
[roza,
Prin cea mai fragedă coloare, parfumul cel mai
[fugitiv—
Maria, zâmbet de fecioară, Maria, mater dolorosa.

LOGODNĂ MISTICĂ

Ţi-e trupul mai curat ca o zăpadă
Ce-aşteaptă îngerii în noaptea de Crăciun,
Dar ochii tăi de-azur n'ajung să vadă
La pământeştile răspântii drumul bun.

Ţi-e trupul ca un clopot de cleştar,
Dar nimeni nu-i, vecernii 'n el să sune...
Şi 'n schituri tăinuite, în zadar,
L-ai aplecat în chip de rugăciune.

A mai rămas în rarul lui potir
Ca drojdie un suflet de ispită
Şi ce atinge 'n ale lui iubiri
Se stinge ca o floare otrăvită.

Ci trupu-mi, ars de patimi, e-un tăciune
—Lumină fu în jaruri de dorinţi—
Doar sufletul, vibrând cu mii de strune,
Păstrează raiul vechii biruinţi.

In paturi largi îmi las când vine seara
Un trup atins de moartea tuturor,
Dar sufletul nu-şi uită întruparea
De-Arhanghel sfânt în alb triumfător,

Şi când, ocnaş, îmi duc prin praf ghiuleaua,
Imi sună nemurirea 'n lanţul greu.
O, de-am avea: eu, trupul tău ca neaua,
Tu, sufletu-mi de tânăr Dumnezeu —

Cu-o clară palpitare de lumină
Răsfrântă de cerescul tău contur,
Am trece prin zăbrelele de tină
Deasupra coliviei de azur.

Intinde-mi dar iubirii viitoare
Un curcubeu de irizate punţi.
Priveşte: catedralele stelare
Ne-aşteaptă pentru misticele nunţi.

TREI INGERI

Trei îngeri sboară 'n asfinţit.
Doi tac şi unul a grăit:

E linişte atât de mare...
Aud cum se deschide-o floare.

Trei îngeri sboară 'n asfinţit.
Doi tac şi unul a şoptit:

E linişte atât de sfântă...
Aud cum stelele îşi cântă.

Trei îngeri sboară 'n asfinţit.
Toţi tac şi unul s'a gândit:

Ce sgomote înfricoşate...
Aud o inimă cum bate.

CA SĂ SUIM LA TINE

Ca să suim la Tine, rămână 'n vale casa,
Azi sufletul ne cere desăvârşitul cuib.
Să părăsim ceaslovul, mătaniile, rasa,
Şi rugile cu care icoanele 'mi îmbuib.

Ca să suim la Tine, să stăm ca şi natura
In răsărit de soare; să fim curaţi şi goi
Ca plopul din lumină ce-şi mişcă frunzătura,
Ca sborul fără umbră al unui piţigoi.

Ca să suim la Tine, să mergem dimineaţa,
Când limpede e cerul prin ramuri ca un lac,
Ca răutatea noastră să piară ca şi ceaţa
Sub razele ce 'n suliţi pe smârcuri se desfac.

Ca să suim la Tine, să trecem prin livadă
Şi să ne ningă floarea de zarzăr şi de prun —
Ca sufletul, pe munte, când schitul o să-l vadă,
Sub boltă să se-ascundă cu aripi de lăstun.

MÂNĂSTIRE

Au trecut porumbii vineţi pe un cer ca iazul morii
Verde şters cu fire de-aur în amurguri de mătasă
Şi 'n grădina mânăstirii regăsite mi te lasă
Să fii dragostea curată din privirile surorii.

A tăcut fântâna serii în oglinzile ce poartă,
Printre roze în risipă, câte-un mugur nou de stea...
Fii-ne Binefăcătoarea ce din inimă ne ia,
Pentru primăveri eterne, floarea veştedă şi moartă.

Şi-au căzut în iarba nopţii pârguitele caise,
Şi ca inimi sângerânde, de odată, s'au deschis...
Nu atinge rodul putred de păcate şi de vis;
Ci, mai sus de amintirea voluptăţilor ucise,

Şi cu mâini întinse 'n darul cerului desfăşurat,
Fii Grădinăreasa sfântă culegând — pentru ce
[masă? —
Printre stele sfoliate în penumbra de mătasă,
Fructele sonore care cad din clopotul visat.

PĂSĂRI PE MARE

Privirea ta deschisă e pe mare,
Visarea mea pe ape se deschide...

Pe mare trec trei păsări mari şi ţipă.

In pene albe poartă fremătarea
Furtunii prin catarge împânzite.
In vânt se umflă larga lor aripă.

Pe ceruri pier trei umbre mari în noapte.

Privirea ta deschisă e pe mare...

STEAUA

In geamul înserării
O stea a strălucit,
Aproape de copilul
Cu fruntea pe fereastră...

Şi mâna lui atinge
In dorul fericit
Fiinţa de sclipire
Plăpândă şi albastră.

NOAPTEA SCADE

Noaptea scade...
La fereastră, lângă stele trupu-mi şade...
El cu mine...
Foc în sobă, somn în gene... şi e bine.

Ce tăcere!
Chiar gândirea-mi glas lăuntric nu mai cere.
In granit,
Totul pare de-o vecie 'ncremenit.

...Tac... tic-tac...
Stă de vorbă cu obiecte care tac,
Singur viu,
Orologiul din perete cum îl ştiu.

Şi pe rând
Tot aceleaşi linii negre numărând,
Minutarul
Timpului atotputernic svârle zarul.

Dar cu ora,
Fâlfâind în sboru-i tânăr, aurora
Ne trezi
Mai săraci, în jocul vremii, cu o zi.

PRIVIND LUCEAFĂRUL

Cât vezi cu ochii: numai cer
Şi flota norilor gonaci.
La ancoră câţi-va copaci,
Pe ţărmul marelui mister.

Te simţi grăunte de piper,
Gândac, în iarba cu gândaci
In care, trup şi suflet, zaci,
Privind luceafărul străjer.

Dar — uimitoare biruinţă —
In miligramul de fiinţă,
Un martor cerul şi-a ales.

Căci de n'aţi fi, voi, ochi de-argilă,
Ar fi lipsită de 'nţeles
Nemuritoarea lui vigilă.

FURNICA

In liniştea de aur a serii, omul ară...
Şi plugul greu şi boii şi el, par jucării
De lemn pe şahul negru şi verde din câmpii:
Deasupra lor domneşte un cer de primăvară.

In brazda răsturnată, din care germinară
Atâtea azimi albe — dar pentru alţi copii,
Adânc înfige fierul, şi 'n gânduri cenuşii
Se-opreşte, frânt în două de truda seculară.

Dar n'a văzut alături, tovarăşă mai mică,
Pe-o iarbă, cum îşi duce necazul o furnică,
Precum nici ea într'însul n'a bănuit un zeu.

Şi-acum când noaptea şterge furnică, om şi zare,
Niciunul nu presimte în cer pe Dumnezeu
Ce ară, orb ca dânşii, întinsa înstelare.

SCOICA

Din ţara fabuloasă cu crânguri de polip,
Cu flori ca pietre scumpe încremenind pe stâncă,
Pe-un ţărm, pe care valul îl bate şi-l mănâncă,
Copil, zării o scoică svârlită pe nisip.

O, de-aş putea în mine din nou să înfirip
Fiorul de atuncia, mirarea mea adâncă
De-a prinde 'n scoica mută ca o şoptire încă
De ape nevăzute, de valuri fără chip;

Şi noaptea, cu urechea pe scoică, depărtat
Să tot aud, pe plaja tăcută a visării,
Urcând, urcând vuirea şi murmurile mării....

Dar ce copil de veghie la geamul alb de stele,
Va fi, purtându-mi versul în suflet incrustat,
Misterioasa scoică a nemuririi mele?

OBLONUL

Când pentru mine ceasul de somn bătuse iar,
Când lampa din odaia copilului ieşise,
Lăsându-mă în umbra obloanelor închise,
Ducând cu dânsa ziua cu chip familiar,

Când, singur pe al nopţii necunoscut hotar,
Simţiam — cu ce durere! — că tot mă părăsise
Şi adormiam departe de ce avusem, mi se
Umpleau de lacrimi ochii şi pieptul de amar.

Dar mă trezeam deodată zâmbind în dimineaţă,
Căci deschizând oblonul, părinţii mei cu 'n semn
Imi dăruiau o lume de-azur şi de verdeaţă.

Azi mă gândesc la noaptea coşciugului de lemn,
La Tatăl meu din ceruri, la mâna ce-o să vie
Să-mi dea, crăpând mormântul, lumina pe vecie.

PLOPUL

Născut din ţarină spre cer se-avântă
Ca un izvor de ramuri şi de foi...
Şi doru-l mână, norilor, spre voi,
Dar lutul rădăcina-i înmormântă.

Vioară e — şi 'n vântul serii cântă.
Ce suflet plânge în buştean greoi?
Ce gând de aur piere prin noroi,
Căzându-i frunza, aripa lui frântă?

Când va suna a Morţii grea secure,
Atuncia doar, din lemnul de pădure,
Din flăcări fumul alb o să învie

Plutind senin pe-al cerurilor larg...
Sunt, Doamne, plopul cel legat de glie
Intins spre infinit ca un catarg.

SEARĂ LA MIORCANI

Ieşi din satul alb şi vino să vedem ca de pe plajă
Cum, lăţindu-şi unduirea, urcă unduind pământul,
Largul ocean pacific ce-şi încremeni avântul.
Suflete, priveşte bine şi de-acuma ţine strajă,
Căci coboară înserarea şi ne bate 'n faţă vântul.

Ritmic, lanuri nesfârşite mişcând valul lor de spice,
Il pornesc din capul zării ca să-l frângă 'n cap
[de sat;
Il izbesc de-un dig de cridă, îndârjit şi îndesat;
Il resfiră printre case, ce se 'ncearcă să-l despice,
Şi 'n ogrăzi îmbălărite, străbătând, l-au revărsat.

Ca un far de piatră, turnul, dârz biserica-şi ridică.
Clopotul de seară-i paznic veşnic trist şi veşnic
[treaz...
O cireadă răsleţită la păşune pe islaz,
Pare-un stol de păsări albe ce se lasă fără frică
In furtuni, pe pieptul verde al înaltului talaz.

De praf alb umflându-şi pânza pe albastrul
[depărtării
Navighează şarabane: repezi luntri de pescar,
Şi în urmă fuge drumul, ca o pârtie de var
Peste valuri, spre coşare potmolite 'n largul ţării
Ca vapoare părăsite de demult de marinar.

Şi păreaţi în miezul serii, ce conturul vă 'nnecase,
Voi, înalte ierbi cosite, voi, sulfine mici, şi voi,
Flori de câmp neadunate şi culcate în trifoi:
Alge verzi şi anemone palide şi lungi sargase,
Inşirate pe nisipuri de-al refluxului şivoi.

Dar ţărani cu grebla 'n mână, adunară goemonul,
Lângă-o mare de fâneţe, pe un ţărm închipuit.
Şi un clopot, de departe, de vecernii a vuit,
Şi din port în port pluteşte şi se înmulţeşte svonul,
Şi treptat, din undă 'n undă, cântecul s'a mântuit.

Se 'noptează... şi câmpia îşi ascunde oceanul...
Suflete, ce 'n scoica nopţii eşti bolnavul mărgărit,
Pentru pământene drumuri orice suflet e oprit,
Dar priveşte cu nesaţiu, de odată, la limanul
Oceanului ce-acuma transparenţa şi-a mărit.

Fără valuri, fără maluri şi cu luciu de fosfor,
Peste tine îşi bolteşte limpezimea ideală
Marea cea adevărată, nălucită şi reală,
Unde trupul nu mai este pentru visuri necrofor,
Unde inima nu minte, unde dorul nu înşeală.

Linişte desăvârşită... Cu lumina ei verzuie
Pâlpâie în farul umbrei, pe un ţărm divin, o stea
Şi desfăşurându-şi pânza, norul, ne mai vrând
[să stea,
In chip falnic de galeră spre tării încet se suie...
Dar galera se scufundă şi rămâne numai ea.

Suflete, te pregăteşte, vântul serii bate încă...
Ce corăbii ne vor duce, vis şi trup, la Dumnezeu?
Clopotul de seară sună de plecare şi mereu
Faruri noui se-aprind în stele pe un ţărm de crez
[şi stâncă,
Pe un ţărm la care poate n'o s'ajungi nici tu, nici eu.

FEMEIA PE PAJIŞTE

Cum goală te-ai oprit pe pragul
de cer, de iarbă şi lumină,
Visez, ori ţi-ai schimbat aevea
involtul trup într'o tulpină?

Ca ramuri braţe împăcate
întinzi uitând de dor, de ură,
Şi părul tău în vânt rămâne
purtat în chip de frunzătură,

Infăşurată 'n tinereţea
copacilor din primăvară,
In tine — ca sub muşchi izvorul —
se urcă seva şi coboară.

Şi cum te odihneşti plăpândă
pe-un plai cu plante fără număr,
O, lasă, rogu-te, visarea
să se aplece pe-al tău umăr.

Ingădue un gând iernatic,
sburând cu aripi obosite,
In fâlfâit de dor să cadă
pe tine, pe nebănuite.

Deşi frunzişul supt de soare,
în ploaie veştedă revine,
O, sănătatea de-a înfige
în huma neagră rădăcine!

DESROBIRE

Oraşul se scufundă şi orice deal dispare...
Şi nu e trup să 'nchidă azi sufletu-mi păgân.
Am lepădat prin moarte a cărnii grăniţare!
Sunt vânt ce se ridică în bucurie mare,
Sunt deslegat, sunt slobod, sunt singuru-mi stăpân.

O, voluptatea vieţii scăpată de fiinţă,
Zeeasca mulţumire de-a nu mai fi pământ!
Un fluture ce lasă a larvei neputinţă
Şi fâlfâe din aripi un sbor de biruinţă,
Cunoaşte îmbătarea de-a fi şi el ce sunt.

Văzduhuri, care treceţi nesupărate 'n mine
Şi mă purtaţi prin aer vibrând ca un catarg,
O, vânturi curgătoare ca sângele din vine,
Mă arde 'n piept suflarea puterilor divine,
Ce lumi întruchipate le 'mbracă şi le sparg.

Iubito de pe vremuri, nu plânge la fereastră,
Nu aştepta la geamuri cu ramuri lungi să bat...
E cerul prea aproape, e umbra prea albastră,
Ca să-mi aduc aminte de tânguirea voastră,
Femei, în care visu-mi în van s'a căutat.

Pădurea răsleţită pe patru văi, mă chiamă,
Mireasa îmi întinde verzi braţe — eu le frâng.
Mă 'nfăşur, gol, în frunze pletoase ca o coamă.
O, nu credeam să fie sicriul de aramă
Inbălsămata pace a nopţilor de crâng!

O, nu visam nici somnul şi nici redeşteptarea
In mângâeri de ramuri şi de tulpine vii!..
Dar când lumina rupse înflăcărată zarea,
Spre focul tău, o, soare, mi-am luat înariparea,
Purtând în mine cerul cu mii de ciocârlii.

HELLADA

Pe ţărmul unde vineţi chiparoşii
Brădează seara cerul de smarald
Şi unde marea poartă pânze roşii
Ca rodii sângerând pe valu-i cald,

Acolo şi de Fidias sculptată,
Marmoreeană şi ca visul trist,
Fecioara stă cu faţa îndreptată
Spre noapte şi spre golful de-ametist.

Zadarnic din idile arcadine,
Păstori frumoşi şi goi ca nişte zei,
Cu ramuri verzi dând, vântule, în tine,
Gonesc întineriţi de dragul ei.

Ea stă divină şi de piatră dură,
Căci nu s'a desfăcut de Dumnezeu...
Sub scutu-i marea lui Homer murmură
Şi mai răsună lira lui Orfeu.

Ce dragoste înaltă mă ridică
Spre cerul lui Platone şi Plotin?
O, Pallas, dă-mi din fruntea ta unică
Unitul ram de laur şi măslin.

UNEI AMFORE

Tu, amforă, ce porţi pe tine
Pecetea visului elin,
Desmormântată din grădine
Umbrite încă de măslin,

Turnat-ai vin bălai ce face
Un cer de nouri, înstelat,
Şi din greoaie minţi opace
Alcibiade şi Socrat?

Vărsat-ai, galben, untdelemnul
Pe trupul sculptural al forţii?
Păstrat-ai pe altar îndemnul
Luminilor în lampa morţii?

Ai fost o urnă cinerară
Sau vasul fraged de parfum?
S'a scurs prin tine apă clară?
Ai scuturat pământ şi scrum?

Nu ştim şi nimeni n'o să ştie,
Căci, amforă, rămas-ai goală.
Dar, precum eşti, porţi o beţie
Cu mult mai grea în a ta oală,

Şi înălţându-te la gură,
Sorbim Hellada şi Olimpul,
Cu toate setele ce fură:
Pe noi ne 'mbată numai Timpul.

PORUNCĂ

Deschide-te naturii ca mugurul luminii,
Şi sparge închisoarea îngustului tău trup!
Simţirile să-ţi fie albinele grădinii,
Brăzdând în sbor văzduhul, cu aurite linii,
Ca soarele să-l prindă în mierea unui stup.

CĂLĂTORUL

Ai fost, ne spui, prin insuli cu nume spaniole
Şi ai iubit creola şi verzii papagai,
Şi inima, din mare în mare, ţi-o legai
Când înfloreau catarge cu pânzele: corole.

Ce mi-e călătoria şi-al mărilor amar
Şi insula rodită cu palme şi banane —
Mă vezi pornit de-acuma pe alte-oceane
Spre portul unde n'afli nici vas, nici marinar.

Mi-am îmbarcat destinul pe calea cea mai lungă
Spre ţărmul ce nu poartă un nume în atlas.
Corăbiilor tale, mereu gonind, le las
Zadarnica strădanie în nicăeri s'ajungă.

Dar de te joci de-a mingea cu globul, — pasu-mi [ştie
El singur să lărgească ogorul strămoşesc,
Şi cumpăna veciei în suflet mi-o găsesc
De-mi ancorează 'n zare Carpaţii pe moşie.

DUŞMANII

Se depărtează lupta, şi tunul doar împarte,
Pecetluind izbânda, înfrângerea pe culmi...
Bubuitor, furtuna descreşte 'n zări departe,
Şi pacea se strecoară 'n dumbrăvile de ulmi.

Văratica pădure re'nvaţă frematarea
De ramuri şi de aripi, de frunze şi de vânt.
Lumina milostivă povăţue uitarea,
Şi crângul tot se ţine de biblicul cuvânt.

Sburdalnic, prinde spumă pârâul pe pietrişe;
Sfios, un ram de umbră se 'ntinde pe poteci;
Un iepure cutează o raită 'n luminişe;
Şopârle friguroase se trag din ierburi reci...

Şi codrul urmărindu-şi menirea sibilină
La dânsul găzduieşte doi trecători. — Ei stau
Alăturaţi de-acuma cu 'ncredere deplină...
Dar ce de ură 'n vremea când nu se cunoşteau.

Ca doi hoinari tovarăşi, culcaţi cu burta 'n soare,
Feriţi de orice grije, dulceaţa zilei sorb,
Şi dorm cu-atâta poftă... Ce somn adânc dorm
[oare
Că nu le-alungă visul un sbor greoi de corb?

DOI OAMENI STAU...

Pe cerul serii înfloresc lalele
Cu câte-o stea de aur în potir.
Tranşeele veghează paralele
La nesfârşit ca guri de cimitir.

Doi oameni stau cu gând să se omoare.

In două case, 'n două limbi, deodată,
In geam cu crinul lunei, doi copii,
La fel în cămăşuţa lor curată,
Se roagă, Doamne, tatăl lor să-l ţii.

Doi oameni stau cu gând să se omoare.

Şi 'n două case, două mame plâng
Şi la icoane îndurare cer...
In zori. Atac. Tranşeele se frâng
Sub sângerarea unui singur cer.

Alţi oameni stau cu gând să se omoare.

SOLDAŢI DE PLUMB...

Soldaţi de plumb... o, toată copilăria, când
Cu blonde plete, hatmani, desfăşuram grămadă
Eroii fără moarte, uitaţi în câte-o ladă,
Vitejii fără teamă în nemişcatul rând.

Iar noi, copii cu săbii de lemn, porneam la sfadă
Purtând ca steag ştergare în soare fluturând.
Ce trântă, ce bătae sub duzii din livadă!
Şi după bătălie câţi morţi fugeau râzând...

O, unde ţi-e războiul, nevinovată vreme!
Acuma lupta urlă şi rana ruptă geme
Şi morţii mor aevea iubirilor din ţară.

Ce zeu-copil se-apleacă pe oameni-jucării
Şi seara, răsturnându-i în negrele cutii,
Ingroapă în tranşee păpuşile de ceară?

...PĂPUŞILE DE CEARĂ

Soldaţi de plumb, eroii copilăriei, când
Visam pe Moş Crăciunul şi magica-i cutie,
Din care, ca din basme, oştiri o să ne vie
Pe mese, pe covoare, izbânzile ducând,

De ce la voi colindă nostalgicul meu gând?
Nu vine iar Crăciunul cu blânda lui solie?
Nu ne soseşte astăzi bătrânul Mag, purtând,
In sacul său de vrajă aceeaşi jucărie?

O, câte lănci şi săbii, şi câte puşti el scoate!
Ce multe tunuri lasă pe dealuri, pe câmpii!
La toţi le 'mparte Moşul şi, darnic, nu socoate,

Iar pentru-acei ce încă nu sunt sătui să ceară
Soldaţi ca să încingă frumoase bătălii,
Desgroapă din tranşee păpuşile de ceară.

PORUMBIEII MORŢII

Tauben himmlisch grausame Boten...
Hölderlin

Brumate cu geruri de stele,
Dorm stepele cerului sus.
Să treci sburător peste ele
O, suflete, visul nespus!

Dar pasărea iat'o măiastră,
Ursită prin calcul şi fier,
Că sparge a nopţii fereastră
Şi urcă pe miticul cer.

Prea strâmt pentru om fu pământul?
Dorinţa de aripi, prea grea?
Priveşte... Işi lasă mormântul
Şi stelele toate le vrea.

*

Pe-oraşul cu inimi deschise,
Ce doarme în clarul lunar,
Rotesc porumbieii ca vise...
Mai albi pe al nopţii cleştar.

Cu pene de îngeri de pază,
Spre case se lasă uşor.
La geamuri un suflet visează
Vrăjit de fantasticul sbor.

O, suflete, iată solia!
Primeşte-o: îţi vine de sus...
Din ceruri coboară frăţia
Pe aripe dragi lui Isus.

*

Ce ţipete cer răzbunare?
Ce clopote 'n umbră se frâng?
Pe când porumbieii în zare
A morţii aripă o strâng.

Durerea ce n'are măsură,
O, suflete, te-a măsurat.
Priveşte — de poţi fără ură —
La fraţii cu piept sângerat.

Priveşte la faţa lor suptă,
Şi uită şi biblicul stol
Şi raiul şi visul — când ruptă
Scriptura-i de-al morţilor sol.

NOTĂ LA POEZIA «TURLA» DIN *AMĂGIRI*

Invelind acelaş obiect cu alte tonalităţi, pictorul n'are nevoie să-şi schimbe desenul ca să ne dea o realitate diferită. Modifică lumina: înţelesul adânc, sufletul lucrurilor devine altul. Claude Monet a zugrăvit de sute de ori un colţ de catedrală, pururi acelaş; totuşi din atâtea pânze nu sunt două la fel. Cu trăsături identice faţada de piatră zâmbeşte dimineţii sau se întunecă în amurg.

Nu s'ar putea oare concepe prin analogie o artă poetică apropiată? O poezie, care ar colora cadrul rigid al realului cu nuanţele fugitive ale simţirii; — o poezie care ar găsi în acelaşi motiv de inspirare, dar la lumina altui sentiment, simboluri deosebite.

In desenul unei expresiuni verbale nestrămutate, — în cazul de faţă sonetul, păstrând chiar aceleaşi cuvinte la rimă, — evocarea Turlii se va oglindi într'alte imagini în sufletul poetului, după cum e cuprins de raza răzvrătirii sau de penumbra resemnării.

Catedrala încătuşată în aceleaşi forme, se naşte tot alta pe pânză, după placul luminii din afară; de ce n'ar renaşte la fel la lumina vieţii interioare?

Iată problema pe care sonetele de faţă se încearcă să o ridice.

1915.

TABLA DE MATERII

CASA AMINTIRII

Prima Verba — Pag.

In catedrală: Notre Dame de Chartres 7
In catedrală: Notre Dame de Paris 8

Cântece de demult

Drumul strămoșesc 9
Legendă 10
Cântec în amurg 11
Sbârnâie cobza... 12
Rugat-am norul.. 13
Cântec de toamnă 14
Cântec în noapte 15
Nocturnă 16
Romanță 17
In primăvară... 18
Pentru alta 19
Acelaș freamăt... 20
Priveam alături... 21
Ecou 22
Cântec târziu 23

Casa amintirii

Casa amintirii 24
Intoarcere 25
Templul meu 26
La culesul viei 27
Târziu de toamnă 28
In toamnă 29
Sfârșit de toamnă 31
A doua moarte 32
Ca 'n poveste 33
Lanterna magică 36

VISĂRI PĂGÂNE

Sunt zile... 39
Voci în amurg: Vei fi cuceritorul... 41
De-o aripă, de-un sânge... 42
Visai de o cetate.. 44

Pag.

Divan din Brussa 45
Divan din Basra 46
Divan din Bagdad 47
Din Rubaiyatul lui Yussuf 48
Din Samisen: Munte Fuji 49
Lângă templul vechi 50
Rugă lui Buddha 51
Visări budiste: Nu e întâia oară 52
De când pe valul vremii 54
O, Buddha Sakya Muni 56
Imn de închinăciune 58
Centaurii: Vis şi Centauri 60
Centaurul 61
Blestemul 62
Renaştere 63
Fugă de Centauri 64
Cel din urmă Centaur 65
Rugă păgână 66
Vedenie 67
Artemis 68
Unui Hermafrodit de marmură 69
Mării păgâne 70
Către Proteu 71
Necredincioasei 72
Anotimpurile-inscripţii 73
Pictor ignotus: O icoană 75
Il însuşi 76
Gemenii 77
Fresca din Urbino 79
Barbarul 81
Krum cuceritorul: Pe armăsar în spume 82
Şi când fu scris să piară 83
Lăpuşneanu 84
Unor mori de vânt 85
Necunoscutei . . . .
Răsărit de lună 87
Veneţia 88
Spovedanie 89
Năzuinţi 93
Noapte păgână 97
Ultima fugă 101

ETERNITĂŢI DE-O CLIPĂ

Ingerul Amintirii 105
Noapte pe lagună 106
Fresca din Orvietto 109
Cithera 112
Cithera — prima versiune 113
Sonete corintiene: Chrisotemis 117
Laïs 118
Biblis 119
Chrisis 120

Pag.

Amarillis 121
Rodis 122
Thebaidă 123
Ocean Polar 124
Niciun catarg 125
Stelei Hesper 126
Cutezătorul 127
Ecouri marine: Corul lopătarilor 129
O voce pe prora triremei 130
Glasul Sirenei 131
Scoicile Tritonilor în depărtare. 132
Glasul Sirenei din nou 133
Vocea de pe proră 134
Murmur crescând de valuri 135
Un monah orb vorbeşte 136
Jardin du Luxembourg 138
Sonete parisiene: Trecătoarei 139
Aceleeaşi 140
Bolnavei 141
Aceleeaşi 142
Iubitei de departe 143
Aceleeaşi 144
Eva 145
Sacrofagele 147
Cântecele Stepei: In zori pe stepă. 150
Aş vrea să fiu Oigur. 151
Când ai un cal. 152
Se-aprind luceferii 153
Creşte, scade, piere 154
Ţi-aducem cal. 155
Din ierburi creşte 156
Pe şesul nins... 157
Pe stepa legănată 158
Mi-ai ars coliba. 160
Inmlădierea largă. 162
Noapte pe stepă 163

AMĂGIRI

Himerele 167
Amăgire 168
Roata morii 169
Pe claie 170
Pescarul 171
Trei călări 172
Balada privighetorii 173
Plasa 174
Clopot 175
Balada viselor 176
In preajma nopţii 177
Sapientia 178
Spre ghieţari 179
Trandafirul 180

	Pag.
In strană	181
Madonna mia	182
Dai Nippon	184
Iazul	185
Thule	186
Naufragiatul	187
Turla: Intr'o seară de răzvrătire	188
Intr'o seară de resemnare	189
Ciocârlia	190
Rodul mării	191
Cântecele Mării: Fereastra pe mare	193
Ghieţarul	194
Pilotul	196
Pornire	197
Pribegie	198
Părăsire	199
Piratul	200
Păgânătate	202
Pierdutul	204
Din Bretania	205
Departe	206
Farurile	207

GRĂDINA INTRE ZIDURI

Solia căprioarei	211
In luna în care pălesc trandafirii...	212
Balada toamnei	213
In parc	215
Satan	216
Narcis	218
Leda şi Lebăda	220
Leda	222
Opium	223
Clopote sună	224
Balta	225
Soror sancta, mater dolorosa	226
Logodnă mistică	227
Trei îngeri	229
Ca să suim la tine	230
Mânăstire	231
Păsări pe mare	232
Steaua	233
Noaptea scade	234
Privind luceafărul	235
Furnica	236
Scoica	237
Oblonul	238
Plopul	239
Seară la Miorcani	240
Femeia pe pajişte	242
Desrobire	243
Hellada	245

Pag.

Unei amfore 246
Poruncă 247
Călătorul 248

Porumbieii morţii

Duşmanii 249
Doi oameni stau 250
Soldaţi de plumb 251
... Păpuşile de ceară 252
Porumbieii morţii 253

MONITORUL OFICIAL ȘI
IMPRIMERIILE STATULUI
IMPRIMERIA NAȚIONALĂ
BUCUREȘTI. — 1944.